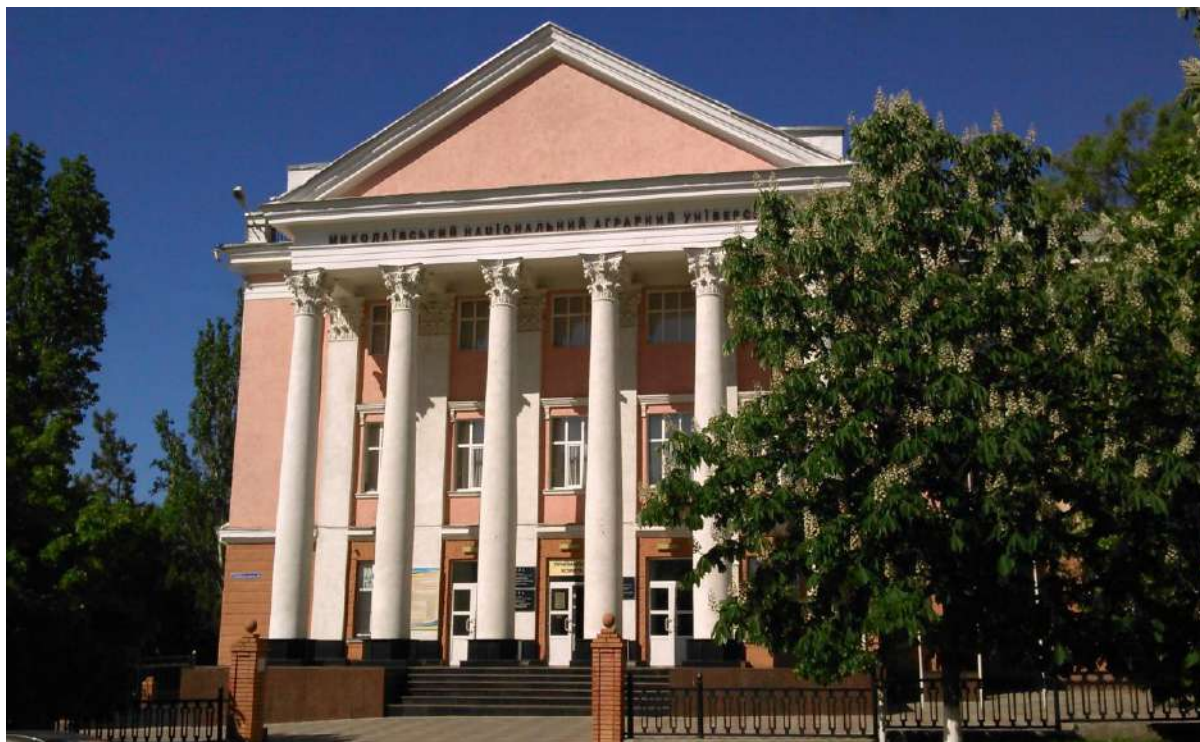

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

**ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й ОПОДАТКУВАННЯ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції

м. Миколаїв, 18 травня 2018 року

Миколаїв
2018

УДК 657.1.012.1
П-78

Друкується за рішенням вченої ради обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету (протокол №10 від 18.06.2018 р.).

Проблеми підвищення якості системи обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в сучасних умовах господарювання : Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції, 18 травня 2018 р., Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2018. – 116 с.

Посвідчення про державну реєстрацію Всеукраїнської інтернет-конференції «Проблеми підвищення якості системи обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в сучасних умовах господарювання» видане УкрІНТЕІ № 823 від 21.12.2017 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шебанін В.С., д.т.н., професор, академік НААН, ректор МНАУ; **Клочан В.П.**, к.е.н., доцент, директор Навчально-наукового інституту економіки та управління МНАУ; **Вишневська О.М.**, д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету МНАУ ; **Потриваєва Н.В.**, д.е.н., професор, завідувач науково-дослідним відділом МНАУ; **Ксьонжик І.В.**, д.е.н., доцент, заступник декана обліково-фінансового факультету з наукової роботи МНАУ; **Дубініна М.В.**, д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування МНАУ; **Сіренко Н.М.**, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування МНАУ; **Чебан Ю.Ю.**, к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування МНАУ; **Сирцева С.В.**, к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування МНАУ.

У збірнику наведено матеріали всеукраїнської інтернет-конференції «Проблеми підвищення якості системи обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в сучасних умовах господарювання», де викладено результати наукових досліджень НПП і здобувачів вищої освіти ВНЗ.

Результати можуть бути використані для подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2018

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Агібалова А., студентка

Науковий керівник: **Ткаченко А.А.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ПОРІВНЯННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ І МІЖНАРОДНОЇ ПРАКТИКИ

У процесі глобалізації, економічного піднесення країн світу, відбувається розвиток економічних відносин та ринків, що в свою чергу призводить до необхідності гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також інших сфер економічної діяльності суспільства.

Питанню щодо проблематики в гармонізації бухгалтерського обліку в Україні присвячені праці таких вітчизняних вчених як: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко, В.М. Пархоменко, В.Г. Швець, Л.П. Нищенко, В.В. Резнікова, О.П. Петрук, Л.Г та ін.

Історична відокремленість країн та національні особливості зумовили розвиток різних підходів щодо ведення бухгалтерського обліку зі своїми особливостями, вадами та перевагами, зауважує В.Г. Швець [1, с. 333]. В свою чергу такі особливості призводять до складності перекладу термінів бухгалтерського обліку. Тому одні й ті самі визначення в різних країнах мають неоднакові тлумачення.

На сьогодні в сучасних умовах господарювання склалися такі організаційні моделі бухгалтерського обліку: англосаксонська (англо-американська), континентальна, південноамериканська та інтернаціональна. Кожна з них відрізняється ступенем суворості державного регулювання, законодавчим консерватизмом, уніфікацією методів обліку. Вітчизняна модель схожа до континентальної, хоч має і деякі ознаки англо-американської, щодо значення бухгалтерського обліку в сфері господарювання.

Для спрощення та усунення розбіжностей у системі бухгалтерського обліку було створено 29 червня 1973 року Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО), що розробив Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО). В 2001 році його було реорганізовану в Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), після чого всі стандарти, які вона розробила називають Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ).

Від 5 жовтня 2017 року президент України підписав Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень». Основна мета

закону – привести українські стандарти у відповідність до законодавства ЄС та оновити порядок застосування МСФЗ. Згідно листу Мінфіну України «Про застосування міжнародних стандартів фінансової звітності», датою переходу на МСФЗ для підприємств, які відповідно до вимог Закону вперше застосовуватимуть МСФЗ, є 01.01.2018. Також ці підприємства можуть обрати датою переходу на МСФЗ 01.01.2017 [2].

Актуальною проблемою в Україні на сьогодні є питання гармонізації бухгалтерського обліку і фінансової звітності суб'єктів господарювання, мета якого – адаптація вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності до міжнародних, аналіз існуючих підходів до розкриття самого терміну гармонізації.

Саме ж поняття «гармонізація бухгалтерського обліку і фінансової звітності» на сьогодні не є легально визначеним. Було б доцільно це зробити на рівні ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Таблиця 1

Підходи до тлумачення поняття «гармонізації бухгалтерського обліку»

№	Фахівці	Визначення
1	В.Г. Швець	«Гармонізація обліку передбачає певну відповідність та злагодженість, дотримання принципів ведення бухгалтерського обліку і статистики, складання звітності групою країн чи їх об'єднанням, наприклад країнами ЄС.», [1, с. 332].
2	Л.П. Нищенко	«Гармонізацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності доцільно визначати за такими складовими: теоретико-методологічна база, що включає гармонізацію принципів і методологічних положень (стандартів), а також практичний інструментарій стосовно гармонізації практики ведення бухгалтерського обліку», [3, с. 8].
3	О.М. Петрук	«Гармонізація бухгалтерського обліку являє собою процес уніфікації методів і принципів бухгалтерського обліку у формі стандартів, а стандартизація, у свою чергу, дає змогу глобалізувати облікову політику, принципи і систему бухгалтерського обліку та звітності», [4, с. 53].

В ХХІ столітті найголовнішим у гармонізації бухгалтерського обліку стратегічним інструментом у веденні бізнесу є інформація. І тут виникає проблема в узгодженості та порозумінні цієї інформації. Для цього створюються та покращуються МСБО і МСФЗ. Зміст стандартів стислий і не містить докладних інструкцій, вони достатньою мірою гнучкі, щоб охоплювати якомога більше національних стандартів різних країн. Слід зауважити, що вони не визначають порядок ведення бухгалтерського обліку, а лише описують загальні правила оцінки та подання інформації у фінансових звітах, тобто вони мають рекомендаційний характер.

МСБО і МСФЗ можуть бути базою для розробки національних стандартів, або з ними їх узгоджують. В Україні національні стандарти розробляються окремо, але базуються на відповідних міжнародних стандартах в більшості випадків. Це дає змогу покращити вітчизняний облік для внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації, а також для іноземних інвесторів і кредиторів. На основі МСБО і МСФЗ в Україні створено й діють національні

Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (П(С)БО).

Отже, у сучасній системі господарювання можна виділити таку важливу тенденцію як гармонізація стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Ця тенденція пов'язана з глобалізацією економічних процесів та економіки в цілому. Найголовніший початковий етап з гармонізації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні здійснюється через внесення змін та доповнень до НП(С)БО та П(С)БО, які узгоджуються з МСБО і МСФЗ. Також доцільно поняття «гармонізації бухгалтерського обліку і фінансової звітності» затвердити на законодавчому національному рівні.

Список використаних джерел:

1. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: Знання, 2004. – 447 с.
2. Лист Мінфіну України від 29.12.17 р. № 35210-06-5/37175 "Про застосування міжнародних стандартів фінансової звітності"
3. Нищенко Л.П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Л.П. Нищенко. – К., 2008. – 20 с.
4. Резнікова В.В. Гармонізація бухгалтерського обліку і фінансової звітності суб'єктів господарювання в Україні: поняття та форми / В.В.Резнікова, О.С. Орлова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 31(2). - С. 50-60.

Блудова О., студентка

Науковий керівник: **Колесніченко А.С.**, асистент
кафедри економічного аналізу і обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК КЛЮЧОВА ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

В сучасних умовах розвитку й трансформаційних змін ринкової економіки власник будь-якого підприємства потребує надання повної, систематичної та достовірної інформації про здійснення господарських операцій та бізнес-процесів, яка виступає базою для прийняття важливих управлінських рішень підприємства.

Процес прийняття важливих рішень можна розділити на декілька етапів: контроль за фінансовою діяльністю підприємства, прогнозування та планування, оперативне управління. Інформаційним джерелом цієї інформації виступають дані бухгалтерського обліку і звітності.

Бухгалтерський облік можна розглядати як складову систему неперервного спостереження й суцільного контролю за господарськими

процесами, яка передбачає виявлення, реєстрацію, накопичення та зберігання передачі інформації про діяльність підприємства користувачам внутрішнім і зовнішнім для прийняття рішень [1].

Для визначення якості, періодичності використання та стану господарських ресурсів, наявних на підприємстві, джерел їх формування та господарських процесів у бухгалтерському обліку застосовуються різноманітні способи. За допомогою сукупності способів і прийомів, які забезпечують суцільне, взаємопов'язане і об'єктивне відображення об'єктів в системі бухгалтерського обліку, являють собою методи бухгалтерського обліку які були затверджені ще при існуванні Луки Почелі. На сучасний момент ці методи залишились не змінними, вони складаються з декількох елементів, таких як: баланс; звітність; рахунки і подвійний запис; оцінка та калькуляція; документація й інвентаризація [2].

Для відображення наявних господарських засобів і здійснюваних господарських процесів важливим способом методу бухгалтерського обліку є оцінка, яка використовується в єдиному грошовому вимірнику, який є універсальним для здійснення різного аналізу.

Рівень якості бухгалтерського обліку на даний час не завжди відповідає вимогам управління через сучасне порушення методології ведення обліку, недотримання певних елементів облікової політики, недостовірність аналітичної інформації тощо.

З метою підвищення ефективності впровадження економічного аналізу, оцінки діяльності організації дані бухгалтерської звітності використовуються зовнішніми користувачами. Бухгалтерська звітність необхідна для подальшого планування організації, тому вона повинна бути своєчасною, повною, достовірною.

Бухгалтерський облік і звітність використовують на різних рівнях управління для здійснення певних цілей, виявлення і покращення розвитку підприємства. Аналіз бухгалтерських звітів допомагає розкрити причини і недоліки, здійснити оцінку досягнутих успіхів в роботі підприємства, надаючи підґрунтя для розширення шляхів підвищення і покращення ефективності його господарської діяльності.

Інформаційною основою та дієвим інструментом для прийняття управлінських рішень виступає бухгалтерський та управлінський облік, які формують базу перспективного та поточного планування.

Планування включає в себе формування цілей, визначення пріоритетів, засобів і методів їх досягнення на основі знань про закономірності функціонування різних господарських систем і обліку можливих змін в умовах господарювання, які відбуваються за результатами діяльності підприємства на певну дату [3].

Підводячи підсумки, можна сказати, що в основі побудови бухгалтерського обліку лежить економічна класифікація господарських засобів. Бухгалтерський облік має велике значення на практиці: його дані виступають ґрунтовною інформаційною базою, яку використовують для

аналізу фінансового стану підприємства і контролю правильності відображення в обліку господарських операцій, що сприяє розвитку економічних суб'єктів й укріплення конкурентних переваг на ринку.

Список використаних джерел:

1. Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» N 2164-VIII (2164-19) від 05.10.2017 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Фролова Т.А. Бухгалтерський облік: навчальний курс [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.aup.ru/books/m194/1_1.htm.

3. Планування діяльності підприємства: навчальні матеріали [Електронний ресурс] - Режим доступу:http://pidruchniki.com/1281041964682/ekonomika/planuvannya_diyalnosti_pidpriyemstva.

Бразілій Н., канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Функціонування будь-якого економічного суб'єкта бухгалтерського обліку здійснюється в інституційному середовищі, яка впливає на облікову теорію і методологію. Інституційне середовище являє собою набір взаємозалежних формальних правил і неформальних обмежень, що визначають структуру стимулів для ефективного розвитку бухгалтерського обліку.

По відношенню до бухгалтерського обліку інституційне середовище являє собою сукупність основоположних політичних, соціальних і юридичних правил, які утворюють основу для теоретичної і методологічної концепції його розвитку.

Д. Нортон в своїй роботі «Інститути, інституціональні зміни і функціонування економіки» поділяє всі інститути на формальні, тобто інститути, які виразно і чітко структуровані у відповідних нормативно-правових актах, і неформальні, які виражають себе через властиві і прийняті в даному суспільстві звичаї, традиції, моделі поведінки. Він справедливо зауважує, що при прямому зіткненні (конфлікті) формальних та неформальних інститутів перемагають, як правило, ті з них, які більш адекватні сформованим умовам і обставинам конкретної історичної дійсності [1].

Формальні правила являють собою закони країни і інші нормативні акти, які визначають «правове поле» для функціонування бухгалтерського обліку та встановлюють правила його ведення. Саме формальні правила забезпечують певну свободу господарюючому суб'єкту у виборі форм і методів ведення бухгалтерського обліку. Разом з тим формальні правила визначають і

відповідальність кожної юридичної особи за наслідки незастосування тих чи інших правових норм. Певна частина інститутів може бути віднесена до формальних, тобто закріпленим законодавчо.

Так, формальними слід вважати правила, встановлені тим чи іншим законодавчим органом. Формальними інститутами є Конституція, Цивільний, Податковий, Трудовий кодекси, Укази Президента, Постанови і т.д.

Формальні правила можуть створювати як сприятливе, так і несприятливе середовище для розвитку бізнесу: простота оформлення та реєстрації фірм, відсутність складнощів в обліку, звітності та веденні бухгалтерських документів, податкові пільги - всі ці фактори сприяють розвитку бізнесу.

Під неформальними правилами розуміються сформовані в суспільстві традиції і звичаї, зокрема, відношення до бухгалтерського обліку, менталітет, що склався в даному суспільстві. Коли мова йде про неформальні правила, то мається на увазі соціальне і політичне середовище, в якому відбувається розвиток обліку [2].

До неформальних інститутів відносять: традиції, звички, стереотипи поведінки і інші стійкі форми взаємодії в суспільстві, які визначаються головним чином культурою, психологією і ідеологією даного суспільства.

Неформальні інститути схильні до стійкості. Вони розвиваються повільно і чинять опір різких змін, особливо переносу чужих інститутів з інших товариств або культур. В цілому ж інституційна система розвивається шляхом "малих збільшень" ("increments").

Кожне наступне збільшення спирається на ті інститути, які вже існують (інститут права, інститут приватної власності, оподаткування та ін.).

Середовище, в якому реально існує і функціонує бухгалтерський облік, за своїми якісними характеристиками може бути описана як вільно-конкурентне, адміністративно-регульоване, монопольно-контрольоване, кероване або контрольоване іноземним капіталом і т.д. [3]

Особливо значущим чинником розвитку бухгалтерського обліку та звітності виступають зміни в соціальній сфері. У свою чергу соціальні зміни можуть бути також обумовлені розвитком самого бухгалтерського обліку.

На стан і розвиток бухгалтерського обліку впливають загальні та специфічні умови інституційного середовища. До загальних умов належать закономірності, які притаманні бухгалтерському обліку взагалі і які діють у всіх країнах. Специфічні умови притаманні бухгалтерському обліку тільки в даній країні. Вони обумовлені особливостями її історії, традицій, політичним станом і т.д. На розвиток бухгалтерського обліку в кожній країні впливають чотири групи чинників: стан економіки і ринкової кон'юнктури; наявність відповідної інфраструктури економіки; політика держави щодо регулювання бухгалтерського обліку, звітності та оподаткування; стан соціального середовища [4].

Отже, при всьому різноманітті інституціональних умов в кожній конкретній країні домінує певна модель інституційного середовища, що

відображає рівень розвитку економіки, соціальні, культурні та історичні особливості.

Аналіз впливу інституційного середовища на розвиток бухгалтерського обліку в Україні не отримав належного висвітлення. У зв'язку з цим на сьогоднішній день досить актуальною залишається завдання вивчення і узагальнення теоретичних основ і розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення інституційних питань функціонування бухгалтерського обліку.

В інституційному середовищі можливі протиріччя як між інститутом бухгалтерського обліку і зформованими інститутами ринкового типу, так і між вітчизняним менталітетом і застосовуваними моделями реформування облікової системи. Подолання цих суперечностей сприятиме якісному вдосконаленню системи бухгалтерського обліку, підвищенню ефективності його функціонування і дозволить визначити основні напрямки його подальшого реформування.

Список використаних джерел:

1. Литвиненко Н.І. Інституціональні складові соціально-економічного розвитку країни: монографія / Н.І. Литвиненко; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2015. – 310 с.

2. Жук В.М. Інституціональна теорія бухгалтерського обліку: відповідь на виклики сучасності / В.М. Жук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 8-9. – С. 14-23.

3. Жук В.М. Застосування інституціональної теорії у вирішенні проблем розвитку бухгалтерського обліку / В.М. Жук // Фінанси України. – 2010. - № 9. – С.115-123.

4. Корінько М.Д. Бухгалтерський облік в умовах інституціональних змін в Україні: напрями наукових досліджень / М.Д.Корінько, В.В.Травін // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: Проблеми теорії, методології, організації: Збірник наукових праць. - К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. - Вип. 1(6). - 360 с., С. 110-116.

Брік С., канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ

В фінансовому обліку підприємств доходи та витрати майбутніх періодів мають деякі особливості, яких необхідно дотримуватися, тому що вони впливають на бухгалтерський фінансовий результат і, відповідно, на об'єкт оподаткування податком на прибуток. Відсутність сучасних методичних рекомендацій щодо вирішення питань відображення доходів та витрат майбутніх періодів в обліку та порядку їх розподілу (списання) створює певні

перешкоди, що обумовлює пошук шляхів вирішення цього питання.

Основні характеристики витрат наведено у п. 7 та пп. 9.2 ПБО 16 [1]. Зокрема, витрати підприємства є витратами того періоду, в якому визнається дохід, для отримання якого вони понесені. А авансування запасів, робіт, послуг витратами не визнаються.

Визначення саме витрат майбутніх періодів наведено у п. 2.36 Методичних рекомендацій № 433 [2] та Інструкції № 291 [3] - це витрати поточного або попередніх звітних періодів, що належать до наступних звітних періодів.

Витратам майбутніх періодів властиві такі ознаки:

- понесені у звітному періоді (є оплата та документальне підтвердження здійснення витрат);
- належать до майбутніх періодів. Доходи, пов'язані з такими витратами, виникнуть у наступних періодах, або сплата таких платежів пов'язана з майбутніми періодами.

Обліковуються витрати майбутніх періодів на бухгалтерському рахунку 39, що має назву «Витрати майбутніх періодів».

Взагалі майбутні витрати обліковуються у складі оборотних активів. Про що свідчить їх місцезнаходження у Балансі (Звіті про фінансовий стан) — рядок 1170 «Витрати майбутніх періодів».

Ми приєднуємося до думки експертів, які радять з витрат майбутніх періодів виділяти довгострокові витрати — витрати майбутніх періодів, строк списання яких перевищує 12 місяців з дати Балансу. Для їх обліку можна застосувати субрахунок 184 «Інші необоротні активи», а в Балансі вони будуть відображатися в рядку 1090 «Інші необоротні активи».

Приклади витрат майбутніх періодів наведено в Інструкції № 291 [3]:

- передплата газет, журналів, періодичних та довідкових видань;
- проавансовані орендні платежі;
- оплата страхового полісу;
- підготовчі до виробництва роботи в сезонних галузях промисловості;
- освоєння нових виробництв та агрегатів.

Цей перелік не є виключним.

У П(С)БО 11 «Зобов'язання» [4] доходи майбутніх періодів відокремлюються як вид зобов'язань, у Плані рахунків бухгалтерського обліку рахунок для обліку доходів майбутніх періодів є в одному класі з рахунками для обліку поточних зобов'язань, а в балансі стаття «Доходи майбутніх періодів» відображається як окремий розділ пасиву балансу, без якого-небудь поділу за часом списання.

Проте, враховуючи викладене вище, рекомендовано з метою оперативного управління та підвищення інформативності, корисності і достовірності даних для цілей внутрішньогосподарського контролю при побудові робочого (управлінського) плану рахунків розмежовувати доходи майбутніх періодів: поточні обліковувати на рахунку 69 «Доходи майбутніх

періодів», а довгострокові – на рахунку 551 «Довгострокові доходи майбутніх періодів».

При цьому, необхідно передбачити субрахунок до рахунку 69 для перекваліфікації довгострокових доходів майбутніх періодів у поточні, коли термін списання (розподілу) їх менше дванадцяти місяців з дати балансу [5].

Доходи майбутніх періодів за своїм характером можуть мати різний термін розподілу (списання) і, таким чином, повинні класифікуватися за ознакою часу. Аналізуючи доходи майбутніх періодів за часом списання, їх можна поділити на поточні (частина доходів майбутніх періодів призначена для розподілу впродовж 12 місяців) та довгострокові (розподіл доходів планується не раніше чим через 12 місяців з дати балансу). Пріоритетним у такому випадку є обґрунтування очікуваного терміну розподілу доходів майбутніх періодів.

Слід зауважити, що склад таких доходів залежить від специфіки діяльності суб'єкта господарювання. Зокрема, у санаторно-курортних установах доцільно у складі доходів майбутніх періодів обліковувати доходи за санаторно-курортними путівками, термін заїзду за якими не настав, у навчальних закладах – отримані від студентів платежі за навчання тощо.

У разі якщо у підприємства виникають інші подібні доходи або витрати майбутніх періодів, необхідно прописати це у наказі про облікову політику, орієнтуючись на специфіку діяльності [6].

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318.
2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433.
3. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.99 р. № 291.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20.
5. Куцик П.О. «Сучасний підхід до організації обліку доходів майбутніх періодів» - Ел. ресурс. – Режим доступу: www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/128.pdf.
6. Шара О. «Витрати майбутніх періодів» - Ел. ресурс. – Режим доступу: www.visnuk.com.ua/ru/publication/100007848-vitrati-maybutnikh-periodiv.

Буйвід А., студентка
Науковий керівник: **Бучик Т.О.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту,
УО «Поліський державний університет», м. Пінськ

МЕТОДИКА НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ З ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ВАРТОСТІ

В умовах лібералізації та зближення законодавства про бухгалтерський облік до міжнародних стандартів фінансової звітності (IAS) важливо брати до уваги методику обліку вартості основних засобів в діяльності підприємства і варіанти перенесення їх вартості на вироблений продукт (роботу, послугу). Нерухомість включається в ціну товару через амортизаційні відрахування, в свою чергу амортизаційні відрахування є елементом собівартості організації.

Амортизація грає важливу роль у визначенні фінансового положення компанії. Тому 1 січня 2011 року було введено таке поняття як «амортизаційна ліквідаційна вартість». Воно введено в п.71 Інструкції про порядок нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів, затвердженої постановою Мінекономіки, Мінфіну і Мінбудархітектури РБ від 27.02.2009 №37/18/6 (далі - Інструкція №37/18/6).

Амортизаційна ліквідаційна вартість являє собою оціночну величину в поточних цінах, яку організація планує отримати від реалізації об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, за вирахуванням очікуваних витрат, пов'язаних з їх реалізацією, в кінці встановлюваного строку корисного використання зазначеного об'єкта. Амортизаційна ліквідаційна вартість розраховується виходячи з припущення, що даний об'єкт вже досяг того стану, в якому, як очікується, він буде перебувати в кінці строку корисного використання.

Слід зазначити, що застосування амортизаційної ліквідаційної вартості має певні податкові наслідки. З одного боку, амортизаційні відрахування включаються до витрат, що враховуються при обчисленні податку на прибуток, в розмірі, що визначається для цілей бухгалтерського обліку. Таким чином, якщо вартість, яка амортизується визначена з урахуванням амортизаційної ліквідаційної вартості, сума амортизаційних відрахувань, прийнята для цілей оподаткування, буде менше, а податку на прибуток - більше, ніж якщо б вважалось, що об'єкт амортизується повністю. З іншого боку, відповідно до Податкового кодексу Республіки Білорусь до складу операційних витрат включаються витрати на ліквідацію, списання основних засобів, нематеріальних активів, виведених з експлуатації (включаючи суми не донарахованої відповідно до встановленого терміну корисного використання амортизації, витрати на демонтаж, розбирання, вивезення демонтованого, розібраного майна), а також витрати на ліквідацію та (або) вироблене в порядку, встановленому законодавством, списання іншого майна (включаючи його вартість). Отже, якщо вибувають об'єкт реалізується за амортизаційної ліквідаційної вартості, сума останньої зменшує оподатковуваний прибуток.

Для відображення в бухгалтерському обліку інформації про вартості, яка амортизується основного засобу і його ліквідаційної вартості слід відкрити такі рахунки третього порядку до рахунку 01 «Основні засоби»:

01.1.1 - «Вартість, яка амортизується основних засобів»;

01.1.2 - «Амортизаційна ліквідаційна вартість основних засобів»

Проведемо розрахунок вартості, яка амортизується основного засобу із застосуванням амортизаційної ліквідаційної вартості і без неї. На прикладі віброплити ТІТАН VP-120Н, первісна вартість - 1 129,82 руб., Амортизаційна ліквідаційна вартість - 173 руб., Строк корисного використання - 7 років. І визначимо доцільність даного заходу (таблиця 1).

Таблиця 1 - Розрахунок вартості, яка амортизується основного засобу з урахуванням і без урахування амортизаційної ліквідаційної вартості

Показник	Без урахування амортизаційної ліквідаційної вартості	З урахуванням амортизаційної ліквідаційної вартості
Вартість, яка амортизується, руб.	$AC = 1\,129,82$	$AC = 1\,129,82 - 173 = 956,82$
Норма амортизації, %	$H_{\text{рік.}} = 14,286$	$H_{\text{рік.}} = 14,286$
Сума амортизації, руб.	$A_{\text{рік.}} = 1\,129,82 \times 0,14286$	$A_{\text{рік.}} = 956,82 \times 0,14286 = 136,69$

Примітка-Джерело: власна розробка

Проаналізувавши дані таблиці, можна зробити висновок, що сума амортизаційних відрахувань, розрахована з урахуванням амортизаційної ліквідаційної вартості, становить 136,69 рублів, що на 24,72 рубля менше амортизаційних відрахувань, розрахованих без урахування амортизаційної ліквідаційної вартості.

З введенням амортизаційної ліквідаційної вартості вітчизняні правила бухобліку ще на один крок наближаються до міжнародних стандартів фінансової звітності, а також дозволяє отримувати більш достовірну величину амортизаційних відрахувань основних засобів, що сприятиме зниженню собівартості продукції (робіт, послуг).

Список використаних джерел:

1. Інструкція про порядок нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів: затв. постановою Міністерства економіки Респ. Білорусь, Міністерства фінансів Респ. Білорусь і Міністерства архітектури і будівництва Респ. Білорусь від 27 берез. 2009р. № 37/18/6 (в ред. Постанови від 6 травня 2014 р № 35/23/26).

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності: підручник і практикум для бакалаврів / В. Т. Чаю, Г. В. Чаю. - 4-е изд., Перераб. і доп. - М.: Издательство Юрайт, 2015. - 417 с. - Серія: Бакалавр. Поглиблений курс.

Бурак М., студент
Науковий керівник: **Воскресенська Т.І.,** канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ МІСЦЕВИХ РАД РАНІШЕ НЕ ОПРИБУТКОВАНОГО ВУЛИЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ: ВИБІР АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВАРІАНТУ

Значна кількість місцевих (сільських, селищних, міських) рад отримала в спадщину від державних підприємств в процесі роздержавлення частину об'єктів соціального та інфраструктурного призначення або виявила відсутність законного власника таких об'єктів. Здебільшого державні об'єкти передавались, як правило, з неналежним чином оформленими документами чи взагалі без них. За фактом відсутності власника відповідних споруд, не залежно від обраного варіанту, оприбуткування реалізується місцевою радою. Зокрема, проводиться інвентаризація такого майна, після проведення якої складаються відповідні акти, в яких фіксуються її результати, що підлягають затвердженню на сесії. Облік вуличного освітлення може вестися як одним комплексним об'єктом, так і за окремими його складовими (електролічильники, лінії електропередач). Після інвентаризації, у відповідності до позицій висвітлених у законодавстві стосовно оприбуткування необоротних активів у бюджетних установах, потрібно провести експертну оцінку вартості виявлено в процесі інвентаризації майна. Оскільки в штаті місцевих рад, зазвичай, немає експертів, які могли б провести таку оцінку, то замовляти її проведення необхідно у зовнішніх постачальників (РЕМу, державних чи приватних підприємств чи підприємців), які мають відповідну ліцензію на проведення експертної оцінки. Замовлення експертної оцінки у сторонніх юридичних чи фізичних осіб потребує затрат фінансових ресурсів з відповідного бюджету. Вартість такої оцінки для однієї ради становить, зазвичай, від 5000-10000 тис. грн. і більше, а це витрачання державних коштів. І, як правило, вартість вуличного освітлення з урахуванням зносу може становити значно меншу суму, ніж вартість проведення експертної оцінки.

Необхідність оприбуткування ліній електропередач, які належать державі, але ніде не обліковуються (ні в місцевій раді, ні в РЕМі) пояснюється тим, що в такому випадку можуть занижуватись доходи, або збільшуватись витрати (вуличне освітлення у нічний час) власник отримує безумовні вигоди від права розпоряджатися ними. Ця проблема зумовлена відсутністю налагодженого на законодавчому рівні механізму взяття на облік раніше не оприбуткованих ліній електропередач. Проблема необхідності поставлення на баланс ліній електропередач загострилася у зв'язку з тим, що в останні роки місцеві ради почали активно брати участь у тендерах, мікро-проектах, зокрема тих, що стосуються вуличного освітлення, оскільки в більшості рад воно не відображене на балансі, і яким чином відобразити поточний чи капітальний

ремонт наявних мереж за умови відсутності юридичного власника є проблемою місцевих рад. Не оприбуткування таких об'єктів означає нераціональне використання майна держави, що може привести не лише до адміністративної, але й до кримінальної відповідальності.

Тому, місцевим радам доцільно обрати найбільш оптимальний варіант, з точки зору витрат, оприбуткування раніше неоприбуткованого вуличного освітлення.

Васильєв С., студент

Науковий керівник: **Пісоченко Т. С.**, канд. екон. наук,
асистент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Управлінський облік в умовах кризових явищ економіки формує дефіцитну інформацію про зовнішнє середовище, що впливає на зміни внутрішнього середовища. Така система, крім інформації фінансового та управлінського обліку, в значній мірі залежить від інформації яка є в статистичному обліку про макроекономічні показники, але при цьому не являється основним обліком, оскільки виконує ряд облікових функцій та є наближеним до системи менеджменту.

Системні властивості управлінського обліку в умовах кризових явищ в економіці обумовлює його моделювання, а саме формування теорії антикризового управлінського обліку з використанням системного підходу, який дозволить побудувати антикризову модель.

Метою системи управлінського обліку в умовах кризових явищ в економіці являється інформаційне забезпечення прийняття оперативних та стратегічних рішень під впливом трансформаційних явищ у зовнішньому середовищі.

Основними задачами формування системи являються:

- надання інформації внутрішнім користувачем для прийняття антикризових управлінських рішень;

- створення інформаційного забезпечення при процесі моніторингу, планування, контролю та прийняття рішень за рахунок виявлених закономірностей функціонування підприємства на різних стадіях життєвого циклу;

- опрацювання інформації, яка допомагає забезпечити комплексне рішення проблем;

- кризові процеси в економіці, які мають суттєвий вплив на соціальне становище регіону;

- формування ефективних інформаційно-комунікаційних зв'язків між центрами відповідальності;

- забезпечення транспарентності усієї сукупності облікових даних в умовах інфляції;

- збір, обробка та аналіз інформації про ризики в розрізі основних аналітичних блоків, а саме: інвестиції, кон'юнктура, ринок, інфраструктура, соціальна сфера.

- формування в системі управлінського обліку інформації про реалізацію бізнес-моделі економічного суб'єкта в розрізі наступних елементів: контрагенти економічного суб'єкта, види діяльності, основні ресурси та процеси, споживча цінність продукту, взаємодія з клієнтом, формула прибутку, параметри формування ринкових відносин.

Основними методами при антикризовій системі управлінського обліку являються традиційні бухгалтерські методи, аналітичні та контрольні.

Сукупність даних методів обумовило зміст моделі управлінського обліку з позиції теорії систем, що визначає властивості моделювання, цілісності та комплексності. Системний підхід дозволив сформулювати концептуальний зміст антикризової моделі управлінського обліку.

Список використаних джерел:

1. Сидорова М. І. Управлінський облік і менеджмент: питання крос-функціональної взаємодії / М. І. Сидорова, Є. І. Гордєєва // Міжнародний бухгалтерський облік. – 2014. – № 35. – С. 2-15.

Веретюк В., студентка

магістр 1 курс, кафедра обліку і оподаткування

Яновська Г., студентка

Науковий керівник: **Чебан Ю.Ю.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ДОПОМОГИ З ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Становлення та розвиток в Україні соціально орієнтованої ринкової держави неможливі без створення системи фінансових, правових, організаційних та інших важелів ринкового механізму, які сприятимуть соціальній стабільності в суспільстві, створенню умов для зростання добробуту, забезпечення належної якості життя населення. Соціальне страхування поступово стає пріоритетною формою реалізації прав громадян на соціальний захист. Нормативно-правове забезпечення, що регулює порядок обліку лікарняних в Україні, постійно змінюється, тому потребує особливої уваги, розгляду новацій та порівняння з досвідом розвинених країн світу.

Необхідність подальшого розвитку соціального страхування з тимчасової втрати працездатності в Україні зумовлена його залежністю від соціальної політики держави, обмеженістю її фінансових можливостей у забезпеченні матеріальної підтримки населення в разі настання страхових випадків,

наявністю громадян, які не беруть участі у суспільно корисній праці та які є дієздатними, але не мають змоги її реалізувати.

Функціонуюча сьогодні в Україні система соціального страхування з тимчасової втрати працездатності розв'язує важливі соціально-економічні завдання, а саме: збереження та повне відновлення працездатності активної частини населення країни; матеріальне забезпечення громадян, які втратили працездатність з тих чи інших причин. Цьому виду страхування властиві певні суттєві риси, що втілюються у розподілі фінансових ресурсів, призначених для заміщення втраченої заробітної плати працівників внаслідок настання негативних наслідків впливу соціальних ризиків, а також надання їм необхідних послуг.

В Україні питання державного соціального страхування регулює Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Відповідно до пункту 3 Порядку № 1266, середньоденна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати, на яку нарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або страхові внески на відповідні види загальнообов'язкового державного соціального страхування, на кількість календарних днів перебування у трудових відносинах у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, – тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати. Місяці розрахункового періоду (з першого допершого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин, виключаються з розрахункового періоду.

Залежно від страхового стажу обчислюється розмір допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, зокрема, 50% середньої заробітної плати - застрахованим особам, які мають страховий стаж до 3 років; 60% – від 3 до 5 років; 70% – від 5 до 8 років; 100% – понад 8 років.

Закон про систему соціального страхування в Польщі передбачає обов'язкове і добровільне соціальне страхування, що об'єднують в собі: пенсійне страхування, страхування у разі непрацездатності і смерті годувальника, страхування на випадок хвороби і материнства, страхування на випадок трудового каліцтва і професійних захворювань. Частка витрат Фонду соціального страхування Польщі на компенсацію втрати працездатності складає 4,9 %, поряд з цим пенсійний фонд – 62,5%.

У Польщі соціальна допомога у випадку хвороби і материнства передбачає такі виплати: допомога по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах, по догляду за хворою дитиною або іншим членом сім'ї, вирівнююча допомога та на відновлення працездатності. Розмір внеску, який сплачують працівники на соціальне страхування на випадок хвороби, складає 2,45 %, і 0,67 % сплачує роботодавець (з 01.01.2008 р.). Загальний розмір утримань із заробітної плати на соціальне страхування у Польщі складає

22,71%, на фонд оплати праці нараховується від 17,48 % до 20,41 % залежно від класу застосованих ставок на страхування від професійного захворювання. В Україні сплачується єдиний соціальний внесок (ЄСВ) – в розмірі 22 % від фонду оплати праці, із заробітної плати з 01.01.2016 р. ЄСВ не утримується, лише податок з доходів 18 % і військовий збір 1,5 %.

Отже, система соціального страхування в Україні зазнає постійних змін, позитивним є нарахування допомоги при непрацездатності у вихідні та неробочі дні, проте ускладнено розрахунок середньої заробітної плати за 12 місяців, що в умовах значної інфляції недоцільно. Скасування утримання ЄСВ з заробітної плати з 01.01.2016 р. замінено збільшенням ставки ПДФО, що не сприятиме зменшенню тіньових виплат за трудовими відносинами. Україні доцільно залучати позитивний досвід розвинених країн, у яких поряд з високими ставками нарахування обов'язкових платежів забезпечується надійний соціальний захист населення, стабільність платоспроможного попиту, високий рівень заходів недопущення виробничого травматизму та піклування про здоров'я і продуктивність працівників.

**Viktorovich K., student
Danilkova S.A.**

Polessky State University, Pinsk

ANALYSIS OF INVENTORY WORK AS AN INSTRUMENT OF ECONOMIC SAFETY

Inventory can be consider in two ways: on the one side, it is a method of accounting, by witch reliable data on the actual availability and condition of the enterprise's property is established, on the other side, it is an instrument for exercising the control function of accounting for the safety of assets and liabilities. Thus, if we consider the inventory as part of the control function, it is necessary to understand that the fact of poor-quality organization and drawing up the inventory can become a threat to the economic safety of the organization. Inventory is an instrument for monitoring the activities of the people in charge of money spending, which helps to prevent the incident of minor or grand larceny.

However, drawing up inventories is not an end in itself for the organization. The results of the inventory are subject to analysis of inventory work. Unfortunately, in the domestic and foreign economic literature, few authors have research work on this issue: Shidlovskaya M.S., Andreev V.D., Yaprinsva T.J. and Krupinina I.G. summarizing the methods of the above scientists, it can be said that in analyzing the inventory work, economists should analyze not only the average size of the shortage, the continuance of the inventory, and others. But, the indicators of the inventory performance plan for the periods and responsibility centers, the rhythm of the performance plan, by which economists can be to assess the quality of the control measures, professionalism of the persons who conducted them, determine the percentage of compensation for the harm caused.

The system of indicators of inventory work is represent by the following

factors:

1. Percentage of the inventory performance plan, which reflects the degree of implementation of the inventory plan (schedule) at a particular organization, i.e. the share of actually conducted inventories at the organization in comparison with the number of planned inspections. It is calculated with the help of formula:

$$Ip = \frac{\text{Actual Inventory}}{\text{Planned Inventory}} \times 100\% \quad (1)$$

2. The coefficient of rhythm of the inventory performance plan, which shows the uniformity of drawing up inventories in accordance with their number, provided by the inventory schedule (schedules) is calculated by the formula:

$$Cr = \frac{\text{Actual inventories within the planned}}{\text{Planned Inventory}} \quad (2)$$

3. The coefficient of timeliness of the inventory, i.e. assuming the calculation of the degree of drawing up inventories in the required, established point of time is calculate by the following formula:

$$Ct = \frac{\text{Number of carried out investment in time, set by the plan}}{\text{Number of inspections according to plan}} \quad (3)$$

4. The time spent on carrying out tasks, with the help of which the continuance of the inventory is explored, the necessity of increasing (decreasing) the period of drawing up the inventions is established. It is calculated using the formul

$$T = \text{Date and time of ending} - \text{Date and time of inventory start} \quad (4)$$

5. The average of the continuance of the inventory, this indicator characterizes the average number of days spent on inventory, and it is calculate by formula:

$$Con = \frac{\text{Time required by order, days}}{\text{Number of inspections according to plan}} \quad (5)$$

6. The average number of inventories per employee is calculated using the following formula:

$$Av.i. = \frac{\text{Planned Inventory}}{\text{Number of employees according to plan}} \quad (6)$$

7. The average amount of shortage for one case, is calculated using this formula:

$$Av.sh. = \frac{\text{Sum of shortages, total}}{\text{Number of cases of shortages}} \quad (7)$$

8. The sum of shortages in percentage to profit. This indicator characterizes the share of shortages in relation to the profit received. It is calculated by the formula:

$$S = \frac{\text{Number of cases of shortages}}{\text{Profit before tax}} \quad (8)$$

9. The coefficient of compensation for damage reflects the amount of money that was contributed to the repayment of damage to property or, if a shortage is identified, it is calculated by the formula:

$$Cc = \frac{\text{Amount of damages paid}}{\text{Amount of damage identified}} \quad (9)$$

The presented indicators provide an opportunity to assess the quality and efficiency of inventory work, to take measures to tighten control over the safety of assets. These indicators need to be analyzed together with information about earlier

decisions. It should also be remembered that the costs of inventorying and conducting a direct analysis of the effectiveness of inventories should not exceed the benefits derived from these control measures.

Thus, it is important to draw up an analysis of inventory work in order to improve the mechanisms for organizing, conducting inventories, reduce the complexity of control checks, and improve the efficiency of work aimed at ensuring the economic security of the organization in future.

Literature:

1. Shidlovskaya M.S. Inventory and its role in the organization of control over the safety of property and financial liabilities of the enterprise: Business game: a manual for students of the specialty "Accounting, Analysis and Audit of Universities / M.S. Shidlovskaya. - Gomel, 2000. – P. 267.

2. Yaprntseva T.J., Krupina I.G. Inventory as a Means to Prevent Economic Offenses // Young Scientist. - 2014. - №4.2. - P. 113-117.

Гик В., канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

СТРУКТУРА ДОГОВОРУ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ: ОБЛІКОВО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД

Сучасні умови розвитку економіки в Україні спонукають до появи нових форм здійснення підприємницької діяльності, до яких відноситься спільна діяльність. Для ефективності її ведення особливого значення набуває вивчення правових засад. Основною організаційно-правовою формою здійснення спільної діяльності є договір, значення та роль якого полягає в тому, що він є єдиним документом, який регулює господарські відносини між учасниками.

У науковій літературі немає одностайної думки щодо значення та складу ознак договору про спільну діяльність. Так, Куришко Л. А. пише, що під терміном «договір про спільну діяльність» правильніше розуміти лише договір як документ, натомість щодо форми співпраці автор вважає за необхідне застосовувати термін «спільна діяльність без створення юридичної особи» [1, с. 157]. На думку Рєзнікової В. В. ознаками договору про спільну господарську діяльність є: особливий предмет договору та його мета; можливість поєднання не лише приватних, а й публічних інтересів; обмежений суб'єктний склад; специфічне нормативно-правове регулювання; ускладнена процедура укладення; тривалий характер дії; наявність у змісті договору особливих, властивих тільки йому умов [2, с. 39]. Юровська Г. В. зазначає, що договір простого товариства має характерні риси, які закон не вимагає погоджувати учасниками і які прямо не віднесені до числа умов цього договору, але без наявності яких існування договору простого товариства є неможливим. Такими рисами є: 1) добровільний характер об'єднання; і 2) об'єднання діє без створення окремого учасника цивільних правовідносин (юридичної особи) [3, с. 11].

Беручи до уваги вищенаведене, можна виділи такі ознаки договору про спільну діяльність: термін дії договору для здійснення як короткострокових, так і довгострокових проєктів; наявність двох та більше учасників як юридичних, так і фізичних осіб; укладення договору та ведення спільної діяльності на основі об'єднання вкладів учасників (просте товариство) або без об'єднання вкладів учасників.

Зауважимо, що структура договору про спільну діяльність в Україні є довільною. Відповідно до п. 2 ст. 1131 ЦКУ істотними умовами договору про спільну діяльність (простого товариства) є: координація спільних дій учасників або ведення їхніх спільних справ; правовий статус виділеного для спільної діяльності майна; покриття витрат і збитків сторін; участь сторін у результатах спільних дій.

Варто наголосити, що вищевказана норма не надає вичерпного переліку необхідних умов договору. Тому всі умови, які, на думку сторін, мають відношення до регулювання їх відносин, можуть бути визнані ними суттєвими і включені в текст договору. На нашу думку, для цілей бухгалтерського обліку у договорі про спільну діяльність повинна бути наведена інформація про:

1. Внески учасників. Згідно з ч. 1 ст. 1133 ЦКУ вкладом учасника вважається все те, що він вносить у спільну діяльність (спільне майно), у тому числі грошові кошти, інше майно, професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація і ділові зв'язки. Таким чином, законодавство надає учасникам спільної діяльності право за своїм бажанням встановлювати суму, яку кожен з них вносить, а також форму і вартість майнових внесків.

2. Ведення спільних справ. ЦКУ передбачає три форми ведення спільних справ сторонами спільної діяльності: 1) справи веде один учасник; 2) справи ведуть усі учасники; 3) кожний учасник окремо. На практиці найчастіше ведення спільних справ покладається на одного з учасників договору, який діє в межах повноважень, визначених договором про спільну діяльність (простого товариства). Згідно з ч. 2 ст. 1134 ЦКУ ведення бухгалтерського обліку спільного майна учасників може бути доручено ними одному з учасників, якого відповідно до п. 3 П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» визначено оператором спільної діяльності.

3. Відшкодування витрат і збитків, розподіл отриманого прибутку. Законодавство дозволяє учасникам самостійно визначати порядок відшкодування витрат і збитків, пов'язаних із здійсненням спільної діяльності (ст. 1137 ЦКУ), а також розподіляти отриманий прибуток (ст. 1139 ЦКУ), а у разі відсутності такої домовленості кожний учасник несе відповідальність пропорційно вартості його внеску в спільне майно.

4. Відповідальність сторін. Ст. 1138 ЦКУ встановлює випадки та види відповідальності договору про спільну діяльність (простого товариства) в залежності від того, чи виникло зобов'язання в зв'язку зі здійсненням підприємницької діяльності чи ні.

5. Термін та припинення дії договору. Термін дії договору (більше/менше 1 року) суттєво впливає на формування у бухгалтерському обліку інформації про отримані від учасників внески.

Список використаних джерел:

1. Куришко Л. А. Особливості та значення договору про спільну діяльність в організації та здійсненні спільної діяльності без створення юридичної особи / Л. А. Куришко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наукових праць № 2(23). 2012. С. 156-162.

2. Резнікова В. В. Договір про спільну господарську діяльність: поняття, ознаки та види / В. В. Резнікова // Економіка і право. № 2. 2013. С. 35-39.

3. Юровська Г. В. Договір простого товариства у цивільному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Г. В. Юровська. 2010. 18 с.

Денисова А., студентка

Науковий керівник: **Чебан Ю.Ю.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Земельне законодавство є чи не найпроблемнішою галуззю законодавства в Україні. Переважна кількість земельного банку (землі в користуванні) сільськогосподарських підприємств є орендованою, власниками (орендодавцями) якої є фізичні особи. За користування орендованою землею підприємство кожному орендодавцеві сплачує орендну плату та перераховує з виплаченої (нарахованої) орендної плати податки до бюджету. Частка (кількість) господарських операцій, які здійснює підприємство з пайовиками, — найбільша порівняно з іншими групами господарських операцій. Тому тема дослідження є актуальною та цікавою.

Так, орендою землі є засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності. Договір оренди землі - це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння і користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства [17]. Договір оренди землі складається підприємством у письмовій формі у трьох екземплярах, та, якщо одна із сторін виявить бажання, договір є можливість нотаріально засвідчити.

Більшість договорів оренди, які нами досліджено, містять такі реквізити та умови: ПІБ орендодавця; серія та номер паспорту орендодавця; номер державного акту на право власності земельної ділянки; предмет договору;

об'єкт договору (загальна площа земельної ділянки, га); нормативна грошова оцінка земельної ділянки, грн; строк дії договору; орендна плата (сума орендної плати орендодавцю та який відсоток складає від загальної грошової оцінки); строки внеску орендної плати; умови використання земельної ділянки; умови і терміни передачі земельної ділянки в оренду; умови повернення земельної ділянки; обмеження (обтяження) щодо використання земельної ділянки; інші права та обов'язки сторін; форс-мажорні обставини; страхування об'єкта оренди; зміна умов договору та припинення його дії; відповідальність сторін за невиконання та неналежне виконання договору; прикінцеві положення; реквізити орендодавця та орендаря, підписи. Також в кінці договору підкладається кадастровий план земельної ділянки, переданої у власність для ведення товарного сільськогосподарського виробництва в межах території селищної Ради, де указано план та кадастровий номер.

Передача у використання земельної ділянки орендарю відбувається за допомогою акту приймання-передачі земельної ділянки. Орендною платою за землю є платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою згідно з договором оренди землі [17].

Процес формування та використання договору оренди земельної ділянки на прикладі ТОВ «Нива-Союз» Доманівського району наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 Процес формування та використання договору оренди земельної ділянки на прикладі ТОВ «Нива-Союз» Доманівського району

Послідовність	Формування та використання договору
1.	Договір оренди складає економіст, який займається орендою земельних ділянок та входить до складу бухгалтерії.
2.	Перевіряють правильність складання та підписання договору головний бухгалтер та керівник підприємства.
3.	Реєструється договір у відділі Держкомзему, у Державному реєстрі робиться запис та присвоюється номер.
4.	Договір складається у 3 примірниках: 1-орендодавцю, 2- орендарю, 3- органу, який провів державну реєстрацію.
5.	Зберігається договори на підприємстві в окремих папках, де складаються за датою оренди. Після закінчення строку дії договору, зберігається в архіві підприємства протягом 5 років
6.	Договір оренди землі виконує функцію правового забезпечення та інформаційну функцію.

Сума плати за оренду земельної ділянки у ТОВ «Нива-Союз» Доманівського району складає 3% від вартості земельного паю.

Отже, документальне оформлення договорів оренди земельних ділянок впливає на облік оренди та має бути здійсненим належним чином відповідно до чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про оренду землі» [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Дубініна М., д-р екон. наук, доцент,
завідувач кафедри обліку і оподаткування
Чебан Ю., канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування

Трум О., студентка,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Соціальний капітал завжди був і залишається актуальним за значенням та призначенням. У різні часи мають місце різні підходи до визначення його сутності, структури та функцій. Сьогодні капіталом є не лише фінансові активи, а й людські якості, їх кваліфікації, форми взаємовідносин і впливу тощо.

Соціальний капітал є напрямом дослідження значної кількості вчених, зокрема Б.В. Буркінський, В.Ф. Горячук, Р.І. Тринько, О.М. Яценко та інші. Водночас, мають місце різні думки щодо доцільності надання у звітності підприємства, зокрема й аграрного, інформації щодо соціального капіталу.

У загальному розумінні соціальний капітал є очікуваною економічно корисною віддачею від вкладень у соціальні відносини. Водночас, як актив, який не має фізичної форми, але має вартісну оцінку довіри, соціальних зв'язків, соціального впливу, соціальних і культурних цінностей, що здатне до надання економічної вигоди.

Зауважимо, що соціальний капітал може бути ідентифіковано. Він має докази свого існування, яке може виникнути або припинитися на будь-якому суб'єкті господарювання у будь-який момент часу.

Соціальний капітал може бути запасом, який на відміну від фізичного капіталу, не зменшується за умови його використання. Навпаки – його цінність зменшується за умови невикористання. Соціальний капітал для нарощування своєї цінності потребує внутрішніх і зовнішніх вкладень, наприклад, соціальної взаємодії, довіри, соціальної підтримки тощо.

У будь-якому разі соціальний капітал стимулює економічний розвиток підприємства лише підсилуючи та стабілізуючи зв'язки між керівництвом та працівниками у контексті прийняття ефективних колективних рішень.

Безперечно значення соціального капіталу в трудовій сфері має місце практично на всіх етапах трудових відносин: від найму до звільнення, включаючи розвиток, навчання, вирішення трудових конфліктів.

Для розвитку бізнесу соціальний капітал є одним з основних інструментів економічного зростання. Становлення корпоративної культури, використання мотивації працівників, розвиток кваліфікації персоналу, делегування повноважень є неможливим без навичок колективної взаємодії, орієнтації на взаємну вигоду, довіри, взаємодопомогу тощо. Наголосимо, що соціальний капітал потребує вкладень, без яких підприємства, зокрема і аграрні, не матимуть змоги бути конкурентоспроможними та не зможуть ефективно використовувати свої фінансові ресурси і технологічні потужності.

Зауважимо, що з урахуванням соціальних зв'язків і можливостей здійснюється вибір професії та спеціальності, навчального закладу, де отримують професійну підготовку чи перепідготовку. Соціальна підтримка є важливим фактором людського зростання особистості, фізичного та кар'єрного росту, отримання найбільш вигідних і перспективних замовлень, завдань, відряджень тощо. В аграрній сфері соціальна підтримка як наслідок соціальної відповідальності підприємств доволі часто є важливим фактором створення та процвітання родинних стосунків.

Отже, соціальний капітал є накопиченим ціннісним і інституційним ресурсом, який включено до процесів відтворення і зростання соціально-економічних цінностей, громадських зв'язків, довіри, розвитку людини і культури шляхом певної трансформації різних форм, включаючи економічну, які посідають визначене місце серед інших форм капіталу.

Фінансова оцінка соціального капіталу є грошовою оцінкою соціально-культурних цінностей і знань кожного працівника для отримання узагальнюючих даних по підприємству. Розвиток соціального капіталу передбачає отримання економічних вигід у майбутньому. До того ж право на отримання цих економічних вигід має насамперед підприємство та (або) громада. Досить складно, але можливо визначити первісну вартість соціального капіталу. Отже, соціальний капітал може бути досліджено як об'єкт бухгалтерського обліку.

Жеребило Н., студентка

Науковий керівник: **Сирцева С.В.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Відповідно до п.5 розд. II Методичних рекомендацій з обліку запасів до первісної вартості запасів, придбаних за плату включають транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ) [1].

ТЗВ – це затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів [2].

Включати ТЗ до первісної вартості запасів під час їх оприбуткування доцільно лише тоді, коли можна достовірно визначити суму таких витрат. Якщо бюджетна установа окремо оплачує певні витрати (доставку, розвантаження тощо) транспортній організації або продавцю тих чи інших запасів на підставі укладених договорів, то такі витрати слід обліковувати і включати в первісну вартість запасів. Якщо ж доставку запасів здійснює сам постачальник і сума ТЗВ окремо в документах не зазначена, то така сума вже

включена у вартість запасів й окремо відображати її в обліку не потрібно.

Якщо транспортування запасів здійснює працівник установи, який виконує такі роботи згідно з робочою інструкцією, то його працю оплачують шляхом нарахування йому заробітної плати. Також відносити до ТЗВ оплату праці за транспортування запасів у такому випадку не потрібно.

Якщо для транспортування запасів бюджетна установа запросила стороннього водія з власним транспортним засобом за договором цивільно-правового характеру, то витрати на оплату такого договору можна віднести до ТЗВ.

Розглянемо основні варіанти правильного відображення в обліку ТЗВ [3]:

1. У випадку, коли можна достовірно визначити суми витрат, які безпосередньо відносять до придбаних запасів, суму ТЗВ у періоді придбання запасів відразу включають до їхньої первісної вартості і відображають на відповідних субрахунках обліку запасів.

Так, якщо придбання запасів відображають за дебетом рахунку 15 «Виробничі запаси» або субрахунків 1713 «Поточні біологічні активи рослинництва», 1714 «Поточні біологічні активи тваринництва», 1812 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 1814 «Державні матеріальні резерви та запаси», 1815 «Активи для розподілу, передачі, продажу», 1816 «Інші не фінансові активи», то на цих же субрахунках відображають і ТЗВ, що відносяться до конкретного найменування чи виду запасів.

2. Якщо ТЗВ пов'язані із доставкою кількох найменувань, груп, видів запасів, то їх сума може узагальнюватися за окремими групами запасів на окремому субрахунку рахунків обліку запасів або аналітичному рахунку.

Тому, якщо бюджетна установа здійснює узагальнений облік ТЗВ з наступним розподілом, то потрібно розподілити відповідні аналітичні рахунки для їх обліку.

В даному випадку суми ТЗВ протягом місяця накопичують на окремому субрахунку рахунків обліку запасів або аналітичному рахунку, а в кінці місяця можуть розподіляти наступними способами:

1) пропорційно відносити на суму запасів, що вибули. У разі використання даного способу на кінець місяця на окремому субрахунку обліку запасів або аналітичному рахунку може бути залишок суми ТЗВ;

2) розподіляти між сумою залишку запасів станом на кінець звітного місяця і сумою запасів, що вибули за звітний місяць. У разі використання даного способу на кінець місяця весь залишок на окремому субрахунку рахунків обліку запасів або аналітичному рахунку суми ТЗВ повністю розподіляється.

Для такого розподілу необхідно визначити середній відсоток ТЗВ, який розраховують за формулою (формула 1):

$$\text{Серед. \% ТЗВ} = ((\text{ТЗВ}_{\text{поч.}} + \text{ТЗВ}_{\text{міс.}}) / (\text{ВЗ}_{\text{поч.}} + \text{ВЗ}_{\text{міс.}})) * 100\%, \quad (1)$$

де **Серед. \% ТЗВ** - середній відсоток ТЗВ;

ТЗВ_{поч.} – залишок ТЗВ на початок звітного місяця;

ТЗВ_{міс.} - сума ТЗВ за місяць;

ВЗ_{поч.} – вартість залишку запасів на початок звітної місяця;

ВЗ_{міс.} – вартість запасів, що надійшли протягом звітної місяця.

Суму ТЗВ, яку відносять до запасів, що вибули, визначають як добуток середнього відсотка ТЗВ і вартості запасів, що вибули, з відображенням її на тих самих рахунках обліку, у кореспонденції з якими відображено вибуття цих запасів (п.10 розд.4 НС 123 «Запаси») [2].

Якщо суму ТЗВ, що відносяться до запасів, які вибули, визначають з використанням середнього відсотка, то списують їх на ті ж рахунки обліку, на яких відображено вибуття цих запасів.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 23 січня 2015 р. №11. – Режим доступу : <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/5364-11.html>.

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. №1202. – Режим доступу : <https://www.buh24.com.ua/npsbo-v-derzhavnomu-sektori-123-zapasi/>.

3. Безкоровайна Л. Транспортно-заготівельні витрати. Як обліковувати? / Л Безкоровайна // Новий бюджетний облік. – 2018. - №3 (9). – С.44-46

Колесніченко А., асистент
кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ В ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ

Управлінське призначення бухгалтерського обліку потребує формування підґрунтя, яке б відповідало поставленим завданням й надавало систематизовану й структуровану інформацію щодо господарських операцій кожної бізнес-одиниці. З цією метою відбувається моделювання економічних категорій у бухгалтерському вимірі для подальшого узагальнення та аналізу облікових даних. Так, одними з трансформаційних понять в контексті поняття витрат вступають витрати майбутніх періодів.

Облік витрат майбутніх періодів формалізує завдання, пов'язані з врахуванням певних особливостей, які необхідно знати і дотримуватися у встановленому порядку. Це обумовлено впливом таких видів витрат на формування бухгалтерського фінрезультату і, відповідно, на об'єкт оподаткування податком на прибуток.

Сутність та принципи відображення витрат майбутніх періодів залишається цікавим й актуальним питанням для багатьох науковців й

практиків в сфері обліку, що відтворюється авторами в роботах, серед них: С.Ф. Голов [1], Т.Г. Китайчук, Е.Г. Мельник [2], В.М. Саприкін та ін.

Поняття й ключові характеристики витрат розкрито у П(Н)СБО 16. Зокрема, витратами суб'єкта господарювання визнаються витрати того періоду, в якому було отримано дохід, пов'язаний з понесеними для цього витратами. Тобто, повинна простежуватися прозора, документарно підкріплена й чітка господарська прив'язка доходів і витрат за кожною операцією чи діяльністю. Поняття ВМП регламентується п. 2.36 Методрекомедацій № 433 та Інструкції № 291. Відповідно до цих нормативних документів, під витратами майбутніх періодів (далі - ВМП) розуміють витрати, понесені в поточному або попередніх звітних періодах, які належать до наступних звітних періодів.

Традиційно, ВМП обліковуються на рахунку 39: за дебетом рахунку відображається їх накопичення, за кредитом - списання (розподіл) та включення до складу витрат звітного періоду. Аналітичний облік ВМП здійснюють по їх видам. У Формі №2 Баланс для ВМП відведений спеціальний рядок 1170 «Витрати майбутніх періодів». Однак, деякі експерти висловлюють думку, що з ВМП доцільно виокремлювати довгострокові з них та вести їх облік на рахунку 184 «Інші необоротні активи», з подальшим перенесенням до звітності у рядок 1090 «Інші необоротні активи» (рис.).

Найбільш розповсюдженими прикладами витрат майбутніх періодів, які регламентовані Інструкцією № 291, виступають: підписка газет, журналів, періодичних і довідкових видань; проавансовані орендні платежі; оплата страхового поліса; підготовчі до виробництва роботи в сезонних галузях промисловості; освоєння нових виробництв і агрегатів.

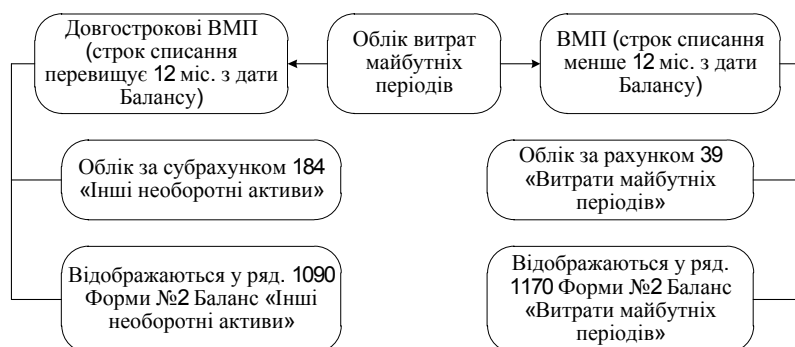

Рис. Варіанти бухгалтерського обліку витрат майбутніх періодів

Однак, вказаний перелік не є виключним. При виникненні у суб'єкта господарювання в ході діяльності інших витрат, які будуть відповідати визначенню ВМП, необхідно зафіксувати це й прописати в наказі про облікову політику, орієнтуючись на специфіку роботи. Так, значна кількість економічних агентів широко використовує програмне забезпечення, його оновлення, що реалізується шляхом перерахування оплати за кілька місяців наперед.

У міжнародній практиці наводять в якості ВМП наводять і незвичні для господарської діяльності випадки. Так, підприємство може продати основний засіб з подальшою його орендою у покупця, при цьому, сума від продажу

зменшується на розмір майбутньої знижки в частині величини орендних платежів [1]. В такій ситуації суму цієї знижки при продажу основного засобу продавець відображає на рахунку обліку витрат майбутніх періодів, а потім у міру нарахування орендної плати списує її з рахунка.

Податковий облік ВМП є ідентичним до порядку відбиття витрат у бухгалтерському обліку. Відповідно до норм ПКУ, коригування фінансового результату на витрати майбутніх періодів не передбачено. Тобто, всі платники податку на прибуток, зокрема ті, які проводять обов'язкове або добровільне коригування фінансового результату, відображають ВМП виключно за правилами бухгалтерського обліку.

Таким чином, облікова практика відтворення витрат майбутніх періодів на рахунках бухгалтерського обліку й фінансово звітності має певні особливості й підходи, врахування яких сприятиме послідовному й методично обґрунтованому слідуванню принципам бухгалтерського й податкового обліку.

Список використаних джерел:

1. Голов, С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практ. Посібник / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. - К.: Лібра, 2011. – 840 с.

2. Мельник, Е. Г. Облік і контроль витрат майбутніх періодів: теорія і методика: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Е. Г. Мельник. – К., 2011. – 20 с.

Костирко А., канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування

Васильєва О., студентка,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

В умовах розвитку економічних відносин в Україні все більшого поширення набувають проблеми, пов'язані з негативним впливом на навколишнє середовище. Реалізація положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [1] спрямована на забезпечення збалансованого економічного, соціального та екологічного розвитку регіонів, що ґрунтується на впровадженні нових еколого-економічних категорій, зокрема екологічного аудиту, а також перегляду ролі старих економічних інструментів економічної політики.

Досягнення такої мети неможливе без впровадження й удосконалення інструментів еколого-економічної політики, зокрема екологічного аудиту. Роль такого аудиту посилюється із підвищення впливу екологічних показників на інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність компаній на ринку.

Проблеми екологічного аудиту досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме: Л. Максимів, Я. Мех, О. Михайлик, В. Шевчук, В. Семенова, Р.

Кулик та ін. Інтеграцію та розвиток екологічного аудиту в системі управління навколишнім середовищем досліджували Г. Серов, В. Сидорчук.

Незважаючи на значні доробки в теоретичній базі досліджень, у даній сфері залишається багато нерозв'язаних питань. Одним з таких є визначення проблем та перспектив впровадження екологічного аудиту на підприємствах України за сучасних умов функціонування економіки.

За сучасних умов у більшості країн Західної Європи (Німеччина, Великобританія, Австрія, Франція, Норвегія, Швеція, Фінляндія), а також у США, Канаді, Японії та інших країнах світу фактично сформувалось постіндустріальне суспільство, яке характеризується не лише рівнем матеріального добробуту і технічного розвитку, а й жорстким законодавством у сфері екології й охорони довкілля і, що дуже важливо, готовністю громадян дотримуватися цих законів.

Значним мотивом у розвитку еколого-орієнтованої економіки стало розуміння вичерпності ресурсів. Загальновідомий факт, що якщо в «зелену економіку» щорічно вкладатиметься \$1,3 трлн (2% від світового ВВП), то до 2050 р. не тільки збільшаться запаси відновлюваних ресурсів, але й покращаться показники соціально-економічного розвитку світової економіки. У протилежному випадку – до 2050 р. на 7,5 млн. кв. км скоротиться площа території з природними ресурсами за умови нинішнього їх використання [2].

В Україні перші кроки до впровадження екологічного аудиту зроблено у 90-х рр. ХХ ст. Важливим кроком у розвитку екологічного аудиту стало прийняття 01.01.1998 р. міжнародних стандартів ISO серії 14000 на рівні державних стандартів, що регулюють методологічні основи аудиту екологічної діяльності підприємств. У 2004 році прийнято Закон України «Про екологічний аудит», яким визначено основні юридичні та організаційні засади його здійснення [3].

У сучасній літературі можна зустріти багато визначень терміну «екологічний аудит». На наш погляд, найповнішим є наступне: екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, систем управління навколишнім природним середовищем та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту [3].

Право на проведення екологічного аудиту в Україні мають екологічні аудитори, сертифіковані відповідно до вимог законодавства України. Такими вимогами є: відповідна вища освіта; досвід роботи у сфері охорони навколишнього природного середовища або суміжних сферах не менше чотирьох років підряд; отримання в установленому порядку сертифіката на право здійснення відповідної діяльності, який видається терміном на 3 роки [3].

Закон України «Про екологічний аудит» розрізняє внутрішній та зовнішній, обов'язковий та добровільний екологічний аудит.

Внутрішній екологічний аудит об'єкта проводиться на замовлення його власника чи органу управління для власних потреб. Зовнішній екологічний аудит проводиться на замовлення інших заінтересованих суб'єктів. Такими суб'єктами можуть бути, зокрема, потенційні покупці об'єкта, що приватизується або виставляється на продаж з метою визначення реальної вартості об'єкта з урахуванням його екологічних характеристик.

Добровільний екологічний аудит здійснюється стосовно будь-яких об'єктів на замовлення як власника (органу управління) об'єкта, так і іншого зацікавленого суб'єкта. Обов'язковий екологічний аудит відповідно до ст. 12 Закону України «Про екологічний аудит» здійснюється на замовлення заінтересованих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування щодо об'єктів або видів діяльності, які становлять підвищену екологічну небезпеку, відповідно до переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку [3].

Незалежно від виду аудиту, основною метою при його проведенні є:

- контроль вірогідності наданої підприємством екологічної інформації;
- перевірка відповідності об'єкта екологічним вимогам;
- оцінка існуючої системи керування навколишнього середовища і здоров'я працівників;
- оцінка ризиків від регульованих і не регульованих впливів на середовище.

У практиці проведення екологічного аудиту доречно виділити наступні особливості: підтримка екологічного аудиту та реагування на його результати з боку керівництва підприємства, галузі, спеціально уповноважених органів управління навколишнім середовищем; незалежність функцій екологічного аудиту щодо перевірки діяльності у загальній та екологічній системах управління; незалежність аудитора у формуванні команди; незалежність висновків екологічного аудиту; наявність процедур проведення аудиту, що гарантують його якість і конфіденційність тощо.

В Україні даний вид аудиту лише починає розвиватись. Базою для його впровадження та подальшого розвитку є ратифікація на державному рівні міжнародних стандартів екологічного менеджменту та аудиту серії ISO 14000 та прийняття Закону України «Про екологічний аудит».

Таким чином, можна зробити висновок про те, що екологічний аудит, будучи гнучким механізмом в умовах ринкової економіки, покликаний стати важливим інструментом реалізації конституційних прав громадян на безпечне довкілля та екологічну безпеку на рівні окремих підприємств, територій і держави в цілому.

Для покращення екологічної ситуації нашої держави необхідним є проведення комплексу законодавчих, соціально-економічних, технологічних та системно-контрольних заходів, основним серед яких є екологічний аудит. У зв'язку з цим, на нашу думку, доцільно активізувати роботу законодавчої та

виконавчої гілок влади, залучивши до відповідних розробок вітчизняних екологічних аудиторів, які вже мають певний практичний досвід роботи у цій сфері, а також напрацювання передового світового досвіду.

Список використаних джерел:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс] : Указ Президента України №5/2015 від 12.01.2015 року. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Коленов О.М. Зарубіжний інструментарій державної екологічної політики [Електронний ресурс] / О.М. Коленов. – Режим доступу : <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol3/022.pdf>.
3. Про екологічний аудит [Електронний ресурс] : Закон України №1862-IV від 24.06.2004 року. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.
4. Купінець А. Екологічний чинник у нормативно-правовому регулюванні міжнародної торгівлі / А. Купінець, С. Харічков // Економіка України. – 2015. – № 2. – С. 77-79.

Кощєєва М., студентка

Науковий керівник: **Пісоченко Т. С.**, канд. екон. наук,
асистент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

В даний час глобалізація світового ринку призводить до необхідності конструктивної взаємодії в рамках формування загальних форм і стандартів ведення обліку. Транснаціональні корпорації, як явище міжнародної інтеграції, являють собою організацію, що має підрозділи в різних країнах світу. Відповідно, для складання зрозумілої і прозорої фінансової звітності таких фірм потрібна наявність загальних, міжнародних стандартів. Саме такими стандартами і стали Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Вони забезпечують розуміння звітних форм, дають об'єктивну оцінку майновому стану підприємства, а також сприяють взаємодії між інвесторами та потенційними інвестиційними об'єктами, розташованими в різних національних системах обліку.

Одним зі стандартів, який має велике значення для України, є МСФЗ 41 «Сільське господарство». Сільське господарство є однією з провідних галузей країни, яка поставляє продукцію як на внутрішній, так і на зовнішній ринок. Відповідно, прийняття аналогічного стандарту і виконання його положень, для нашої країни, є значущим і актуальним питанням сьогоденної економічної дійсності. Таким чином, необхідність удосконалення обліку біологічних активів за справедливою вартістю відповідно до положень МСФЗ 41 є досить актуальним на сьогоднішній день.

В Україні для визначення методологічних засади формування у бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності передбачено Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» (П(С)БО).

Біологічні активи, як засоби виробництва, являють собою вираз суспільних відносин з виробництва та споживання продукції сільського господарства та являють собою загальні явища, що повторюються відповідно до виробничого циклу в сільському господарстві. На них зосереджується діяльність людини на всіх етапах розвитку суспільних відносин. Біологічні активи являють собою окрему економічну категорію. Використання економічної категорії «Біологічні активи» до рослин, тварин і грибів як до окремих об'єктах обліку цілком обґрунтовано, оскільки це об'єднує їх природні властивості розвитку і самооновлення.

Одним із основних етапів удосконалення обліку біологічних активів є визначення вартості та узгодження отриманих результатів, що здійснюються з урахуванням всіх факторів, істотно впливають як на даний сегмент ринку в цілому, так і безпосередньо на цінність даної власності. Виділення частини активів сільського господарства в окрему обліково-економічну категорію та визначення їх оцінки обумовлено низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів, які умовно можна об'єднати в дві підгрупи: природні і економічні.

Важливе місце серед чинників займають природні фактори. Вони визначають фізичні та біологічні особливості біологічних активів, які не притаманні виробничим активам інших видів економічної діяльності, а також іншим основним засобам та запасам сільськогосподарських організацій.

Важливими проблемами, які ускладнюють практичне впровадження оцінки біологічних активів за справедливою вартістю, є відсутність практики здійснення повсякденної оцінки активів по справедливій вартості не тільки в сільському господарстві, а й в обліку інших видів економічної діяльності, недосконалість зовнішнього інформаційного забезпечення обліково-аналітичних служб, складність методичних підходів до визначення справедливої вартості біологічних активів, їх практична не адаптованість.

Процес оцінки починається з загального огляду об'єкта оцінки, його стану і виділення особливостей оцінюваної власності. З метою проведення оцінки біологічних активів і сільськогосподарської продукції рекомендуємо створення на підприємствах постійно діючих Комісій щодо визначення справедливої вартості біологічних активів і сільськогосподарської продукції. Такі постійно діючі Комісії будуть виконувати наступні функції: організувати роботу з централізованого збору, узагальнення та зберігання інформації про справедливу вартість біологічних активів; приймати рішення про використання оцінки на підставі застосування певних методів.

Кожен з перерахованих підходів призводить до отримання визначених вартісних характеристик об'єкта. Впровадження зазначених змін дозволить

повною мірою адаптувати звітність українських сільськогосподарських підприємств до МСФЗ, зробити їх більш зрозумілими і логічно вірними.

Список використаних джерел:

1. Біологічні активи [Електронний ресурс] : наказ Мінфіну від 18 листопада 2005 року № 790, Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30. – Режим доступу : <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-30>.

Luhova O.,

Candidate of Economic Sciences,
assistant of accounting and taxation department
Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv

FAIR VALUE ACCOUNTING: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Fair value accounting is the process of periodically adjusting an item's value in accounting books. Assets and investments are the most common items that apply under this accounting principle. This principle changes the traditional accounting reporting method, which used historical costs to value items on a company's books.

Fair value measurements have been a hot topic for many years due to the judgmental nature of the estimation process. There have been many debates in previous decades amongst the investors, users of the financial statements, on whether fair value accounting is worth being used. The idea behind the fair value measurement approach is that assets and liabilities are re-measured periodically in order to note changes in their value. The resulting change then has an impact either on net income or else on another comprehensive income for that particular period [1]. Usage of fair value has advantages; however, it has disadvantages as well.

The major advantages of fair value accounting are as follows:

1. Relevant information. There is no denying that fair value accounting reflects current information regarding the value of assets and liabilities on the balance sheet. Since fair value accounting utilizes information specific for the time and current market conditions, it attempts to provide the most relevant estimates possible. By reflecting more current information, fair value accounting is argued to be more relevant for decision making.

2. More information in the financial statements than historical cost. Fair value accounting requires a firm to disclose extensive information about the methodology used, the assumption made, risk exposure, related sensitivities and other issues that result in a thorough financial statement.

3. Reliable Information. For a financial data to be reliable they ought to be verifiable and neutral. Since fair value is inferred from the market price of a given asset, this value can be checked in hindsight from available information about current and past market prices. Neutrality is meant to represent a value that is best explained as an objective value and therefore devoid of any factors that would cause

a rise or fall in such a value, atypical of general market conditions.

4. Comparability. Because of consistency in the manner in which assets and liabilities are measured, it is argued that fair value will improve comparability, that is, the ability to compare financial statements of different firms [2].

The major disadvantages of fair value accounting include the following:

1. Pricing deviation. One of the most often quoted disadvantages of fair value accounting is the vagueness of the measurement procedure of assets for financial statements which creates loopholes for pricing deviations. There are several ways that this measurement could produce differing prices and thus result in a deviation from a desired fair value.

2. Misleading Information. It is possible that sometimes the observed value of an asset in the market is not indicative of the asset's fundamental value. Market might be inefficient and not reflect in its estimates all publicly available information. There are also other factors that could cause that this market estimate to be deviated such as investor irrationality, behavioural bias or problems with arbitrage among others.

3. Manipulation. Manipulation of the price by the firms themselves also presents a risk in obtaining a fair value estimates because in illiquid markets, trading by firms can have an effect on both traded and quoted prices.

4. Absence of a market price. If a market price for a given asset is not available in the active market, fair value estimate that is supposed to provide the most reliable information is more difficult to obtain. In this case, the usual procedure is to use «mark to model» accounting. This requires creation of a more extended estimate which runs the risk of creating a deviation of price for a given asset from its price if it was to be found in the market.

5. Limited reliability. It is arguable that the information available in the financial statements provided by the fair value accounting method is relevant and reliable only for a limited period. As the information included in the statements is time-specific for given market conditions, a change in the market environment could cause a major difference in the actual financial situation of a firm.

6. Volatility. If the fair value of an asset follows the development of a market environment, this means that the value of an asset changes with the market. If the market with regards to the nature of a given asset booms, the price of a given asset goes up; if it busts, the price goes down too. A volatility of the market, which is an existing possibility, therefore creates a superfluous risk and could adversely affect the investment capacity of a firm [3].

There are arguments for and against the whole concept of fair value. The biggest argument in favour of it is that it allows for a more accurate balance sheet and one that better reflects the current value of assets and liabilities. Fair value focuses on a market place's assumptions and is not specific to any one business or entity. This ensures that it takes into account any assumptions relating to risk.

On the other hand, there are those out there who have identified the downsides of fair value due to the fact that any changes in a fair value causes greater volatility when it comes to periodically reported financial performances. They argue that

assets or liabilities assigned with fair values can be potentially misleading, as it can be quite irrelevant for assets/liabilities to be held over a longer period. The likes of liquidity problems, investor irrationality, market inefficiencies, and unreliable comparative models can all have a distortive effect on fair market value.

Literature:

1. What is Fair Value? [Electronic resource] – Access mode: <https://www.1and1.com/digitalguide/small-business/accounting/fair-value-an-introduction/>

2. Advantages and disadvantages of fair value accounting. [Electronic resource] – Access mode: <https://siteeconomics.blogspot.com/2016/09/advantages-and-disadvantages-of-fair.html>.

3. Betakova, J[anka]; Hrazdilova Bockova, K[aterina] & Skoda, M[iroslav] (2014). Fair Value Usefulness in Financial Statements, Chapter 35 in DAAAM International Scientific Book 2014, pp.433-448.

Мардус Н., канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Зростання вимог щодо якості фінансової звітності на вітчизняних підприємствах, зміни у нормативних і методичних підходах до складання фінансової звітності зумовлює особливу увагу до вірного її оформлення та подання.

Дослідження окремих теоретичних і практичних аспектів формування підходів до обліку і аудиту фінансової звітності неодноразово здійснювалися як теоретиками застосування обліку і аудиту, так і бухгалтерами і аудиторами – практиками і є і нині актуальним питанням до розгляду.

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно – з першого дня реєстрації до ліквідації. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996, зі змінами від 16.10.2012 р., питання організації бухобліку в компанії належать до компетенції її власника або уповноваженого органу відповідно до законодавства та установчих документів.

Організація складання і подання фінансової звітності – це діяльність керівництва підприємства щодо створення, вдосконалення та контролю системи бухобліку з метою забезпечення достовірною інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів.

З моменту створення підприємства його власники або уповноважений орган мають забезпечити ведення бухобліку за встановленими в країні правилами, тобто НП(С)БО [1] і МСФЗ [2]. Проте їх вимоги, якими б

універсальними вони не були, не можуть врахувати особливості кожного підприємства. Тому в окремих аспектах зазначені стандарти окреслюють межі дозволеного вибору. Отже, мета положення про облікову політику на підприємстві – визначити ті аспекти обліку і фінансової звітності, щодо яких у підприємства є право вибору.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності, при складанні фінансових звітів підприємства можуть визначати склад статей, за якими розкривається інформація, а саме можуть не наводити статті, передбачені у формах фінансової звітності, затверджених національними положеннями (стандартами), у разі якщо за ним відсутня інформація до розкриття (крім випадків, коли така інформація була в попередньому звітному періоді), а також включати у фінансові звіти додаткові статті у порядку, визначеному НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", у разі якщо стаття відповідає таким критеріям: інформація є суттєвою, оцінка статті може бути достовірно визначена [2].

При організації складання і подання фінансової звітності на підприємстві, особливу увагу треба приділити розробленню концепції облікової політики на підприємстві.

Склад звітності та строки її подання регулюються Постановою КМУ від 07.11.2013 р. №820 внесла зміни до постанови КМУ від 28.02.2000 р. № 419 "Про затвердження Порядку подання фінансової звітності" [3].

У фінансовій звітності обов'язково наводиться інформація, розкриття якої вимагають національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку або міжнародні стандарти фінансової звітності та/або інші нормативно-правові акти Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку. Інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансових звітах або у примітках до фінансової звітності.

Складання фінансової звітності на підприємстві повинна відповідати основним принципам, серед яких основними є: дохідливість і зрозумілість інформації; доречність інформації; достовірність інформації; періодичність; єдиний грошовий вимірник; зіставність тощо.

З наведених вище досліджень рекомендовано при складанні та поданні фінансової звітності дотримуватися основних принципів та елементів щодо організації фінансової звітності, а саме, НП(С)БО і МСФЗ. Дотримання основних принципів є важливим аспектом щодо відносин з контролюючими органами та аудитом.

Основні завдання аудиту фінансової звітності є збирання та оброблення достовірної інформації про господарсько-фінансову діяльність суб'єкта господарювання і формування на цій основі аудиторських висновків.

Методичні підходи до аудиту фінансової звітності полягають у сукупності способів і прийомів, за допомогою яких ведеться дослідження предмета та об'єктів аудиторської діяльності. Передусім це загальні методичні прийоми, такі, як індукція, дедукція, документування, оцінка, групування й узагальнення інформації [4].

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1/>.
2. Мардус Н. Ю. Аспекти організації обліку і фінансової звітності / Н. Ю. Мардус, С. В. Брік // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2014. – Вип. 9, ч. 6. – С. 219-222.
3. Фальченко О. О. Процес подання та оприлюднення фінансової звітності підприємства / О. О. Фальченко, Н. Ю. Мардус // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 5 (11), ч. 2. – С. 167-170.
4. Мардус Н. Ю. Особливості аудиту фінансової звітності підприємства / Н. Ю. Мардус, Д. Л. Селюков // Наука і освіта – запорука розвитку економіки : зб. матеріалів 3-го Міжвузівського молодіжного наук.-практ. форуму / ред. Є. М. Строков. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – С. 21-23.

Пономаренко Т., студентка

Науковий керівник: **Лугова О.І.**, канд. екон. наук,
асистент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПІДГОТОВКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Процеси глобалізації економіки характеризуються принциповими змінами економічних взаємовідносин між країнами, фінансових систем і механізмів, правил ведення бізнесу.

Сьогодні суб'єкти господарювання України отримують нові можливості для експорту та імпорту товарів, капіталів, робочої сили, надання різноманітних послуг на зовнішніх ринках, проведення науково-технічної, науково-виробничої діяльності в кооперації з іноземними суб'єктами, підготовки фахівців за кордоном, здійснення міжнародних фінансових, кредитних, розрахункових, лізингових операцій, операцій з цінними паперами, спільної підприємницької діяльності.

Гармонізація фінансової звітності дозволяє не тільки зробити звітність прозорою, порівнянною, стандартизованою, забезпечити доступність її розуміння для інвесторів, партнерів по бізнесу, кредиторів, інших користувачів, а й об'єднати, оперативно аналізувати фінансові показники звітності компаній, що знаходяться в різних країнах, дає можливість власникам і топ-менеджменту приймати ефективні тактичні і стратегічні рішення. Міжнародне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності служить захистом інтересів всіх користувачів звітності, адже в уніфікованій системі розібратися легше, ніж в безлічі національних систем [1].

Українські положення бухгалтерського обліку не суперечать

міжнародним, а, скоріше, є їх інтерпретацією до українських реалій. У 2007 році Кабінет Міністрів України окремим розпорядженням запустив процес адаптації українських положень (стандартів) бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів фінансової звітності. У 2012 році в законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» був прописаний перелік компаній, які повинні були створювати звітність за міжнародними стандартами. Крім того, в добровільному порядку застосовувати МСФЗ дозволили всім підприємствам.

З 1 січня 2018 року подавати і оприлюднювати звітність згідно з МСФЗ до 30 квітня 2019 року також ще будуть зобов'язані:

- 1) підприємства, які представляють громадські інтерес (крім великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів);
- 2) публічні акціонерні товариства;
- 3) суб'єкти природних монополій на загальнодержавному рівні та підприємства, які здійснюють видобуток корисних копалин загальнодержавного значення.

Річна звітність разом з аудиторським висновком повинна бути опублікована на сайті компанії. З 1 січня 2019 року наберуть чинності ще дві зміни:

- великі і середні підприємства, які не є емітентами цінних паперів будуть подавати фінансову звітність до 1 червня року, який слідує за звітним періодом. Цей документ компанії будуть розміщувати на своєму сайті, підкріпивши аудиторським висновком.

- всі мікро- і малі підприємства також зобов'язані подавати звітність за МСФЗ до 1 червня року, наступного за звітним періодом. Аудиторський висновок та публікація інформації на сайті теж передбачається [2].

На практиці сьогодні найбільш широко поширені два методи підготовки звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності:

1) формування фінансової звітності шляхом трансформації бухгалтерської звітності, складеної за українськими правилами. При цьому методі показники МСФЗ формуються на базі показників звітності, підготовленої за українськими стандартами, скоригованими на величини певних і визначених відмінностей;

2) відображення фактів господарської діяльності в системі національних стандартів і за правилами МСФЗ, тобто ведення обліку по МСФЗ як самостійного виду обліку. Основною ознакою методу є те, що кожен факт господарського життя враховується як мінімум двічі: перший раз - за українськими правилами, другий раз в порядку, визначеному МСФЗ.

Тобто підприємство забезпечує ведення обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів поряд з веденням обліку на основі національних стандартів бухгалтерського обліку, податкового обліку та інших видів обліку.

Гармонізація правил обліку і звітності є необхідною передумовою і умовою для розвитку інтеграційних процесів.

По-перше, МСФЗ враховують взаємозв'язок між економічним

зростанням і фінансовим обліком та звітністю як інструментом генерації і поширення прозорої фінансової інформації.

По-друге, відповідно до даного підходу застосування МСФЗ передбачає реалізацію всього комплексу цілей перетворень в українській економіці - як мікро-, так і макроекономічних.

По-третє, враховується інтеграційна, світогосподарська складова змін у сфері обліку і звітності, тобто перетворення в українській економіці пов'язуються із загальносвітовими тенденціями до об'єднання.

Оптимізувати процес підготовки звітності за МСФЗ допоможе максимальне зближення облікових політик за українськими і міжнародним стандартами обліку.

Список використаних джерел:

1. Панасейко С. Н. Кому и зачем нужны МСФО: практический ответ на теоретический вопрос / С. Н. Панасейко / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.trn.ua/articles/5714/>

2. В Украине МСФО сделали обязательными для большинства предприятий. Что и для кого меняют новые правила бухучета? / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://finacademy.net/materials/article-ua/v-ukraine-msfo-sdelali-obyazatelnyimi-dlya-bolshinstva-predpriyatij>

Пузик О., студентка

Науковий керівник: **Сирцева С.В.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ НА БУДІВНИЦТВО У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Господарські операції бюджетних установ в тій чи іншій мірі пов'язані із обліком витрат. Витрати зазначених суб'єктів займають центральне місце та об'єднують всі види діяльності, в тому числі на будівництво.

Відповідно до п.2 Постанови КМУ Про деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт №466 під поняттям будівельних робіт розуміють як нове будівництво, так і реставрацію, капітальний ремонт [1].

Проте в бухгалтерському обліку відображення цих видів робіт відрізняється один від одного:

- вартість капітального ремонту відносять на витрати звітного періоду (п.1 розд. III НС 121 «Основні засоби») [2];

- витрати на реконструкцію, технічне переоснащення, реставрацію, модернізацію, добудову, дообладнання збільшують первісну вартість об'єкта (п.2 розд. III НС 121 «Основні засоби») [2];

- результатом нового будівництва в обліку є створення нового об'єкта основних засобів.

Збудований установою об'єкт, який планується використовувати в основній чи додатковій (господарській) діяльності, відповідає ознакам основних засобів. В бухгалтерському обліку бюджетних установ такі активи мають бути відображені на рахунку 10 «Основні засоби». І залежно від очікуваного способу використання новозбудованого об'єкта його слід зарахувати на один з таких субрахунків:

- якщо призначений для експлуатації безпосередньо установою – субрахунок 1013 «Будівлі, споруди та передавальні пристрої»;
- якщо утримуваний для збільшення внесеного капіталу – 1010 «Інвестиційна нерухомість».

Всі витрати на створення нового об'єкта основних засобів, які підлягають включенню в його первісну вартість, бюджетні установи повинні відображати на субрахунку 1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби».

У випадку, якщо бюджетна установа зводить об'єкт основних засобів, щоб потім передавати його іншим суб'єктам, тобто актив не буде використовуватися в установі понад рік, він відповідатиме ознакам запасів.

Незалежно від того, буде його використовувати бюджетна установа чині, вартість активу формують усі витрати, необхідні для його створення і доведення до придатного для використання стану [3].

Так, відповідно до п.6 розд. II НС 121 «Основні засоби» [2], п.8 розд. НС 123 «Запаси» [4] до первісної вартості основних засобів чи запасів належать такі витрати:

- суми, що сплачують постачальникам будівельних матеріалів, конструкцій та інших активів, необхідних для будівництва, а також суми, що сплачують підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (включаючи ПДВ, якщо він не відшкодовується установі);
- витрати на транспортування придбаних будівельних матеріалів, конструкцій та інших активів, установку, монтаж, налагодження конструкцій;
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з будівництвом.

Решту витрат, що не можуть бути включені до первісної вартості, обліковують відповідно до їх сутності: або списують як витрати звітного періоду, або зараховують у первісну вартість активів.

Список використаних джерел:

1. Про деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 13.04.2011 №466. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP110466.html.

2. Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. №1202. - Режим доступу : <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/natsionalne-polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori-121-osnovni-zasobi/>.

3. Крута Л. Відображаємо в бух обліку нове будівництво / Л. Крута // Новий бюджетний облік. – 2018. -№2(8). – С.14-18.

4. Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. №1202. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/RE18314.html.

Рись Ю., студентка

Науковий керівник: **Лісовський М.І.**

УО «Поліський державний університет», м. Пінськ

ПОНЯТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ПОДІБНОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ

Інформація про господарські операції, вироблених економічним суб'єктом за певний період часу, узагальнюється у відповідних облікових регістрах і з них переноситься в згрупованому вигляді до бухгалтерської звітності. Така процедура узагальнення облікової інформації необхідна в першу чергу самому підприємству і пов'язана з необхідністю уточнення, а в ряді випадків і коригування подальшого курсу фінансово-господарської діяльності конкретного підприємства.

Бухгалтерська звітність ґрунтується безпосередньо на даних систематичного і аналітичного бухгалтерського обліку та підтверджується бухгалтерськими документами.

Розглянемо різні підходи до визначення бухгалтерської (фінансової) звітності з точки зору вітчизняних та зарубіжних авторів.

Натепова Т.Я. трактує поняття бухгалтерської звітності як "єдиної системи даних про майнове і фінансове становище організації на певну дату і про фінансові результати її господарської діяльності за звітний період, що надається на основі даних бухгалтерського обліку за встановленими формами" [1, с.8].

Бухгалтерська звітність, з точки зору Пожидаєвої Т. А., - "це єдина система даних про активи, капітал, зобов'язання і фінансові результати господарської діяльності організації, що формуються на основі даних бухгалтерського обліку за затвердженими формами" [3, с.11].

Сушко Т.І. зазначає, що "бухгалтерська звітність є уклади-котельної стадією або елементом системи методу бухгалтерського обліку та представляють собою результат узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку за певні звітні періоди, їх систематизацію з метою створення підсумкової економічної інформації про стан майна, капіталу, зобов'язань, результатів фінансової діяльності організації" [5, с. 154].

Бухгалтерська звітність у В.І. Щербакової визначається "як єдина система даних про майнове і фінансове становище організації на звітну дату і результатів її фінансово-господарської діяльності за звітний період, що

складається на підставі даних бухгалтерського обліку за встановленими формами і носить обов'язковий регулярний характер і є публічно - правовим документом“ [6, с.282].

Відповідно до Закону Республіки Білорусь ”Про бухгалтерський облік та звітності“ від 12 липня 2013 р № 57-З звітність - ”це система стоимост-них показників про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати організації, а також інша інформація, яка відображає фінансовий стан компанії на звітну дату, фінансові результати діяльності та зміни фінансового становища організації за звітний період“ [2].

Таким чином, можна відзначити, що поняття ”бухгалтерська звітність“ різними авторами трактується практично однаково, істотних розбіжностей в проаналізованих літературних джерелах немає, що свідчить про однозначності трактування цього поняття.

На нашу думку, визначення бухгалтерської звітності можна доповнити аспектом її практичної значущості для її користувачів. Таким чином, найбільш повно бухгалтерську звітність буде відображати наступне визначення: бухгалтерська звітність - це система вартісних показників, що характеризують фінансовий стан суб'єкта господарювання на звітну дату, фінансові результати його діяльності, а також зміна фінансового становища суб'єкта господарювання, яка формується на основі даних бухгалтерського обліку, і за допомогою якої задовольняються різні інформаційні потреби її внутрішніх і зовнішніх користувачів.

В економічній літературі, деяких актах законодавства, а також в міжнародній практиці поряд з поняттям ”бухгалтерська звітність“ використовується і поняття ”фінансова звітність“. Це поняття, на думку Снітко К.Ф. і Снітко М.А., походить від існуючого в деяких країнах ділення бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський облік, де фінансовий облік - це синтезований, узагальнений облік у вартісній формі, що дозволяє визначити основні фінансові показники роботи організації. Основна ідея управлінського обліку і звітності зводиться до надання даних для управління конкретними організаційними, технічними і економічними процесами внутрішньогосподарського характеру, і в даний час її можна віднести до системи оперативного-технічного обліку і звітності. Бухгалтерську і фінансову звітність слід вважати поняттями-синонімами, тому що і у вітчизняній теорії, і на практиці відсутній розподіл самої системи бухгалтерського обліку [4, с.168].

На практиці складання бухгалтерської (фінансової) звітності грає важливу роль. Правильно складена бухгалтерська звітність необхідна кожній організації, тому що дані звітності використовуються зовнішніми користувачами з метою оцінки ефективності діяльності організації, а також внутрішніми користувачами для економічного аналізу у самій організації. Бухгалтерська звітність також необхідна для оперативного керівництва господарською діяльністю та служить вихідною базою для подальшого планування.

Список використаних джерел:

1. Натєпрова, Т.Я. Бухгалтерська (фінансова) звітність: навчальний посібник / Т.Я. Натєпрова, О.В. Трубіцина. - 2-е изд., Перераб. і доп. - М: Видавничо-торгова корпорація "Дашков і К" 2011. - 292 с.
2. Про бухгалтерський облік та звітності: Закон Респ. Білорусь від 12.07.2013 р № 57-3 (в ред. Закону Респ. Білорусь від 04.06.2015 р № 268-3) // КонсультантПлюс: Білорусь. Технологія Проф. 3000 [Електронний ресурс] / ТОВ "ЮрСпектр", Нац. центр правової інформ. Респ.Беларусь. - Мінськ, 2015.
3. Пожидаєва, Т. А. Аналіз фінансової звітності: навчальний посібник / Т. А. Пожидаєва. - 3-е изд., Стер. - М.: КНОРУС, 2010. - 320 с.
4. Снітко, К.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник / К.Ф. Снітко, М.А. Снітко. - Мінськ: Амалфея: Місанта, 2013. - 320 с.
5. Сушко, Т.І. Бухгалтерський облік і звітність в промисловості: навчальний посібник / Т.І. Сушко. - Мінськ: Вишєйшая школа, 2013. - 527 с.
6. Щєрбакова, В.І. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / В.І. Щєрбакова. - М.: ИД ФОРУМ: НДЦ ИНФРА-М, 2015. - 352 с.: іл. - (Професійну освіту).

Сезоненко А., студентка

Науковий керівник: **Пісоченко Т. С.**, канд. екон. наук,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ОСНОВІ БЕНЧМАРКІНГУ

В умовах формування економіки знань, інформатизації, глобалізації, посилення конкуренції на світових ринках, являються найбільш важливими різні інструменти поширення знань, найважливішим з яких є бенчмаркінг, заснований на прагненні економічних суб'єктів до безперервного розвитку. Бенчмаркінг активно використовується в маркетингу, менеджменті, інших видах діяльності, проте в бухгалтерському обліку його застосування недостатнє.

Бенчмаркінг – це пошук ідей в глобальному світовому економічному просторі, його аналіз та подальше впровадження в практиці організації, орієнтоване на отримання синергетичного ефекту. Цінність його полягає в можливості вчення та переймання досвіду при цьому скорочуючи час і ресурси на набуття знань в різних областях господарської діяльності, в тому числі і в бухгалтерському обліку. Бенчмаркінг дозволяє підвищити ефективність як системи бухгалтерського обліку на підприємстві, так і діяльності організації в цілому.

Дана тема дослідження є актуальною та зумовлена відсутністю чіткого уявлення про зміст бенчмаркінгу бухгалтерського обліку. Проблема його застосування для поширення передового досвіду організації бухгалтерського обліку та звітності поки не знайшла достатнього відображення в літературі і потребує поглибленого вивчення. Крім того, бенчмаркінг має потенціал наповнення при його використанні в різних сегментах бухгалтерського обліку.

Бенчмаркінг передбачає визначення еталонної системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, а також виявлення областей, які потребують позитивних змін на основі вимірів, що є досить складним завданням так, як більшість параметрів в бухгалтерському обліку має якісні характеристики, які вимагають спеціальних креативних підходів до їх вимірювання. Для оцінки поточного стану бухгалтерського обліку, звітності та внутрішнього контролю і визначення областей поліпшення, доцільно застосовувати методику проведення аудиторської процедури, яка передбачає експертну оцінку стану бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Розробка методики експертної оцінки бухгалтерського обліку, звітності та внутрішнього контролю для проведення бенчмаркінгу передбачає визначення ключових областей і параметрів порівняння.

Застосування бенчмаркінгу на підприємстві дозволить поліпшити якісні характеристики облікових бізнес-процесів, що ведуть до підвищення якості бухгалтерської звітності. Головним завданням бенчмаркінгу бухгалтерського обліку є удосконалення облікової системи організації на основі розгляду, аналізу та творчого використання досвіду інших.

Ефективність бенчмаркінгу системи бухгалтерського обліку організації забезпечує такі чинники як: сукупність орієнтирів вдосконалення облікової системи, механізму вибору пріоритетів напрямків вдосконалень, які визначаються на основі ранжирування потенціалів щодо якості, продуктивності і часу циклу, а також набору характеристик для визначення еталонних систем бухгалтерського обліку. Орієнтири для вдосконалення бухгалтерського обліку є основою для знаходження об'єктів і партнерів по бенчмаркінгу.

Список використаних джерел:

1. Кузнецова Л.Н. Концепція бенчмаркінгу в бухгалтерському обліку / Л.Н. Кузнецова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерському облік, контроль і аналіз. Вип. 2 (17). – Житомир: ЖДТУ. – 2010. – С. 168-177.

Сидоріна І., студентка
Науковий керівник: **Сирцева С.В.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РИЗИКИ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Прийняття будь-якого управлінського рішення завжди пов'язане з ризиком. Інформаційною базою для таких рішень, як правило, є дані бухгалтерського обліку, які представляють собою найбільш повну базу даних про діяльність підприємства. Цьому багато в чому сприяє і розвиток управлінського обліку, метою ведення якого, є надання інформації управлінському апарату підприємства.

Відповідно до Податкового кодексу України (ст. 14), ризик – це ймовірність недекларування (неповного декларування) платником податків податкових зобов'язань, невиконання платником податків інших законодавчих актів, що контролюють органи державної податкової служби [1].

У сучасній економічній літературі існують різні трактування поняття «ризик». Так, С.В. Волосович [2] виділяє три основні підходи до визначення поняття «ризик» за такими ознаками, як: визначення ризику через невизначеність; визначення ризику через імовірність; визначення ризику через ототожнення ризику зі збитком чи можливістю отримання прибутку.

О.В. Фоміна та О.М. Гончаренко вважають, що, з точки зору відображення в обліку, ризик – це ймовірність недоотримання бажаного фінансового результату. До умов визнання ризиків в обліку автори відносять: висока концентрація активів за окремими статтями; різке збільшення або зменшення залишків на рахунках запасів, грошових коштів і дебіторської заборгованості; уповільнення оборотності поточних активів; наявність безнадійної дебіторської заборгованості; збиток як результат фінансової діяльності [3].

З метою ідентифікації ризиків, необхідно здійснити їх класифікацію.

В науковій літературі виділяють ряд класифікаційних ознак ризиків та їх склад [3, 4]:

1 За фактором, що обумовлює виникнення ризиків:

- зовнішні ризики пов'язані з зовнішнім середовищем, на яке підприємство не має безпосереднього впливу (конкуренти, ринок, законодавство тощо);

- внутрішні ризики (операційні ризики, фінансові ризики, ризики допоміжних бізнес-процесів, корпоративні ризики).

За типом впливу на діяльність підприємства:

- ризики втрат (втрата ліквідності, втрата платоспроможності, втрати пов'язані з порушенням зобов'язань контрагентів);

- ризики мінливості (планування податкових надходжень, оцінка ринкової вартості майна, ризик недоотримання доходів).

На нашу думку, в системі бухгалтерського обліку можна виділити дві групи ризиків, що мають різну економічну природу:

1) ризики, властиві системі бухгалтерського обліку, які пов'язані з інформаційним забезпеченням процесу управління;

2) підприємницькі ризики, інформація щодо яких в певній мірі знаходить відображення в обліку та наводиться у фінансовій звітності.

Перша група ризиків виникає при формуванні облікової інформації щодо будь-яких об'єктів бухгалтерського обліку. До них відносяться ризики втрати, викривлення інформації в системі бухгалтерського обліку, ризик, пов'язаний з вибором способів і методів в обліковій політиці, а також організаційний ризик. Наведені види ризиків об'єктивно притаманні як системі бухгалтерського обліку, так і системі внутрішнього контролю в цілому.

Відображення в обліку підприємницьких ризиків та їх наслідків вимагає вибору і обґрунтування методичних основ визнання, оцінки та розкриття інформації про них.

Підприємницькі ризики, які відображаються в бухгалтерському обліку, можна класифікувати за способом відображення і за видами.

Способи відображення:

- через систему резервів підприємства;
- через пояснювальні записки до річної фінансової звітності;
- через показники форм звітності підприємства.

Таким чином, можна відзначити, що підприємницька діяльність господарюючих суб'єктів нерозривно пов'язана з ризиками, які є наслідком невизначеності як зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Прийняття управлінських рішень в цих умовах вимагає ідентифікації та оцінки ризику, вибору методів управління, а також оцінки наслідків впливу ризику на діяльність підприємства. Це можливо за умови, що подібна оцінка знаходить адекватне відображення в бухгалтерському обліку.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 11.10.2011 р. № 2755-17 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

2. Волосович С.В. Страхування ризиків кредитної сфери : монографія / С.В. Волосович. – К. : Київ. нац.торг.-екон. ун-т, 2013 – 388 с.

3. Фоміна О.В. Оцінка ризиків підприємства в системі обліку / О.В. Фоміна, ОМ. Гончаренко // Economic Annals-XXI. – 2015. 3-4(2). – С. 67-70.

4. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Р. Каплан, Д. Нортон ; пер. с англ. – М. : Олимп-Бизнес, 2005 – 412 с.

Сирцева С., канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

КОНСЕРВАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: МЕХАНІЗМ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

У житті підприємств часом складаються ситуації, коли деякі об'єкти основних засобів не використовуються тривалий час – декілька місяців або років. Причини цього можуть бути різні: сезонність роботи, закінчення або тимчасове заморожування певного проекту, значне зниження обсягів робіт тощо. Тоді доцільно провести консервацію таких об'єктів.

Основна мета консервації об'єкта основного засобу – збереження майна суб'єкта державного сектору для подальшого використання.

Основні причини для консервації основних засобів є:

- тимчасове припинення виробничої або іншої господарської діяльності;
- скорочення обсягів виробництва;
- нераціональне використання об'єкта основних засобів.

Загальний порядок проведення консервації та розконсервації основних засобів викладено у Положенні про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств №1183. Відповідно до зазначеного Положення консервація основних фондів підприємства – це комплекс заходів, спрямованих на довгострокове (але не більше три роки) зберігання основних фондів підприємств у разі припинення виробничої та іншої господарської діяльності з можливістю подальшого відновлення їх функціонування [1].

Процедуру консервації здійснюють у кілька етапів [2]:

1. Ухвалення рішення про необхідність проведення консервації об'єктів основних засобів.

2. Видається наказ про створення комісії з питань проведення консервації на чолі з керівником підприємства.

3. Складається техніко-економічне обґрунтування подальшої недоцільності використання основних засобів. До складу документів, що подаються на розгляд комісії, входять: відомості про основні засоби, що підлягають консервації; проект консервації; акт технічного стану основних засобів; дані про бухгалтерський облік основних засобів (інвентарна картка об'єкта).

4. Ухвалення рішення комісією про тимчасове виведення основних засобів з виробничого процесу та їх консервацію. На підставі розгляду зазначених вище документів складається наказ керівника установи про консервацію об'єкта.

5. Складання акта про тимчасове виведення основних засобів з виробничого процесу та їх консервацію після завершення робіт, пов'язаних з консервацією.

Відповідно до п.3 розд. IV НС 121 «Основні засоби» на період

консервації об'єкта нарахування амортизації припиняється. Нарахування амортизації припиняють починаючи з місяця, наступного за місяцем переведення його на консервацію, а поновлюють з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання [3].

Консервація об'єктів основних засобів бюджетних установ має бути відображена в бухгалтерському обліку. З цією метою на час консервації необхідно використовувати аналітичний субрахунок (наприклад 1013/к), аби вирізнити об'єкт до і після виведення з експлуатації.

Витрати, пов'язані з виведенням об'єкта з експлуатації, утриманням під час консервації та розконсервацією, необхідно відображати як витрати звітного періоду (відповідно до п.2 розд. III НС 121 «Основні засоби»). Адже такі витрати спрямовані на відновлення або підтримання майбутніх економічних вигід чи потенціалу корисності на первісно оціненому рівні продуктивності об'єкта [3].

Витрати на консервацію основних засобів, що будуть здійснені за рахунок коштів державного бюджету, необхідно заздалегідь внести до проекту державного бюджету за офіційним поданням міністерства або іншого центрального органу виконавчої влади, а щодо коштів місцевого бюджету рішення ухвалює орган місцевого самоврядування.

Експлуатацію основного засобу, що було призупинено на період консервації, необхідно відобразити в Інвентарній картці цього об'єкта.

Факт консервації об'єктів основних засобів має бути відображений у фінансовій звітності бюджетної установи, а саме у ф.№5-дс «Примітки до річної фінансової звітності» (рядок 190) (необхідно відобразити залишкову вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються).

Список використаних джерел:

1. Про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.1997 р. №1183. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP971183.html.

2. Сусла О. Консервуємо основні засоби: рецепт покроковий / О. Сусла // Новий бюджетний облік, 2018. - №2(8). – С.10-14.

3. Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 №1202. - Режим доступу : <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/natsionalne-polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori-121-osnovni-zasobi/>.

Шкурат А., студентка
Науковий керівник: **Сирцева С.В.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Процес здійснення господарської діяльності підприємств передбачає ефективне поєднання великої кількості організаційних, трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів. Результатом такої діяльності є економічний її підсумок у грошовій формі: позитивний і негативний, тобто прибуток і збиток. Позитивний фінансовий результат – прибуток – є метою, заради якої працює або, принаймні, повинно працювати підприємство, це рушійна сила ринкового механізму господарювання [1, с.77].

Багато в чому оптимізувати величину прибутку дозволяє відповідним чином сформована облікова політика, яка дає можливість за рахунок вибору методичних прийомів вибрати і закріпити способи ведення бухгалтерського обліку з альтернативно можливих. Обрані методи обліку безпосередньо впливають на формування собівартості, прибутку, величини податкових платежів. Тобто, облікова політика може виступати інструментом управління і оптимізації фінансових результатів без залучення додаткових ресурсів.

Проте, не зважаючи на необхідність формування облікової політики, покликаної уніфікувати обліковий процес і оптимізувати фінансові результати, суб'єкти господарювання підходять до її розробки формально, коли важливим стає не зміст документа, а його наявність.

Підприємство повинне вибрати і застосовувати облікову політику послідовно для однакових операцій, подій та умов. При розробці облікової політики мають бути дотримані певні вимоги. В обліковій політиці повинна бути відображена специфіка діяльності підприємства, його організаційно-правова форма, власне форма і т. д. По кожному виду активів і зобов'язань мають бути відображені обрані підприємством з пропонованих МСФЗ методи оцінки [2].

В економічній літературі виділяють три елементи, які безпосередньо впливають на фінансовий результат підприємства:

- критерій віднесення об'єктів до складу основних засобів;
- способи нарахування амортизації;
- методи оцінки запасів при їх списанні.

Так, до складу основних засобів відносять активи, які відповідають наступним критеріям:

- строк корисного використання (експлуатації) понад рік або операційного циклу, якщо він довший за рік;
- використання в процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій;

- отримання в майбутньому економічних вигід від використання такого активу;

Основний засіб, вартістю до 6000 грн (відповідно Податкового кодексу України), може відобразитися в складі матеріально-виробничих запасів.

Залежно від обраного методу нарахування амортизації буде формуватися різна величина амортизаційних відрахувань, що вплине на величину собівартості продукції.

Вибір методу оцінки вибуття запасів, безпосередньо впливає на фінансовий результат, оскільки він формує собівартість продукції (робіт, послуг).

Так, використання методу ФІФО при оцінці вартості товарно-виробничих запасів в умовах інфляції збільшує податок на прибуток, підвищує фінансовий результат і рентабельність в звітному періоді, але знижує їх майбутню величину, підвищує характеристики фінансової незалежності, але знижує показники обігу [1].

При застосуванні методу середньозваженої собівартості, сформована собівартість списаних у виробництво матеріалів менш схильна до коливань цін, а, отже, величина собівартості може зберігатися на відносно стабільному рівні.

Таким чином, від вибору конкретних елементів облікової політики безпосередньо залежить величина фінансового результату, а в деяких випадках і величина оподаткованого прибутку підприємства. Тому до формування облікової політики підприємства необхідно підходити з усвідомленням відповідальності.

Зміст і спрямованість облікової політики підприємства повинні бути такими, щоб можна було отримати оптимальні фінансові результати, підтримувати ліквідність, внаслідок чого підприємство буде привабливим для інвесторів та конкурентоспроможним.

Список використаних джерел:

1. Євдокимов В.В. Облікова політика підприємства як чинник управління величиною фінансових результатів / В.В. Євдокимов // Вісник ЖДТУ. – 2008. - №3(45). – С.77-87.

2. Бразілій Н. Роль облікової політики в процесі управління підприємством / Н. Бразілій // Збірник наукових праць Черкаського державного технічного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – Вип. 36, Ч. III. – С. 49.-56.

Шпатаковська К., студентка
Науковий керівник: **Сирцева С.В.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Основна мета діяльності кожного підприємства полягає не тільки в максимізації отримуваних прибутків, але й у забезпеченні споживачів якісною продукцією за доступними цінами з понесенням мінімальних витрат для себе. Тому важливу роль у процесі їх функціонування відіграють капітальні інвестиції [1].

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі передбачено рахунок 13 «Капітальні інвестиції», на якому накопичують витрати на придбання або створення майбутніх активів, а під час введення їх в експлуатацію формують або збільшують первісну (переоцінену) вартість активів [2].

Відповідно до Наказу МФУ «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі» №1219 капітальні інвестиції – це витрати на:

- придбання (виготовлення власними силами) основних засобів;
- капітальне будівництво, реконструкцію та модернізацію основних засобів;
- придбання (виготовлення власними силами) інших необоротних матеріальних активів;
- придбання (розробку) нематеріальних активів.

У разі поліпшення об'єкта основного засобу (реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання) первісна вартість збільшується на суму капітальних витрат.

У разі капітального будівництва об'єктів основних засобів, яке закінчене або незакінчене, первісна вартість таких об'єктів також формується або збільшується на суму понесених витрат [3].

Витрати у всіх зазначених вище випадках будуть віднесені на капітальні інвестиції, які накопичують на субрахунках 1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби» та 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи». Далі такі витрати необхідно списати під час введення об'єкта в експлуатацію наступним бухгалтерським проведенням: ДТ 10, 11 Кт 1311, 1312, із одночасним формуванням внесеного капіталу суб'єкта державного сектору Дт 5411 Кт 5111.

До витрат, що включаються у первісну вартість об'єкта основних засобів чи інших необоротних активів та які обліковуються на рахунках капітальних інвестицій, належать:

- у разі придбання – суми, що сплачують постачальникам та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт;

- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням основних засобів(якщо не відшкодовуються суб'єктові державного сектору);
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування,установку, монтаж, налагодження основних засобів.

Необхідно зазначити, що фінансові витрати не включаються до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень.

Інформація щодо капітальних інвестицій бюджетної установи має бути відображена у фінансовій звітності. Так, починаючи з 2017 року бюджетні установи мають подавати форму №5 - дс «Примітки до річної фінансової звітності», де у розділі II «Капітальні інвестиції» повинні розкривати інформацію про накопичені витрати, які здійснені як капітальні інвестиції. Показники у цьому розділі мають відповідати даним форми № 1 - дс «Баланс».

Отже, облік капітальних інвестицій у бюджетних установах має велике значення. За рахунок капітальних витрат, що мають бути відображені на відповідному рахунку, бюджетні установи здійснюють поліпшення основних засобів та інших необоротних матеріальних активів з метою підвищення їх техніко-економічних властивостей.

Список використаних джерел:

1. Височан В.С. Первинний облік капітальних інвестицій / В.С. Височан, Р.І. Гнатюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – Вип. 1. – С. 85-87.

2. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс] : наказ МФУ від 31.12.2013 р. №1203. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE24938.html.

3. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс] : наказ МФУ від 29.12.2015 р. №1219. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE28215Z.html.

СЕКЦІЯ 2

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Гуцаленко Л., д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри аудиту та державного контролю,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

Марчук У., канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ЕВОЛЮЦІЯ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ СВІТУ

Стоячи перед викликами глобалізації, проблемами старіння населення та безробіття, які разом зумовлюють фінансовий тягар на солідарну систему, багато країн запровадили обов'язкове страхування. До такого кроку вдалися, наприклад, Данія - у 1983 р., Швейцарія, Нідерланди - у 1985 р., Велика Британія - у 1988 р., Австралія – у 1991 р., Швеція - у 1996 р., а також ряд посткомуністичних держав: Казахстан, Угорщина - у 1998 р., Польща - у 1999 р., Латвія - у 2001 р., Хорватія, Естонія, Росія - у 2002 р. Більшість із них створили комбіновану модель, засновану на солідарній системі та рівнях фінансування [1].

У другій половині 1990-х рр. багато країн розпочали системні пенсійні реформи. Накопичений до того часу світовий досвід показував, що вирішення фінансових проблем пенсійних систем може здійснюватися за трьома напрямками:

- збереження державної розподільчої системи в більш удосконаленому вигляді з одночасним стимулюванням розвитку добровільних приватних пенсійних програм;
- впровадження багаторівневої розподільчої та накопичувальної пенсійної схеми, фінансування з різних джерел;
- перехід до повного впровадження накопичувальної системи [2].

Порівняльна характеристика пенсійних систем у деяких країнах представлено у таблиці 1.

Таблиця 1 Порівняльна характеристика пенсійних систем світу

Країна	Пенсійний вік	Середня пенсія	Типи пенсій та їх % вкладень
США	Може вийти на пенсію у 62 роки. Однак буде отримувати державну допомогу тільки в 66 років (у 67 років, хто народився після 1959 р.)	1500 дол./міс.	Типи пенсій: 1. Соціальна – регулярні внески в розмірі 15% від заробітку за останні 10 років; 2. Корпоративна – працювати в компанії протягом 5-6 років та робити регулярні фіксовані внески (максимальний розмір: 18 000 дол./рік); 3. Регулярні нефіксовані внески , суми яких визначаються самостійно.
Великобританія	60-65 років	1590 фунтів/міс. (близько 2000 дол.)	38 % від своїх колишніх доходів Типи пенсій: 1. Державна – щомісячний перерахунок до Пенсійного фонду фіксованої суми не менше 10 років. 2. Недержавна – самостійний збір коштів на власному пенсійному рахунку State Earnings Related Pension Scheme
Франція	60-62 роки Перед виходом на пенсію працівник повинен пробути на службі 41,5 років.	1000 євро/міс.	60,8 % допенсійного заробітку Здійснюють щомісячні внески на рахунок пенсійного фонду в розмірі 16,35% від доходу; При бажанні отримати надбавку до пенсії необхідно перераховувати фіксовану суму щомісяця в страхові каси Aggco і Agirc для отримання спеціальних бонусних балів.
Ізраїль	60-62 роки	1500 дол./міс. (за умови відрахування фіксованої суми протягом 30 років)	Середній розмір щомісячного внеску становить 11% від заробітної плати. При бажання отримувати 370 доларів / місяць необхідно перераховувати від 6,95% до 18,5% від зарплати в Відомство національного страхування; для того, щоб оформити пенсію розмірів в 700 доларів / місяць, ви зобов'язуєтеся робити відрахування в пенсійні фонди протягом мінімум 10 років.
Китай	50-60 років	1000 юанів (близько 150 дол./міс.)	Типи пенсій: 1. Необхідно працювати на державній службі на менше 15 років; 2. здійснювати щомісячні внески в пенсійний фонд в розмірі 11% від зарплати.
Україна	60 років	1670 грн (близько 67 дол./міс.)	Типи пенсій: 1. Трудова пенсія - необхідно бути зайнятим суспільно корисною працею і мати певний стаж; 2. Соціальна пенсія - мають всі громадяни України, в тому числі і не працездатні.

Джерело: сформовано авторами з частковим використанням [3].

Список використаних джерел:

1. Зарубіжний досвід формування пенсійного страхування в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступ: <http://www.stationline.org.ua/ekonom/57/7633-zarubizhnij-dosvid-formuvannya-pensijnogo-straxuvannya-v-ukra%D1%97ni.html>.
2. Аксьонова Л.О., Курач В.П. Сучасні пенсійні системи: стан та проблеми розвитку / [Електронний ресурс]. – Режим доступ: <http://firearticles.com/derzhavne-reguluvannya-economiky/226-suchasn-pensyn-sistemi-stan-ta-problemi-rozvitku-aksonova-l-o-kurach-v-p.html>.
3. Цікаві факти про пенсійні системи в різних країнах світу / [Електронний ресурс]. – Режим доступ: <https://uteka.ua/ua/publication/Interesnye-fakty-o-pensionnyx-sistemax-v-raznyx-stranax-mira>.

Makotkina O., student

Varenyk V.M.

Alfred Nobel University, Dnipro city

CRITICAL ANALYSIS OF UKRAINIAN TAX LEGISLATION UPDATES IN 2018 YEAR

On 1 January 2018, the Law of Ukraine No. 2245-VIII as of 7 December 2017 “On Introduction of Changes to the Tax Code of Ukraine and Some Legislative Acts of Ukraine on Ensuring the Balance of Budget Revenues in 2018” came into effect [1]. The most important updates are outlined below.

Firstly, for the taxpayers reporting on a quarterly basis, the deadline for filing the annual tax return has been extended to 60 (previously – 40) calendar days.

The term for submission of the adjusting tax return for the previous reporting year for self-adjustment under TP rules without imposition of a fine has been moved to October 1 (previously – May 1) of the year following the reporting year.

Secondly, qualifying criteria for large taxpayers have been changed. The performance indicators of such taxpayers (legal entities and permanent establishments) over the last four consecutive quarters must exceed:

- EUR 50 million (previously UAH 1 billion) – amount of income from all types of activities, or

- EUR 1 million (previously UAH 20 million) – total amount of taxes, fees and charges paid to the state budget (provided that the amount of taxes, fees and charges except for customs duties exceeds EUR 500,000) [2].

The UAH equivalent is determined based on the average official NBU exchange rate over four consecutive quarters.

By the way, under revised rules, damages caused to a taxpayer by unlawful decisions, actions or inaction of tax authorities’ officials shall be reimbursed to a taxpayer irrespective of the fault of such official, from the state budget, and the official will further be liable to the state in the amount of such reimbursement [2].

Thirdly, as for tax adjustments for calculation of financial result (FR), forgiven debt of an individual shall no longer be considered bad debt and, as such, will not reduce FR. Such debt may be treated as bad debt only upon expiration of the limitation period (unless other grounds for treatment such debt of an individual as bad debt are available). FR shall be reduced by the amount of income from participation in the capital of single tax payers of the 3rd and 4th groups (previously only 4th). At the same time, accrual of dividends from single tax payers does not result in reduction of FR. FR is subject to reduction by the amount of the excise duty on diesel fuel which has been paid at the same reporting period.

Tax adjustments increasing FR has been updated and supplemented, namely FR shall be increased as follows:

- By 30% of goods, works, services' value purchased from non-residents from 'low-tax' jurisdictions and non-residents incorporated in forms included into respective list, as well as from non-profit organizations.

- By the amount of compensation of the value of vouchers for recreation, health improvement and treatment of employees, provided that such compensation has not been included into the taxable income of such employee.

- By the amount of money or value of goods, services, works provided on a free-of-charge basis to non-profit organizations specializing in the area of physical training and sports, limited to 8% of the amount of profit subject to taxation for the previous reporting year.

Fourthly, starting from 31 December 2017 VAT invoices and VAT adjustment calculations can no longer be blocked until adoption of new procedure on blocking registration. The new Procedure on blocking registration of VAT invoices and VAT adjustment calculations shall be adopted by the Cabinet of Ministers before 1 March 2018.

VAT invoices and VAT adjustment calculations which have been blocked, now are subject to automatic registration no later than 2 January 2018 except for:

- VAT invoices and VAT adjustment calculations in relation to which no explanations and documents have been submitted as of 1 December 2017 in accordance with previously effective procedure, and

- VAT invoices and VAT adjustment calculations in relation to which decision on blocking has been made and as of 1 December 2017 no administrative appeal procedure has been initiated against such decision in accordance with previously effective procedure.

In addition, the list of medical goods supplied or imported into the territory of Ukraine at the VAT rate of 7% has been expanded. For this purpose, such medical goods must be either included into the State Register of Medical Equipment and Medical Devices, or must comply with the technical standards based on respective compliance documents, provided they are allowed for circulation in the market and/or for the operation or use in Ukraine.

Fifthly, the value of vouchers for recreation, health improvement and treatment of employees provided by the employer (the payer of the corporate profit tax) free of charge or at a discount (in the amount of such discount) once per calendar year shall

not be included into taxable income of such employee. At that, the value of voucher (amount of the discount) must not exceed 5 minimum wages established as of January 1 of the fiscal (reporting) year.

Literature:

1. European Business Association. 'UKRAINE Updates Transfer Pricing Rules for 2018'. Available at: <https://eba.com.ua/onovlennya-pravyl-transfernogo-tsinoutvorennya-na-2018-rik/>
2. DLA Piper. 'Ukrainian Tax Legislation Updates 2018'. Available at: <https://www.dlapiper.com/en/ukraine/insights/publications/2018/02/ukrainian-tax-legislation-updates-2018/>

СЕКЦІЯ 3

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Бобровська Н., канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АКТУАЛЬНІСТЬ АНАЛІТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Перспективи розвитку аграрного сектора ґрунтуються на необхідності підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств і пріоритетних напрямів ведення виробничо-господарської діяльності, а саме за результатами ретроспективного аналізу і аналітичного дослідження ринкового середовища.

Особливості формування і використання ресурсної бази підприємств характеризуються системним зв'язком із виробничими процесами, через поєднання матеріальних, біологічних і природних елементів. Орієнтація всієї діяльності підприємства на продаж товарів, продукції, робіт, послуг зумовлює необхідність аналітичного дослідження з використанням аналітичної системи, як невід'ємної складової здійснення виробничо-господарської діяльності господарюючим суб'єктом.

Сформований практичний досвід свідчить про незначне використання економічного аналізу на багатьох підприємствах, як можливість удосконалення сфери розвитку напрямів виробничо-господарської діяльності, за результатами аналітичної оцінки. Таким чином актуальним завданням сучасної практики економічного аналізу та управління є вивчення результатів діяльності підприємств, визначення причинно-наслідкових залежностей з метою виявлення недоліків і розроблення відповідних заходів, спрямованих на досягнення фінансово-економічної стійкості й зростання ефективності діяльності.

Аналітика від грецької представляє основу інтелектуальної, логіко-мисленевої діяльності, спрямованої на рішення практичних завдань. У її основі покладено не тільки принцип констатації фактів, а й принцип «випередження подій», що дозволяє організації прогнозувати майбутній стан об'єкту аналізу [1]. Таким чином аналітики на підприємстві мають за мету дослідити виробничо-господарську діяльність і за результатами аналітичних досліджень максимально об'єктивно прогнозувати перспективи розвитку в умовах, що склалися.

На думку П.Р. Пуцентейла, аналітична функція реалізується у формуванні великих масивів інформації про стан і рух виробничо-фінансових активів підприємства. Саме аналітична підсистема представляє собою основу для вироблення оптимальних економічних рішень для управління. Вона дає змогу вчасно визначити тенденції розвитку як негативних, так і прогресивних

явищ. На основі різних методик аналізу розробляються варіанти управлінських рішень, які дозволяють загальмувати розвиток негативних тенденцій і створити сприятливі умови з метою прогресивного розвитку [2, с. 172].

Досліджуючи формування великих масивів інформації про стан і рух виробничо-фінансової діяльності підприємств, саме за результатами аналітичної оцінки прогнозують оптимальні економічні вирішення і якісне забезпечення управлінської діяльності. Вчасно зазначені негативні тенденції розвитку і прогресивних явищ надають можливість розробити варіанти управлінських рішень, що дозволить вчасно зреагувати на загрози і можливі ризики з метою створення сприятливих умов господарювання і прогресивного розвитку.

Система аналітичного забезпечення, діючи безперервно, підвищує якість і розширює сферу практичного застосування інформації, позитивно впливаючи на якість звітності у процесі її підготовки і складання, тобто на ефективність управлінської інформації для сторонніх користувачів. У цьому головне призначення і головна суть аналітичної системи, реалізацію якої доцільно покласти на аналітика і бухгалтера, що займається первинною обліковою та аналітичною інформацією. Поняття «аналітичне забезпечення» застосовується для визначення якісного стану облікових і аналітичних процесів, які є необхідними, для задоволення інформаційних потреб керівників і достатніми для прийняття управлінських рішень [3, с. 197].

Підводячи підсумки зазначимо, що аналітична інформація використовується з метою прийняття управлінських рішень як всередині підприємства, так і за його межами. А за результатами аналітичної оцінки визначаються ринки збуту, попиту на продукцію, її конкурентоспроможності, комерційного ризику, формування цінової політики підприємств. Отже, аналітична робота є невід'ємною і важливою складовою частиною управлінської діяльності керівників підприємств, де за результатами аналітичної оцінки і обґрунтування причинно-наслідкових залежностей мінімізуються можливі ризики.

Список використаних джерел:

1. Електр. текстові дані. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Аналітика>
2. Пуцентейло П.Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства / П.Р. Пуцентейло // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 1. – С. 168-174.
3. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. – 2015. – №1. – С. 194-198.

Галенда О., студентка,

Жосан О., студентка

Науковий керівник: **Бобровська Н.В.**, канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІНФОРМАЦІЯ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Підприємства країни у сучасних нестабільних економічних умовах здійснюють свою виробничо-господарську діяльність під впливом факторів не тільки внутрішнього середовища, а й зовнішнього, що негативно впливає на внутрішній стан будь-якого підприємства. Проте, якщо підприємства прагнуть функціонувати і розвиватися, за таких умов існування, то необхідним є впровадження напрямів адаптування до нестабільного зовнішнього середовища, за умов глобалізаційних змін і тенденцій.

У процесі виробничо-господарської діяльності на підприємстві виникає, переробляється і використовується відповідна інформація, де кількісна і якісна складова залежить від обсягів виробництва, галузевої специфіки, складності виробничих процесів і організаційно-виробничої структури. Організація вчасно представленої інформації надає можливість дослідити параметри фактичного стану виробничої системи з бажаним, пропонуючи можливі напрями вчасно реагувати на всі відхилення, або запобігати їх виникненню.

Отже, інформація є базисом у забезпеченні ефективного функціонування системи управління підприємством, за умови достовірності й оперативності, що є важливим елементом економічного регулювання напрямів виробництва. Відсутність інформації виробничо-господарської і фінансової діяльності підприємства може спричинити негативні наслідки у взаємодії із причиною наступного наслідку. Таким чином для управління підприємством необхідна змістовна, достовірна та об'єктивна інформація, що надходить, обробляється, використовується своєчасно і досліджується системно, а формування рішень має бути інформаційно забезпечено.

Інформаційне забезпечення управління представляє сукупність реалізованих рішень щодо обсягів інформації, її якісного та кількісного складу, розміщення і форм організації. При цьому метою інформаційного забезпечення управління є своєчасне надання необхідної і достатньої інформації для прийняття управлінських рішень, що забезпечують ефективну діяльність як підприємства у цілому, так і його структурних підрозділів [1, с. 20].

Ефективність управлінських рішень і дій переважно проявляється від характеру виявлення управлінських ситуацій, організаційних умов, у яких приймаються відповідні рішення і здійснюються управлінські дії, а також від особистих характеристик і стану керівників [2]. Отже, отримання ефективних управлінських рішень можливо за умови соціальної відповідальності і свідомого ведення виробничо-господарської діяльності бізнес-середовища, що залишається проблемним для керівників всіх рівнів.

Дуже часто у процесі управління виникає проблема вибору знань і

адекватного реагування на ситуацію, що є ознакою кваліфікації керівника. До найбільш істотних управлінських проблем і ситуацій, які вимагають звертання до факторів вибору, можуть бути: центральна проблема рішення, формування цілей, організація управлінської діяльності; розробка організаційних структур; облік аналітичної й політичної доцільності рішень; облік аспектів впливу на політику держави (міністерства, підприємства); вимоги до управлінської інформації; забезпечення визначеності й облік ризику [3].

Підводячи підсумки зазначимо, що основну роль у забезпеченні інформації відіграє економічний аналіз, який є завершальним етапом у формуванні облікової та аналітичної інформації, а також дослідження і виведення основних аналітичних показників діяльності підприємства з метою прийняття у подальшому адекватних і ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Петренко С.М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем: монографія / С.М. Петренко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 290 с. Petrenko, S.M. (2007), *Informatsiine zabezpechennia vnutrishnogo kontroliu hospodarskykh system* [Information management of internal control of economic systems], DonNUET, Donetsk, Ukraine.

2. Saaty, T. i Cairns, T. (1991), *Analytycheskoe planyrovanye: Orhanyzatsyia system* [Analytical Planning: The Organization Systems]

3. Chumachenko, N.G. (2008), «The theoretical, methodological and applied problems of regional sustainable development policy», *Finansy Ukrainy*, vol. 11, pp. 123-124.

Іваськевич М., студентка,

Гурова А., студентка,

Науковий керівник: **Бобровська Н.В.**, канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

В умовах ринкових відносин, фінансово-економічну стійкість підприємств забезпечує ряд чинників, що включають у себе не тільки правильну виробничо-господарську стратегію, а й облікову політику, систему управління економічного аналізу і оптимально складений план економічного розвитку. Будь-яке підприємство прагне досягти позитивних фінансових результатів при зниженні витрат, досліджуючи фактори, що впливають на виробничо-господарську і фінансову діяльність. Таким чином, використовуючи економічний аналіз за результатами аналітичної оцінки підприємств, прогнозують можливий прибуток при мінімальних витратах і при ефективному використанні ресурсного потенціалу підприємств.

Економічний аналіз представляє комплексне і глибоке вивчення

виробничо-господарської діяльності підприємств, їх підрозділів та інших господарських формувань з метою об'єктивної оцінки її результатів, а також виявлення можливостей подальшого підвищення показників ефективності [1].

У системі економічного аналізу усі показники залежать від ситуації, що склалася на ринку, а наявність або відсутність попиту на продукцію визначає фінансовий результат діяльності (прибуток або збиток).

Особливе місце в економічному аналізі займає ретроспективний аналіз продукції (маркетингові дослідження), що виробляється на підприємстві і не є прибутковим, а через дослідження причинно-наслідкових залежностей результативних показників, через кількісні і якісні ознаки пропонується запровадження напрямів щодо покращення управління підприємством, нарощування його фінансових можливостей. Отже, аналіз є насамперед кількісним і якісним порівнянням можливих і фактичних параметрів стану виробничої системи підприємства.

У суспільному виробництві економічний аналіз передуює прийняттю рішень та забезпечує їх обґрунтування на основі отриманої інформації. З позиції С.Б. Барнгольц та Г.М. Тація, економічний аналіз є важливим проміжним етапом процесу управління, мета якого полягає у правдивій оцінці стану об'єкта і виявити, наскільки цей стан відрізняється від бажаного; виявити можливості та шляхи переведення об'єкта з фактичного стану у бажаний; підготувати матеріали для вибору найбільш оптимального рішення [2, с. 3].

Шеремет А.Д. і Новодворський В.Д. зазначають, що високий науковий рівень управління передбачає всебічний розвиток і розширення аналітичної роботи на підприємствах [4, с. 9]. Так, економічний аналіз як функція управління полягає у здійсненні господарської діяльності, що базується на нагромадженні економічної інформації, перетворенні (інтерпретації) цієї інформації в аналітичну, і наступне її перетворення у властивій формі і відповідному часі для прийняття рішень [3, с. 70-71].

Для того, щоб на рівні підприємства, всі прийняті управлінські рішення були оптимальними, мотивованими і обґрунтованими, необхідно проводити оперативний, поточний та перспективний аналіз, кожен з яких пов'язаний з певною функцією планування і управління. Прийняття рішень вимагає розробки декількох варіантів вирішення господарських ситуацій, що склалися і їх обґрунтування шляхом проведення економічного аналізу, вибору найкращого варіанту управлінського рішення.

Отже, зазначимо, що сучасне підприємство ставить перед собою мету отримання максимального прибутку у сукупності зі зменшенням витрат, що можливо здійснити за результатами впровадження економічного аналізу, загальна мета якого полягає в оцінці досягнутих результатів і виявлення напрямів щодо підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Спільник І.В. Економічний аналіз як галузь економічної науки / І.В. Спільник // Трансформація курсу «Економічний аналіз діяльності

підприємства» : тези доповідей міжнар. наук.- метод конф. 16-17 трав. 2002 р. / Відпр. за вип. Л.М. Кіндрацька.– К : КНЕУ, 2002. – С. 486-490.

2. Экономический анализ хозяйственной деятельности предприятий и объединений / Под ред. С.Б. Барнгольц и Г.М. Тация. – М. : Финансы, 1975. – 518 с.

3. Wysłocka E. Analiza ekonomiczna jako źródło informacji o przedsiębiorstwie // Informacja w zarządzaniu przedsiębiorstwom: pozyskiwanie, wykorzystanie i ochrona (wybrane problemy teorii i praktyki) / Redaktorzy R. Borowiecki, M. Kwieciński. – Zakamycze, 2003. – 506 s.

4. Шеремет А.Д. Экономический анализ и управление производством / А.Д. Шеремет, В.Д. Новодворський // Бухгалтерский учет. – № 2. – 1974. – С. 8-14.

Пальчик Ю., студентка

Науковий керівник: **Лагодієнко Н.В.**, канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Бюджетна політика є важливим фактором функціонування держави. Бюджет виступає головним фінансовим планом країни, а також відображає суспільно-економічне становище, відіграє роль у системі соціально-економічних відносин. Одним з головних завдань бюджетної політики є регулювання державного та місцевих бюджетів, правильність та ефективність такого регулювання впливає на розвиток країни в цілому та на добробут громадян. У зв'язку з цим актуальності набуває питання ефективного управління державними фінансами, а саме, у аспекті планування, формування та виконання державного бюджету [1].

Метою дослідження є аналіз тенденцій запланованих та фактичних показників дохідної частини Державного бюджету України за період 2016 – 2017 рр.

Для якісного аналізу процесу виконання дохідної частини бюджету важливе місце посідає запланована та фактична структури доходів бюджету.

Відповідно до бюджетного розпису плановий показник дохідної частини державного бюджету становив у 2016 р. – 607 966 млн грн; у 2017 р. – 761 267 млн грн.

До дохідної частини державного бюджету в 2016 р. фактично надійшло 616 283 млн грн; у 2017 р. – 793 265 млн грн.

За рахунок податкових надходжень державний бюджет поповнився і в 2016 році складав 503 879 млн грн; у 2017 р. – 627 153 млн грн.

Бюджетоутворюючими джерелами податкових надходжень протягом 2016 – 2017 рр. є податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств

та акцизний податок із вироблених в Україні товарів.

Внутрішні податки на товари та послуги складає найбільш вагому частку в податкових надходженнях Державного бюджету України. На цей податок припадає більше половини усіх податкових надходжень, а саме: у 2016 р. – 64,6 %; у 2017 р. – 67,3 %.

Питома вага ПДВ у Державному бюджеті України складала у 2016 р. – 27,7 %; 2017 р. – 28,7 %. Отже, за період 2016 – 2017 рр. найбільша сума з цього податку надійшла в 2017 р. та становила 180 173 млн грн, тобто 28,7 % усіх податкових надходжень, або 22,7 % загальної суми надходжень до державного бюджету.

Щодо відсотку виконання податку на додану вартість, то, починаючи з 2016 по 2017 роки, спостерігалася тенденція його значного недовиконання, у 2016 р. надійшло на 12,05 %, або на 7406 млн грн, менше, ніж планувалося, у 2017 р. не надійшло до державного бюджету 18156 млн грн, або 22,2 %.

Друге місце з наповнення податкових надходжень посідає податок на прибуток підприємств, за рахунок якого податкові надходження збільшилися і складали: у 2016 р. – 53 544 млн грн; 2017 р. – 66 912 млн грн. Питома вага у структурі податкових надходжень становила в 2016 р. – 10,8 %; 2017 р. – 10,7 %. Протягом аналізованого періоду спостерігається перевиконання планових показників у 2016 році на 5785 млн грн, а у 2017 році недовиконання на 208 млн грн.

Третє місце з наповнення податкових надходжень посідає акцизний податок із вироблених в Україні товарів, частка якого у структурі податкових надходжень становила у 2016 р. – 10,9 %; 2017 р. – 6,7 %. Питома вага у структурі державного бюджету складала у 2016 р. – 8,9 %; 2017 р. – 5,3 %.

Іншими джерелами наповнення бюджету є неподаткові надходження, за рахунок яких Державний бюджет України збільшився і становив у 2016 році 103 643 млн грн; частка неподаткових надходжень 2017 року дорівнює 128 402 млн грн, що перевищує заплановані показники.

За затвердженим бюджетним планом на рік було встановлено суми неподаткових надходжень у 2016 р. – 87 647 млн грн; 2017 р. – 112 398 млн грн. Відбулося перевищення планового показника на 15,4 % у 2016 році та на 12,5 % у 2017 році.

Важливим та формуючим джерелом неподаткових надходжень є податок на доходи від власності та підприємницької діяльності, який складає найбільш вагому частку в неподаткових надходженнях Державного бюджету України. На цей податок припадає понад третину усіх неподаткових надходжень, а саме: у 2016 р. – 49,8 %; 2017 р. – 55,7 %. Питома вага його у Державному бюджеті України становило у 2016 р. – 8,4 %; 2017 р. – 9,0 %. Таким чином, за період 2016–2017 рр. найбільша сума з податку на доходи від власності та підприємницької діяльності надійшла в 2017 р. та складала 71553 млн грн, тобто 47,8 % усіх неподаткових надходжень, або 9,0 % загальної суми надходжень до державного бюджету. Порівняно з надходженнями попереднього року це на 19964 млн грн більше.

Стосовно відсотка виконання податку на доходи від власності та підприємницької діяльності, то за період з 2016 по 2017 рр. недовиконання спостерігалось в 2016 р. Попри те, що за планом очікувалося 52 490 млн грн, надійшло 51 589 млн грн, що становить 98,2 % запланованого. Щодо 2017 року, було заплановано 71 543 млн грн, а фактично виконано 71 553 млн грн [2].

Отже, на основі наведених вище даних можна дійти висновку про необхідність поліпшення системи планування бюджетних показників як на центральному, так і на місцевому рівні. З метою підвищення збалансованості бюджету невідкладним завданням має стати удосконалення теоретико-методологічних засад перспективного прогнозування. Невиконання планових показників державного бюджету, пов'язане з недосконалістю державного бюджетування: неврахування важливих тенденцій чи факторів; завищення реальних показників із політичною метою; недосконалість методів прогнозування та планування; неврахування рекомендацій за результатами бюджетного процесу попередніх періодів тощо

Список використаних джерел:

1. Варналій З.С. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / З.С. Варналій, К.В. Коваленко, С.В. Онищенко, І.В. Савич; за ред. З.С. Варналія. – Київ : Знання України, 2016. – 395 с.

2. Звіти про виконання бюджету України за 2016-2017 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/>.

Пісоченко Т., канд. екон. наук,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ЗАКУПІВЛІ

Відповідно до закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII органом оскарження в публічних закупівлях є Антимонопольний комітет України. Скарги до Антимонопольного комітету України подаються лише під час проведення понадпорогових процедур закупівель.

Скаргу можуть подавати будь-які юридичні чи фізичні особи, які вважають, що замовник порушив їх права та інтереси в процесі проведення закупівлі. Але для того, щоб подати скаргу, скаржнику обов'язково необхідно бути зареєстрованим на електронному Майданчику системи ProZorro.

Потенційні учасники процедури закупівлі можуть оскаржити вимоги тендерної документації на етапі подання пропозицій. Крім того, якщо ж оскарження здійснюється за результатами закупівлі, рішенням замовника по прийняттю чи відхиленню пропозицій, то процедура може бути оскаржена учасником, який подав пропозицію в оскаржувану закупівлю.

Для того щоб подати скаргу виділяють три етапи:

- етап подачі пропозицій;
- етап визначення переможця закупівлі;
- етап пре-кваліфікації (визначення учасників аукціону).

На етапі подачі пропозиції скарга подається на умови тендерної документації, прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, що відбулися до завершення строку подачі пропозицій. Скаргу можна подавати з моменту оголошення закупівлі, але не пізніше ніж за 4 дні до кінцевої дати подачі пропозицій.

На етапі визнання переможця закупівлі скарга подається щодо прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, які відбулися після розкриття та розгляду пропозицій учасників. Скарга подається протягом 10 днів з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

На етапі визначення учасників аукціону подаються скарги стосовно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, які відбулись після розгляду тендерних пропозицій на відповідність технічним та кваліфікаційним вимогам замовника. Скарга на цьому етапі може бути подана, якщо скаржник не згоден зі своїм недопуском до аукціону або якщо скаржник вважає, що пропозиція учасника-конкурента, якого допустили до аукціону не відповідає вимогам тендерної документації. Подається скарга протягом 5 днів з дня оприлюднення протоколу розгляду тендерних пропозицій.

При подачі скарги до Антимонопольного комітету України, скаржник повинен обґрунтувати виявлене порушення. В скарзі обов'язково необхідно зазначити, що виконання вимог замовника є неможливим та вказати причину. Якщо пропозицію було відхилено з деяких причин, то в скарзі необхідно обґрунтувати, що всі підстави для відхилення є надуманими. Адже, якщо хоч одна причина є справедливою, то Антимонопольний комітет України прийме рішення не на користь скаржника, тобто не зобов'яже замовника повторно розглянути пропозицію учасника (скаржника). Подавати інформацію в скарзі необхідно структуровано та лаконічно. При цьому обов'язково наводити факти порушень та докази того, що це є порушенням законодавства. Подання скарги є платним, разом зі скаргою учасник (скаржник) має прикріпити в систему платіжне доручення про оплату та підтвердження про зарахування плати до Державного бюджету України.

Список використаних джерел:

1. Оскарження надпорогових закупівель [Електронний ресурс] : Навчальний відділ ДП «Прозорро». – Режим доступу : <http://infobox.prozorro.org/knowledge-base/view/917?q>

Самбірська О., студентка
Науковий керівник: **Ясіновська І.Ф.**, канд. екон., наук, доцент,
доцент кафедри державних та місцевих фінансів
Львівський Національний Університет імені Івана Франка, м. Львів

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

За останні роки в Україні трапилось чимало подій, які негативно вплинули на її економічну стабільність та інвестиційну привабливість. Військові дії на сході країни, анексія Криму, політична та економічна нестабільність не сприяють покращенню інвестиційного клімату. Фінансові результати діяльності значної частини суб'єктів господарювання впродовж останніх років не є позитивними, значна частина підприємств реального сектору економіки працює нерентабельно. Вітчизняна економіка потребує залучення іноземного капіталу. Тому питання залучення іноземних інвестицій і створення сприятливого інвестиційного клімату є найбільш актуальним.

На даному етапі інвестиції є одним з важливих засобів забезпечення виходу з економічної кризи. Але нестача капіталу є головною проблемою розвитку багатьох видів економічної діяльності. Саме тому великого значення набуває формування сприятливого інвестиційного клімату в країні.

Згідно з даними Державної служби статистики України [1] обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України на кінець 2016 року склав 37655,5 млн. дол., що на 1501 млн. дол. більше, як на кінець 2015 року, проте значно менше рівня періоду 2010-2015 рр. У структурі прямих інвестицій в економіці України за країнами світу станом на 31.12.2016 р. значна частка належала Кіпру (22,1%), Нідерландам (19,1%), Німеччині (15,4%), Великій Британії (5,7%). Більшість інвестицій в Україну припадають на промисловість 25,4%, фінансову та страхову діяльність – 27,4%, оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів – 14,6%, операції з нерухомим майном – 9,7%, професійну, наукову та технічну діяльність – 5,8%, інформацію та комунікації – 5,5%.

Більшість інвестицій спрямовані у м. Київ, Дніпропетровську, Донецьку, Харківську та Київську області, а найменше у Чернівецьку, Тернопільську, Кіровоградську області. Для стимулювання розвитку інвестиційної діяльності потрібно розробити детальний план для її спрямування.

Ефективність механізмів регулювання підприємницької діяльності характеризує значення індексу легкості ведення бізнесу. У період 2013-2016 р. Україна досягнула значного прогресу щодо вдосконалення державної регуляторної політики у сфері підприємництва, а саме спрощення процедури започаткування бізнесу, певне покращення системи сплати податків, реєстрації власності. У 2016 р. за значенням цього індексу Україна посіла 83 місце, покращивши своє місце в рейтингу, у порівнянні із 2012 р., на 69 позицій. Питання ліквідації бізнесу, підключення до електромереж, отримання дозволів на будівництво залишають бажати кращого [2, с.139].

Інвестиційні пріоритети реформування та розвитку здатні забезпечити подальшу динаміку та конкурентоспроможність усієї економіки. Головна проблема інвестиційного розвитку – джерела інвестицій. Інвестиційний потенціал України зумовлений її географічними і кліматичними особливостями, а також обсягом внутрішнього споживчого ринку, рівнем кваліфікації вітчизняних трудових ресурсів та можливостями національних основних видів економічної діяльності. Географічне розташування дає Україні унікальні можливості для створення потужних транспортних коридорів, що зв'язують Захід і Схід. Розвиток цього комунікаційного проекту може привернути значні суми інвестицій у економіку країни. Для цього потрібна внутрішня політична стабільність і законодавство, що захищає інтереси інвестора. В умовах продовольчої кризи, що насувається, потенціал українського агропромислового комплексу надзвичайно цікавий для провідних фінансових компаній [3, с. 304].

Отже, з огляду на вище зазначене можна зробити висновок, що для підвищення інвестиційної привабливості України, перш за все, потрібно сформуванню стабільну державну політику у сфері іноземного інвестування, забезпечити функціонування дієвого захисту прав власників та інвесторів, детінізація економіки.

Список використаних джерел:

1. Інвестицій зовнішньоекономічної діяльності України у 2010-2016 роках: статистичний збірник, Державна служба статистики України, Київ, 2017. – 42с.
2. Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули: колект. монографія. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Ватаманюк-Зелінська У.З. та ін. / За ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Л.: Видавництво «Апріорі», 2017. – 352 с.
3. Ясіновська І.Ф. Актуальні проблеми покращення інвестиційної привабливості економіки України // І.Ф. Ясіновська, К.В. Ситник / Науковий вісник НЛТУ України, 2011. - Вип.. 21.12. - С. 303-308.

Терентій Х., студентка

Науковий керівник: **Ясіновська І.Ф.,** канд. екон., наук, доцент,
доцент кафедри державних та місцевих фінансів
Львівський Національний Університет імені Івана Франка, м. Львів

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ

На сьогодні, в Україні спостерігається поживлення розвитку інвестиційної діяльності, поява нових форм та засобів у сфері інвестування. Також частіше залучаються іноземні інвестиції, що сприяє розвитку економіки, впровадженню нових технологій, оновленню зношених нематеріальних активів, створенню нових робочих місць та інших важливих

складових. Це є позитивним явищем для забезпечення росту вітчизняної економіки.

Важливим критерієм оцінки добробуту і процвітання держави є інвестиційна привабливість, яка залежить від багатьох чинників, таких як економічний, ресурсний та людський потенціал, політична стабільність, конвертованість національної валюти, розмір зовнішнього боргу країни, інвестиційний клімат.

У розвинених країнах існує безліч інвестиційних проектів, тому інвестори з досвідом оцінюють нові можливості, однією з них є інвестування в Україну. З одного боку, політична та економічна нестабільність, складна ситуація на сході країни стримують надходження інвестицій, однак, з іншого боку, попри ризики інвестиції в Україну мають свої переваги.

Україна володіє суттєвим потенціалом, тобто значними трудовими ресурсами та потенційною ємністю внутрішнього ринку, і тому представляє собою країну із великим простором для інвестиційної діяльності іноземних інвесторів. Існують такі вагомі причини інвестувати в Україну, як:

1. Україна має вигідне географічне розташування та займає велику територію в Європі, є членом СОТ, входить до зони вільної торгівлі з ЄС та іншими країнами.

2. Країна володіє 60% чорноземів світу та значними запасами різноманітних сировинних ресурсів.

3. Достатньо високий рівень освіти і кваліфікації робочої сили, порівняно з європейськими стандартами.

4. Великий ринок збуту (більше 40 млн потенційних споживачів).

5. В Україні реалізуються реформи. Було внесено зміни до Податкового кодексу України, що мають сприяти покращенню інвестиційного клімату, зокрема звуженню повноважень Державної фіскальної служби, вдосконалено адміністрування ПДВ та спрощено механізм його відшкодування, впроваджені інструменти прискореної амортизації для платників податку на прибуток. Також, для викорінення усталеної системи, наразі реалізуються спроби антикорупційної реформи.

6. Відбувся перехід всіх державних закупівель в електронний формат, це важливе досягнення, адже за 2016 рік система «ProZorro» заощадила для українського бюджету близько 9 млрд. грн [1]. Тобто, приватний капітал отримав доступ до бюджетних замовлень, це є дуже вигідно для інвесторів і бізнесу.

7. Важлива конкурентна можливість України – це транзитний потенціал. У країні розвинена інфраструктура – трубопроводи, мережі електропередач, залізниці, автомобільні дороги, морські порти.

8. Розвиток промислового виробництва – це один з ключових моментів, який відображає ситуацію у реальному секторі економіки. Згідно з даними Державної служби статистики, промислове виробництво в Україні зросло на 2,4% у 2016 році. Найшвидшими темпами відновлюються добувна та переробна промисловості, харчова галузь та металургія [2].

В сучасних умовах вагомим чинником ефективного функціонування національної економіки будь-якої держави є розвиток зовнішньої торгівлі. Розвиток стійкої господарської системи відкритої для зовнішнього світу сприятиме модернізації економіки України, залученню іноземних інвестицій, новітніх технологій, нарощуванню обсягів експорту на світових ринках, зростанню частки України в світовій торгівлі [3, с. 36].

Індекс інвестиційної привабливості України у другому півріччі 2017 року знизився порівняно із першим півріччям (3,15 бала) та склав 3,03 бали за 5-бальною шкалою. Таке рішення винесла Європейська Бізнес Асоціація, що представляє інтереси понад 800 іноземних та українських підприємств. Згідно з даними опитування, понад 58% бізнесменів не задоволені інвестиційним кліматом в країні.

Отже, економіці України дуже потрібні додаткові фінансові вкладення, які пришвидшать економічний розвиток. Україна є інвестиційно-привабливою для іноземних інвесторів, незважаючи на окремі упущення, які варто усувати за допомогою важелів регуляторної політики держави.

Список використаних джерел:

1. Реформа держзакупівель та система PROZORRO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prozorro.gov.ua/news/istoriya-reformy-publichnyh-zakupivel>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Ясіновська І.Ф. Структура українського експорту та оптимізація експортної політики України / І.Ф. Ясіновська, С.Д. Смолінська // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду: [зб. наук. пр.] / НАН України. ДУ “Ін-т регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАНУ”; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2015. – Вип. 4 (114). – С. 36–40.

Трачук С., студентка

Науковий керівник: **Ясіновська І.Ф.,** канд. екон., наук, доцент,
доцент кафедри державних та місцевих фінансів
Львівський Національний Університет імені Івана Франка, м. Львів

ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМИ

В умовах макроекономічної нестабільності питання інвестиційних ризиків є надзвичайно актуальним, оскільки нестабільність податкового порядку, недосконалість і безперервна зміна законодавчої бази, суспільно-політична нестабільність, знецінення національної грошової одиниці і невисока купівельна спроможність значної частки жителів країни несуть в собі збільшення обсягу інвестиційних ризиків, які вважаються фактором ймовірних негативних наслідків. Тому, одним з найважливіших завдань підприємства для подальшого його успішного розвитку є управління ризиком, а саме – вміти передбачити різного виду фінансові витрати та запобігти їм.

Інвестиційні ризики – це ризики, що пов’язані із вкладенням капіталу або недоотримання очікуваних доходів. Реверчук С.К., Реверчук Н.Й., Скоморович І.Г. зазначають що “...інвестиційний ризик – це невизначеність доходів від певного виду інвестиційного проекту, пов’язана з можливістю виникнення протягом його реалізації несприятливих ситуацій і наслідків” [1].

Різновиди інвестиційних ризиків досить різноманітні. В цілому їх можна класифікувати так: за сферою прояву: економічні ризики, політичні ризики, соціальні ризики та екологічні ризики; за формами інвестування: ризики реального інвестування та ризики фінансового інвестування; за джерелами виникнення: систематичні (ринкові) та несистематичні (специфічні).

Управління ризиками базується на таких основних принципах: усвідомлене прийняття ризиків; керованість ризиків, що приймаються; зіставність рівня ризиків, що приймаються, з можливими втратами підприємства; врахування часового чинника в управлінні ризиками; врахування можливості передачі ризиків.

Методи управління ризиками орієнтовані на здійснення операцій щодо зменшення рівня ризику, головними з яких, вважаються:

- уникнення ризику, що виявляється в запобіганні щодо проведення конкретних заходів, внаслідок яких зростає величина ризику;
- попередження ризику – проведення дій направлених на досягнення результату за прогнозними оцінюванням ризику та очікуваного розміру наслідків;
- прийняття ризику – дії, які спрямовані на проведення заходів для досягнення встановленого або більшого за оціночний рівень ризику;
- розподіл ризику – перерозподіл часток ризику та рівня відповідальності за наслідки його виникнення між учасниками інвестиційного процесу;
- страхування ризику – передача інвестиційних ризиків страховій компанії [2].

Також методи оптимізації ризиків можна об’єднати у три групи: страхування, хеджування та диверсифікація. Під страхуванням розуміємо сплату страхового внеску, чи премії з метою захисту від можливих майбутніх втрат. Хеджування – діяльність, яка націлена на захист від можливих майбутніх втрат за допомогою використання похідних цінних паперів.

Диверсифікація передбачає розподіл інвестиційних коштів між різними об’єктами вкладення капіталу, що не пов’язані між собою. Цей метод можна застосовувати і до реальних, і до фінансових інвестицій. У випадку реальних інвестицій кошти можна вкладати у виробництво зовсім різних товарів чи послуг або інвестувати різні напрями вдосконалення технологій. Диверсифікованими можуть бути також ті інвестиції, які вкладені в один об’єкт під різне забезпечення. Отже, диверсифікація є одним із найдешевших способів мінімізації інвестиційних ризиків, кількість яких особливо велика в умовах перехідної економіки.

Інвестиційні пріоритети реформування та розвитку здатні забезпечити подальшу динаміку та конкурентоспроможність усієї економіки. Головна

проблема інвестиційного розвитку – джерела інвестицій. Інвестиційний потенціал України зумовлений її географічними і кліматичними особливостями, а також обсягом внутрішнього споживчого ринку, рівнем кваліфікації вітчизняних трудових ресурсів та можливостями національних основних видів економічної діяльності. Географічне розташування дає Україні унікальні можливості для створення потужних транспортних коридорів, що зв'язують Захід і Схід. Розвиток цього комунікаційного проекту може привернути значні суми інвестицій у економіку країни. Для цього потрібна внутрішня політична стабільність і законодавство, що захищає інтереси інвестора. В умовах продовольчої кризи, що насувається, потенціал українського агропромислового комплексу надзвичайно цікавий для провідних фінансових компаній [3, с. 304].

Отже, інвестиційний ризик – невід'ємний елемент підприємницької діяльності. Він виконує важливу функцію фактору розвитку соціально-економічного прогресу. Висока об'єктивна значущість інвестиційного ризику, а також складність, специфіка формування і функціонування вітчизняної економіки надзвичайно актуалізують проблеми вдосконалення управління ним. Ефективне управління інвестиційним ризиком потребує використання відповідних методів, що сприяють оптимізації процесу прийняття подальших управлінських рішень, пов'язаних з інвестиційними ризиками та пошуку шляхів їх мінімізації.

Список використаних джерел:

1. Реверчук С.К., Реверчук Н.Й., Скоморович І.Г. Інвестологія: наука про інвестування. – К.: Атіка, 2001. – 264 с.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб.-К.: Каравела, 2007. – 424 с.
3. Ясіновська І.Ф. Актуальні проблеми покращення інвестиційної привабливості економіки України // І.Ф. Ясіновська, К.В. Ситник / Науковий вісник НЛТУ України, 2011. – Вип.. 21.12. – С. 303-308.

Тютюнник С., канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри організації обліку та аудиту,

Тютюнник І., студентка
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ТА РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Важливим напрямом оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання є аналіз їх фінансових результатів і рентабельності з метою визначення повноти та якості отримання прибутку.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [1].

Одним із напрямів аналізу абсолютних показників фінансових

результатів є оцінювання якості прибутку з метою прогнозування можливостей суб'єкта господарювання отримувати прибуток, зберігати та нарощувати темпи його зростання. Якість прибутку вивчають за багатьма критеріями, головними з яких є достовірність звітності, частота зміни облікової політики та її вплив на формування фінансових результатів, стабільність основних складових прибутку, діловий імідж підприємства тощо.

Для оцінювання якості прибутку використовують результати аналізу його динаміки і структури. Якщо протягом тривалого часу спостерігаються стійкі темпи його зростання, а в складі прибутку до оподаткування переважна частка належить результату основної операційної діяльності (валовому прибутку), то якість прибутку є досить високою.

Низька якість прибутку визначається дією негативних факторів його формування, порушеннями в нормативно-правовому регулюванні утворення і розподілу прибутку. Одним із показників низької якості прибутку є негативний діловий імідж підприємства, що формується на підставі виконання взаємних зобов'язань, партнерських відносин, особистих контактів, публікацій у пресі, неофіційних джерел тощо.

Оцінювання якості прибутку зовнішніми суб'єктами аналізу сприяє зниженню фінансового ризику, об'єктивному прогнозуванню перспективної платоспроможності. Якщо якість прибутку отримує низьку оцінку, це має негативні економічні наслідки для підприємства. Наприклад, процентна ставка за надання кредиту визначається з урахуванням якості прибутку: чим нижчою є якість, тим вищою є ставка, адже кредитор намагається застрахувати себе від ризику невиконання умов кредитної угоди [2, с. 152-156].

Л. Я. Тринька та О. В. Липчанська пропонують розраховувати наступні показники розподілу прибутку: 1. Коефіцієнт оподаткування прибутку як відношення суми податків, зборів та інших обов'язкових платежів, виплачених за рахунок прибутку, до суми прибутку до оподаткування. 2. Коефіцієнт чистого прибутку як відношення суми чистого прибутку до прибутку до оподаткування. 3. Коефіцієнт капіталізації прибутку як відношення суми капіталізованого чистого прибутку до загальної суми чистого прибутку. 4. Коефіцієнт споживання прибутку як відношення суми чистого прибутку, використовуваного на споживання, до загальної суми чистого прибутку. 5. Коефіцієнт інвестування прибутку як відношення суми капіталізованого прибутку, що використана на інвестування приросту активів до загальної суми капіталізованого чистого прибутку. 6. Коефіцієнт резервування прибутку як відношення суми капіталізованого прибутку, яка спрямована в резервний капітал, до загальної суми капіталізованого чистого прибутку. 7. Коефіцієнт виплати прибутку власникам (коефіцієнт дивідендних виплат) як відношення частини чистого прибутку, що виплачена власникам, до суми прибутку до оподаткування. 8. Коефіцієнт, який характеризує рівень прибутку власників на вкладений капітал як відношення частини чистого прибутку, що виплачена власникам, до середньої вартості власного капіталу підприємства [3, с. 367].

Зазначимо, що показники прибутку не відображають ступеню

ефективності господарювання, так як сума прибутку може зростати і при недостатньому використанні матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, порушенні вимог режиму економії. Тому для характеристики ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, раціональності здійснених операцій використовують показники рентабельності.

Рентабельність – це відносний економічний показник, що характеризує ефективність виробництва та розраховується як відношення прибутку до витрат, тобто є нормою прибутку. Показники рентабельності – це основні показники, які характеризують фінансові результати й ефективність діяльності підприємства. Вони визначають прибутковість підприємства з різних позицій і формуються у групи відповідно до інтересів всіх учасників фінансово-економічного процесу та ринкового обміну [4].

Системне дослідження показників рентабельності дає змогу комплексно оцінити ефективність господарської діяльності підприємства. У процесі аналізу рентабельності оцінюється рівень виконання прийнятих параметрів (плану, прогнозу тощо), вивчається динаміка показників, здійснюється факторний аналіз зміни їх рівня. Умовою підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого підприємництва є випереджальне зростання доходів і прибутків порівняно зі зростанням витрат і капіталу.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07 лют. 2013 р. [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

2. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина II / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 394 с.

3. Тринька Л. Я. Економічний аналіз : навч.-метод. посіб. / Л. Я. Тринька, О. В. Липчанська (Іванчук). – К. : Алерта, 2013. – 568 с.

4. Бочкарьова Т. О. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня / Бочкарьова Т. О., Кулинич Р. О., Пігуль Н. Г. // Економіка і суспільство. – 2017. - № 10. – С. 188-193.

Чистоколяний Б., студент

Науковий керівник: Бобровська Н.В., канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах господарювання зміни зовнішнього впливу вимагають від бізнес-середовища побудови і функціонування нових підходів

до якісної системи управління, оскільки від цього залежить ефективність роботи підприємств. Таким чином підвищенню ефективності підприємств велика значимість приділяється у питанні практичного вирішення комплексних питань організації, методики і впровадження новітніх підходів до оцінки якості системи управління.

Ефективність виробництва передбачає об'єктивну економічну категорію, що характеризує рівень досягнення результатів оптимального використання ресурсного потенціалу підприємств. Тому при розробки бізнес-планів і стратегічних напрямів розвитку підприємства актуально прогнозувати забезпечення його ефективного і прибуткового виробництва від виробничо-господарської діяльності.

Отже, аналітична оцінка відіграє значну роль у дослідженні показників ефективності від виробничо-господарської діяльності підприємства. У сучасних умовах господарювання будь-яка підприємницька діяльність потребує постійного внутрішньогосподарського контролю та аналізу процесів, що пов'язані із зміною зовнішніх умов, зміною ринкового середовища, податкового законодавства тощо. Актуальність питання полягає у значимості аналітичних досліджень, так як більшість підприємців, що зіткнулися з перешкодами, не вважають за необхідне аналізувати виробничо-господарську діяльність.

Ефективна діяльність підприємств досліджується багатьма вченими, а саме: І. Бланк, Р. Брейлі, О. Заруба, В. Ковальов, О. Пилипченко, Н. Шандова, Д. Кучерак, І. Цигилик, А. Перетятко, Є. Мних, О.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулін, Н.П. Іващенко, Н.Н. Федорова і В.І. Гончаров та інші.

Як критерій ефективного функціонування у Іващенко Н.П. [2] виступає досягнення максимального результату на основі принципів максимізації або досягнення певного результату з використанням мінімальних засобів (принцип мінімізації). Шеремет О.Д., Сайфулін Р.С. [4] як критерій ефективності діяльності пропонують розмір споживання авансованих ресурсів, а Гончаров В.І. [1] – ступінь раціонального використання ресурсів, навичок, технології й інших зусиль при задоволенні конкретного ринкового попиту. Перевагою останнього підходу є врахування потреб ринку, оскільки сьогодні можуть бути успішними тільки ті підприємства, які використовують маркетинг для виконання своїх бізнес-функцій [5].

Федорова Н.Н. [3], застосовуючи у понятті ефективності виробничої організації терміни «адаптація» та «цілісне утворення», підкреслює значення взаємоузгодження елементів системи. На її думку, запорука ефективності системи як єдиного цілого полягає у взаємоузгодженні потенціалів частин його складових. Витрати системи на утримання більш «міцних ланок» лягають тягарем на сукупні витрати системи, знижуючи її ефективність. Отже, ефективність системи залежить насамперед від ступеня її організованості [5].

Зазначимо, що розвиток ринкових відносин зумовлює необхідність вирішення питання, щодо підвищення ефективності діяльності підприємств при зростанні їх конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому

ринках. Таким чином важливим є побудова системи показників оцінки, що всебічно характеризують ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства, зокрема ресурсів за видами, ефективність політики ціноутворення, формування і використання прибутку. Вважаємо, що проблема підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності посідає важливе місце серед актуальних питань в економіці і вимагає подальшого розвитку теоретичної та методичної бази.

Отже, для забезпечення успіху на ринку і створення належного іміджу необхідним є системний і комплексний аналіз усіх показників фінансово-господарської діяльності, що спрямований на прогнозування подальшого розвитку, на вироблення рекомендацій з метою прийняття раціональних і обґрунтованих рішень щодо підвищення конкурентоспроможності та отримання максимального прибутку.

Вважаємо, що головне завдання в управлінні підприємством є аналітична оцінка співвідношення витрат і доходів, що дозволить виявити оптимальність використання сукупних ресурсів з метою отримання максимального прибутку, а також надає можливість здійснювати розширене відтворення та сприяння зростанню конкурентоспроможності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гончаров В.И. Менеджмент: Учеб. пособие. - Мн.: Мисанта, 2003. - 624с.
2. Иващенко Н.П. Экономика фирмы: Учебник. - М.: ИНФРА, 2006. – 528 с.
3. Федорова Н.Н. Организационная структура управления предприятием: Учеб. пособие. - М.: ТК Велби, 2003. - 256 с.
4. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. - М. : ИНФРА-М, 1996. - 176 с.
5. Кобелев В.М. Методичні підходи щодо визначення і оцінки ефективності господарської діяльності підприємства / В.М. Кобелев, Д.Ю. Слатін, К.Ю. Соколов // Вісник НТУ «ХП». – № 33 (1076). – С. 100 – 111.

СЕКЦІЯ 4

РОЗБУДОВА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СФЕРІ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ

Єршова Н., канд. екон. наук, доцент,
професор кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕС- СТРУКТУР

Термін «ділова активність» почав використовуватися у вітчизняній обліково-аналітичній практиці у зв'язку з впровадженням широко відомих у різних країнах світу методик аналізу фінансової звітності на основі системи аналітичних коефіцієнтів. Крім того, роль та значення даного поняття посилилася з появою поняття «діловий ризик», уникнення якого потребує від підприємців активності.

Проблеми визначення сутності та оцінювання ділової активності розглянуті в працях зарубіжних вчених-економістів, зокрема таких, як Беренстайн Л.А., Дакер Д.А., Ізмайлова К.В., Кемпбел К. Д., Кемпбел Р.Дж., Ковальов В.В., Савицька Г.В., Шеремет А.Д. Розробці окремих аспектів досліджуваного явища присвячені наукові праці і вітчизняних фахівців: Костирко Р.О., Лахтіонової Л.А., Мец В.О., Петренко М.І., Поддєрьогіна А.М., та інших [1-4]. За результатами аналізу підходів до сутності поняття «ділова активність» можна сказати, що це комплексна характеристика діяльності бізнес-структур, яка містить в собі оцінку ступеня напруженості та виконання плану по всім видам показників діяльності; сукупність зусиль, спрямованих на зростання прибутковості бізнес-структур та його інвестиційної привабливості, пошук можливих резервів підвищення ефективності виробництва, аналіз ефективності використання трудових, нематеріальних та фінансових ресурсів, прагнення лідерства на ринку.

Оцінку стану бізнес-структур слід здійснювати з виділенням рівнів ділової активності та притаманних їм виробничо-господарських ситуацій, які формують результати фінансово-господарської діяльності. Управління економічною діяльністю бізнес-структури починається з постановки мети — підвищення ділової активності. Досягнення поставленої мети передбачає використання відповідних методів та інструментів економічного та неекономічного характеру, які складають основу механізму управління діловою активністю. Управління діловою активністю підприємства доцільно здійснювати за трьома напрямками: 1) соціально-екологічне управління; 2) управління ефективністю виробничих процесів; 3) управління фінансово-

господарською діяльністю (рис. 1).

Соціально-психологічні методи управління передбачають досягнення цілей шляхом соціальної мотивації. Інструментами даного методу управління можна вважати міжнародні програми економічної направленості, забезпечення працівникам належної екологічної безпеки у процесі роботи, отримання стандартів якості тощо.

Економічні методи це послідовність економічних процедур, спрямованих на комплексне і всебічне дослідження бізнес-структур.

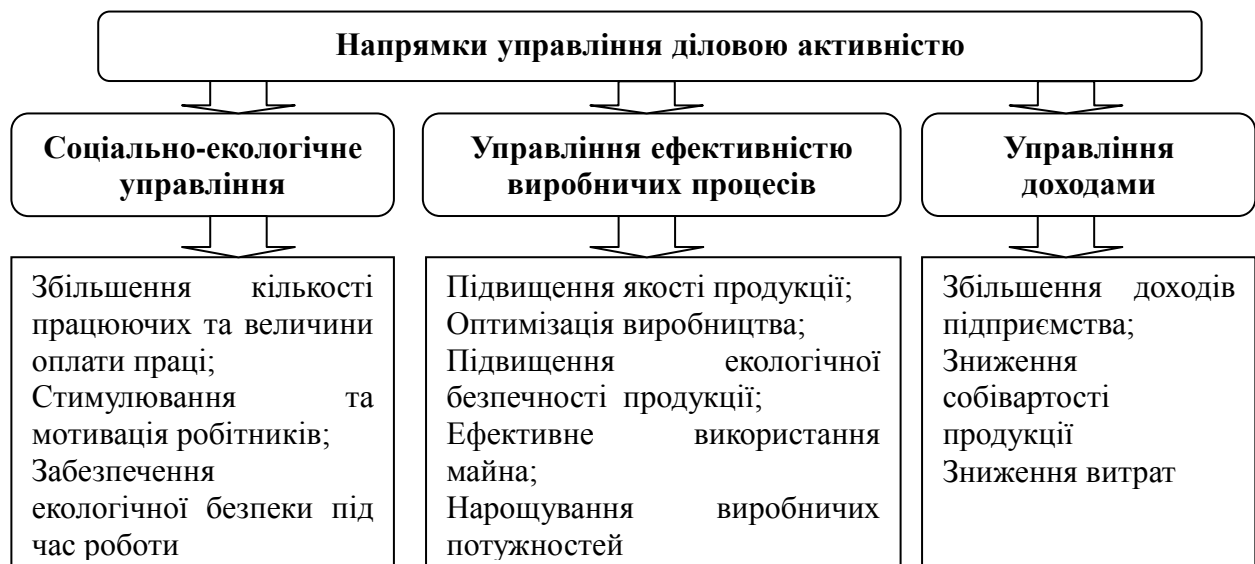

Рисунок 1 - Напрями управління діловою активністю бізнес-структур

Управління діловою активністю включає низку правил, виконання яких дозволить підвищити ділову активність підприємства: інформація (фактична або прогнозна) повинна мати високу ймовірність; існує висока ймовірність отримання додаткового ефекту внаслідок виконання поточного плану; зміни внесені в поточний план управління одним ресурсом повинні бути узгоджені із планами управління іншими ресурсами. Роль обліково-аналітичного забезпечення в процесі управління діловою активністю достатньо висока, оскільки надає можливість:

- моніторингу фінансового стану бізнес-структури;
- оцінювання тенденцій зміни показників ділової активності;
- дослідження основних чинників впливу на показники ділової активності та розрахунку величини їх впливу;
- пошуку резервів підвищення ділової активності та розробці конкретних заходів щодо їх використання.

Слід зауважити, що не тільки наявність і використання ресурсного потенціалу активність бізнес-структури виступає фактором формування і рівня прояву його ділової активності, але і, навпаки, від рівня і спрямованості прояву ділової активності залежать динаміка і ефективність використання ресурсів активність бізнес-структури, вибір пріоритетного для підприємства вектора економічної динаміки.

Список використаних джерел:

1. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.
2. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібник / В.О. Мец. – К.: КНЕУ, 1999. – 132 с.
3. Петренко М.І. Оцінка ділової активності підприємства / М.І. Петренко // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – К., 2010. – Вип. 26. – С.182–186.
4. Щербакова, К. В. Діагностика ділової репутації підприємства в умовах світової фінансової кризи / К. В. Щербакова // Інтеграція та інноваційна трансформація. – 2010. - № 1.

Заєц С., студентка

Науковий керівник: **Єремян О.М.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

З початком інтеграції України до світової спільноти система бухгалтерського обліку зазнала значних змін. Держава винесла на перший план питання розробки та застосування такої методології бухгалтерського обліку та звітності, яка б відповідала міжнародним стандартам, що надасть можливість наблизити національну систему бухгалтерського обліку до європейської та створити більш сприятливі умови для іноземних інвесторів [3].

У табл. 1 наведено порівняльний аналіз П(С)БО 26 «Виплати працівникам» та М(С)ФЗ 19 «Виплати працівникам».

За результатами проведеного аналізу слід відмітити, що МСФЗ 19 «Виплати працівникам» та П(С)БО 26 «Виплати працівникам» поряд із подібними характеристиками, мають і ряд розбіжностей. Це, насамперед, пов'язано із національними особливостями обліку та неодноразовими спробами наблизити норми МСФЗ до вітчизняного законодавства.

Отже, МСФЗ 19 на відміну від національного П(С)БО 26 значно ширше розглядає аспекти обліку розрахунків за виплатами працівникам, включаючи, окрім заробітної плати та премій, компенсації за відсутність працівників, виплати пов'язані з участю працівників у прибутку підприємства та негрошові пільги у формі надання житла, автомобілів, безплатних та субсидованих товарів, медичного обслуговування.

Таблиця 1 Порівняльна характеристика П(С)БО 26 «Виплати працівникам» та М(С)ФЗ 19 «Виплати працівникам» [1, 2]

Критерії	М(С)ФЗ 19	П(С)БО 26	Відмінності
Мета	Визначення бухгалтерського обліку та розкриття інформації про виплати працівникам	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати за роботи виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності	М(С)ФЗ 19 не дає повного розкриття інформації про виплати працівникам у примітках до фінансової звітності
Сфера застосування	Застосовується роботодавцем для обліку всіх виплат працівникам, за винятком тих, до яких застосовується М(С)ФЗ 2 «Платіжна основі акцій»	Застосовується роботодавцями – підприємствами, організаціями, іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ)	У зв'язку з прийняттям в Україні П(С)БО 34 «Платіж на основі акцій», доцільно внести поправки в П(С)БО 26 щодо його дії на виплати на основі часток у капіталі
Склад виплат працівників	Короткострокові виплати працівникам, виплати по закінченні трудової діяльності, інші довгострокові виплати працівникам, виплати при звільненні	Поточні виплати, виплати при звільненні, виплати по закінченню трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати працівникам	У П(С)БО виділені зобов'язання по виплатам інструментами власного капіталу, які визначаються відповідно до П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»

П(С)БО 26 «Виплати працівникам» містить ряд недоліків, що значно ускладнюють роботу бухгалтерів. Основною рекомендацією є детальна розробка інструктивних та рекомендаційних нормативних актів, які на розроблених прикладах та типових ситуаціях дадуть можливість краще розуміти питання обліку розрахунків за виплатами працівникам.

Одним з рішень, яке в довгостроковому плані є корисним для України, буде гармонізація бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами та врахування цінного досвіду у сфері пенсійного забезпечення, медичного та соціального страхування. А саме, для сфери пенсійного забезпечення можна впровадити стримування індексацій пенсій, підвищення мінімального страхового стажу та пенсійного віку, розвивати недержавне пенсійне страхування на добровільних засадах. Основний принцип медичної реформи, виходячи з міжнародного досвіду - держава почне оплачувати надану пацієнту медичну послугу, а не фінансувати кількість ліжок-місць в лікарнях. Це дозволить розумно витратити медичний бюджет - направляти кошти тому, кому дійсно необхідна допомога.

Як показує світова практика, якою б досконалою не була державна мережа лікувально-профілактичних установ, все одно буде існувати попит на медичні послуги, що надаються комерційними структурами. Але необхідно зробити так, щоб приватний сектор охорони здоров'я не домінував за своїм покриттям над державним. З іншого боку – щоб усі доступні приватні медичні служби були дзеркальним відображенням державних амбулаторій, клінік, кабінетів фахівців.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» / Україна. М-во фінансів // Все про бухгалтерський облік. – 28/10/2003/ - №601. – 34 с.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» / Україна. М-во фінансів // Все про бухгалтерський облік. – 01/01/2012/ - 161 с.
3. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку оплати праці у вітчизняній та зарубіжній практиці / О.С. Бондаренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – №18. – С. 36-39.

Кирпичова О., студентка

Науковий керівник: **Єршова Н. Ю.**, канд. екон. наук,
професор кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Проблема становлення і розвитку методів і засобів управлінського обліку, як виду облікового механізму є не новими. Становлення управлінського обліку відноситься до першої половини 20-го століття. Його виникнення багато науковців, серед яких Дж. К. Ван Хорн, Е. Хелферт, Е.С.Хендріксен, А. Апчерч, Ж. Ришар, К. Друрі, Ч. Хорнгрен, Дж. Фостер, Х. Андерсон, Л. Бернстайн, Ф. Обербрікманн пов'язують з подоланням труднощів, які виникли в зарубіжній практиці при використанні традиційних методів бухгалтерського обліку. Дійсно, ускладнення організаційно-виробничої структури підприємств, посилення взаємодії господарюючих суб'єктів на ринках, зростання обсягів господарської діяльності, призвели до диспропорції між можливостями бухгалтерського обліку і потребами економічного аналізу та управління.

Питання про необхідність виділення управлінського обліку із загальної системи обліку досі залишається дискусійним. Думки авторів з цих питань коливаються від вузького розуміння управлінського обліку (як підсистеми бухгалтерського обліку, не призначеного для окремого глибокого наукового дослідження) до його трактування як загальної системи управління підприємством, що охоплює всі функції управління і формує інформацію, що

задовольняє всім сферам управління [1-4].

Проблема впровадження управлінського обліку у практику діяльності вітчизняних підприємств набуває особливого значення, оскільки саме він є інформаційною основою управління підприємством. Тому виникає необхідність проведення глибоких досліджень економічної природи, сутності та змісту управлінського обліку, його теоретичних основ.

Дослідження літератури в сфері бухгалтерського управлінського обліку та аналізу дозволили виявити наступні проблемні питання:

- визначення управлінського обліку - питання дискусійне: не існує будь-якого ідеального визначення, яке влаштовувало б усіх фахівців в цій сфері;

- місце в інформаційно-аналітичній системі підприємств - не дивлячись на велику кількість наукових праць зміст і місце управлінського обліку в інформаційно-аналітичній системі підприємств залишається дослідженим не в повній мірі;

- проблеми в підготовці управлінської звітності – питання пов'язані з відсутністю загальних рекомендацій по її формуванню, але при всій специфічності управлінської звітності кожного підприємства численні і розрізнені звітні дані можуть бути систематизовані за загальними для всіх правилами.

Зміна зовнішніх умов господарювання та розвиток науки і практики привели до розуміння управлінського обліку як системи. Визначення управлінського обліку як системи (підсистеми) присутні в більшості видань, опублікованих протягом останнього десятиліття. Критичний огляд підходів до розуміння сутності управлінського обліку дозволив виділити загальне в визначеннях, що пропонуються різними авторами і зробити висновок про необхідність уточнити його сутність з урахуванням особливостей сучасного етапу розвитку управлінського обліку - його стратегічної спрямованості.

Управлінський облік нами розглядається як сегмент структури облікового інформаційного простору підприємства, функціонально орієнтованого на інформаційне забезпечення завдань оперативного, поточного і стратегічного управління. У більшості фундаментальних робіт останніх років присвячених проблемам обліку, справедливо відзначається, що однією з цільових установок повинно стати випереджаюче відображення в управлінському обліку динаміки господарських процесів.

За результатами дослідження, були виявлені наступні проблеми застосування управлінського обліку як інформаційної основи управління підприємством з точки зору організації управлінського обліку і підходів до його застосування та їх характеристики:

- 1) проблема кількості - виражається в складності цілеспрямованого відбору і агрегування інформації в умовах її надмірності;

- 2) проблема якості - зачіпає адекватність і важливість інформації для забезпечення високої якості прийнятих рішень;

- 3) проблема ефективності – обумовлена ростом інформаційних потоків і труднощами практичного визначення корисності інформації;

4) проблема часу – означає скорочення тривалості планово-контрольних циклів в умовах зростаючої динаміки зовнішнього і внутрішнього середовища і вимагає все більш актуальну проблемно-орієнтовану інформацію;

5) проблема комунікації - полягає в необхідності раціонального розподілу інформації в рамках підприємства.

Таким чином, вирішення проблем застосування управлінського обліку як інформаційної основи для управління підприємством надає можливість осмислювати і ефективно управляти інформаційними потоками. Особливо актуальними видаються методи, здатні виявляти неявну інформацію, заповнювати, компенсувати відсутню інформацію, генерувати нові дані та знання, елімінувати невизначеність і ризик.

Список використаних джерел:

1. Голов С.Ф. Проблеми і перспективи бухгалтерського обліку в Україні / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит, 2009. – № 11.

2. Карпова Т.П. Управлінський облік / Т.П. Карпова //– Тернопіль: Картбланш, 2010 – 351 с.

3. Лінник В.Г. Калькуляція собівартості продукції сільськогосподарських підприємств / В.Г. Лінник // – К. : НМК ВО, 1991.–220 с.

4. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Монографія. / Л.В. Нападовська // – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. – 374 с.

Кручкевич І., студентка

Науковий керівник: **Ольшанська М.В.,** канд. екон. наук,
доцент кафедри обліку та аналізу,

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОБХІДНОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Звітність відіграє значну роль як в діяльності підприємств, так і в державі загалом, оскільки її використовують не тільки для економічного аналізу діяльності окремого підприємства з метою отримання інформації, необхідної для управління підприємством, а й для узагальнення результатів в масштабі галузей і видів діяльності, а також економіки країни в цілому. Для повного відображення інформації з урахуванням специфіки діяльності кожного підприємства використовується статистична звітність.

Вирішенням питань удосконалення концептуально-методичного підходу до формування системи показників статистичної звітності підприємств у своїх працях розглядали такі науковці: Ю.С. Цаль-Цалко, П.Я. Хомин, О.О.Козлова, Г.Купалова, В.М.Краєвський, А.Озеран, М.М. Шигун, В.О. Іваненко, І.В. Семчук, В.М. Жук, Б.В. Мельничук, Ю.С. Загалом науковці доповнювали звітність, вводили її нові форми, розглядали методики формування статистичних показників та підвищення якості вихідної статистичної

інформації, та не зважаючи на їх плідну працю деякі питання статистичної звітності досі залишились не вирішеними [1].

Попри те, що дослідники більше зосереджували свою увагу на реформуванні фінансової та податкової звітності, статистична звітність впродовж 27 років незалежності України теж зазнавала значних змін [2]. Адже, ще в травні 1992 року було прийнято президентський указ про перехід державної статистики на новий рівень міжнародних стандартів [3].

Наслідком проведених реформ є значні позитивні зміни: перехід державної статистики на новий рівень міжнародних стандартів (впроваджено Систему національних рахунків, міжнародної класифікації, створено статистику зовнішньої торгівлі, розроблено енергетичний баланс, запроваджено обстеження економічної активності населення та умов життя домогосподарств та ін); запровадження можливості електронної передачі звітності; звітність значно спростилася за формою, скоротилася за обсягом (Рис.1) [4-10], ступенем охоплення, переліком показників та удосконалилась сама методика обчислення вже існуючих показників згідно з міжнародними стандартами, тощо.

З впровадженням нового указу «Стратегія сталого розвитку - Україна-2020» кількість статистичних звітів мають скоротити ще більше, що значно полегшить роботу працівникам підприємств та зменшить затрати часу на проведення статистичних спостережень. Головними кроками проголошеної наприкінці 2015 року реформи статистики визначено: необхідність скорочення чисельності штату Державної служби статистики України, а саме її регіональних підрозділів, які потраплять під скорочення у першу чергу; планують зменшити кількість обов'язкових статистичних звітів, які подають українські підприємства; фактично 50 відсотків усіх статистичних звітів планують передати на адміністрування державним органам [11].

Рис.1. Динаміка кількості статистичних спостережень 2009 - 2018 рр.

Отже, варто погодитись, що: реформування не може оминати й одну з головних інформаційних підсистем макроекономічного управління - державну статистику; залишаються нерозв'язаними питання розробки програмного продукту для бухгалтерів підприємств, який буде враховувати особливості кожного суб'єкта господарювання та формувати ще й статистичну звітність;

необхідна оптимізація форм статистичної звітності, задля уникнення дублювання і неузгодженості з показниками фінансової та податкової звітностей.

Список використаних джерел:

1. Семчук І. В. Систематизація наукових досліджень з проблем звітності підприємства / І. В. Семчук, В. О. Іваненко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2009. – № 4 (50). – С. 53-64.

2. Ревенко А. Реформування статистики: коли менше не краще - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://dt.ua/macrolevel/reform-uvannya-statistik-koli-menshe-ne-krasche.html>.

3. Указ президента України «Про перехід України до загальноприйнятої у міжнародній практиці системи обліку та статистики» №303 від 23.05.1992 р.

4. Наказ Державного комітету статистики України «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2009 рік» від 30.12.2008 №530.

5. Наказ Державного комітету статистики України «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2012 рік» від 30.11.2011 №327.

6. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2014 рік» від 19.12.2013 № 403.

7. Наказ Держстату «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2013 рік» 31.12.2012 № 547.

8. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2015 рік» 29.12.2014 №259.

9. Наказ Держстату «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2016 рік» 31.12.2015 № 380.

10. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2018 рік» 29.12.2017 №330.

11. Жук В.М., Мельничук Б.В., Бездушна Ю.С. Проблеми реформування державної статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://magazine-.faaf.org.ua/problemy-reformuvannia-derzhavnoi-statystyky-ukrainy.html>.

Невміріч Д., студент
Науковий керівник: **Єршова Н. Ю.**, канд. екон. наук,
професор кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БІЗНЕС-СТРУКТУР

Економічна важливість власного капіталу і багатогранність його структури обумовлюють необхідність ведення правильного та достовірного обліку, здійснення контролю, проведення аналізу власного капіталу в кожній бізнес-структурі. Узагальнюючи підходи до визначення під поняттям «власний капітал» пропонуємо розуміти власні джерела бізнес-структур, внесені його засновниками, або суми реінвестованого чистого прибутку, які використовуються для формування активів бізнес-структур у грошовій або матеріальній формі.

Управління власним капіталом – важлива ланка управлінської діяльності, ефективність якої залежить від обліково-аналітичного забезпечення. Функціонування підсистем обліку, аналізу й контролю в межах системи обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом ґрунтується на відповідному організаційному, методичному та технологічному забезпеченні, які являють собою сукупність методів, способів, прийомів, процедур обробки та передавання інформації відповідним користувачам.

Формування системи обліково-аналітичного забезпечення управління капіталом має враховувати специфічні потреби управління, які проявляються:

- у підсистемі обліку – через формування обліково-звітної інформації, що максимально достовірно відбиває господарські операції з формування власного капіталу в різних аналітичних розрізах;

- у підсистемі аналізу – через формування аналітичного інструментарію оцінки стану, тенденцій розвитку та ефективності використання власного капіталу, а також якісних іміджевих характеристик підприємства: ділової активності, рентабельності, інвестиційної привабливості тощо;

- у підсистемі контролю – через формування дієвих способів поточного контролю за формуванням облікової інформації щодо капіталу (внутрішній аудит) та/або дослідження первинної та результативної облікової та аналітичної інформації з метою надання користувачам обґрунтованої впевненості у її визнанні, оцінці, поданні, відповідності та розкритті у всіх суттєвих аспектах (зовнішній аудит).

Основними функціями системи обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом бізнес-структур є:

- інформаційна – забезпечення інформацією про формування, розподіл та використання капіталу підприємства внутрішніх і зовнішніх користувачів;

- облікова – відображення фактів змін складу і структури капіталу підприємства в процесі фінансової діяльності;

– аналітична – здійснення на підставі первинних даних аналізу наявності, раціональності формування, розподілу та ефективності використання капіталу підприємства;

– контрольна – поточний контроль та проведення перевірки облікової інформації щодо капіталу з метою забезпечення її достовірності у всіх суттєвих аспектах.

На базі означених функцій визначаються й основні завдання обліково-аналітичної системи управління капіталом.

Складові обліково-аналітичної системи для управління власним капіталом підприємства представлені на рисунку 1.

Рисунок 1 - Складові обліково-аналітичної системи для управління власним капіталом бізнес-структури

Таким чином, будь-які зміни власного капіталу протягом звітного року мають бути предметом детального аналізу власниками бізнес-структур та іншими зацікавленими особами, в тому числі потенційними інвесторами, кредиторами, державними органами з метою прийняття відповідних рішень. При цьому важливою є інформація не лише про зміни, що відбулися, але й про їх джерела.

Олійник К., студентка
Науковий керівник: **Мороз Т.О.**, канд. екон. наук, асистент
кафедри інформаційних систем і технологій,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

В сучасних умовах одним з ефективних напрямків удосконалення роботи підприємства є розробка і впровадження новітніх управлінських інформаційних систем і технологій. Вони є важливим і необхідним засобом, який дозволяє швидко, якісно і надійно отримувати, аналізувати, зберігати і обробляти інформацію. Разом з тим використання забезпечує якісною і актуальною інформацією користувачів для прийняття ефективних управлінських рішень та аналізу і прогнозування господарської діяльності підприємства [1].

Застосування нових інформаційних технологій на базі електронно-обчислювальної техніки і розвинутих засобів комунікації в управлінні підприємствами включає різноманітні аспекти, починаючи від забезпечення найпростіших функцій службового листування до системного аналізу і підтримки складних задач прийняття рішень [2]. Найбільш широкого використання набули інформаційні системи оперативного рівня (OLTP-системи) орієнтовані на фахівців-виконавців для оперативної обробки даних про угоди і події, складання первинних документів, нарахування зарплати, оформлення кредиту, облік сировини і матеріалів та ін.

На тактичному рівні управління можливо виділити два типи інформаційних систем: управлінські (Management Information Systems, MIS, UIC) і системи підтримки прийняття рішень (Decision Support System, DSS, СППР). До цього ж рівня управління слід віднести системи офісної автоматизації та професійні. Інформаційні системи стратегічного рівня (Executive Support Systems (ESS, ССППР)) забезпечують підтримку прийняття керівниками вищої ланки рішень щодо реалізації перспективних стратегічних цілей розвитку організації на основі дозволу неструктурованих завдань, нестандартних проблем, що вимагають точних суджень, оцінок, інтуїції.

Керуючі інформаційні системи здійснюють підтримку прийняття рішень структурованих задач на рівні контролю виконання операційної діяльності, використовуючи внутрішні дані і їх потоки, мають обмежені аналітичні можливості і не гнучку структуру. Системи підтримки прийняття рішень обслуговують частково структуровані або неструктуровані завдання, вирішення яких важко спрогнозувати заздалегідь.

Професійні системи обслуговують інформаційні потреби фахівців в різних областях знань (інженерів, юристів, вчених), підвищуючи їх продуктивність роботи і створюючи нову інформацію і нові знання. Інформаційні системи офісної автоматизації підвищують ефективність офісної роботи і використовуються працівниками будь-якого рівня для підтримки

зв'язку з покупцями, замовниками та іншими організаціями. Основними їх функціями є: в обробка текстів; виробництво якісної друкованої продукції; архівація документів; формування електронних календарів і записників для ведення ділової інформації [2].

Однак, впровадження будь-якої автоматизованої системи управління підприємством вносить суттєві зміни в організацію і методику фінансово-господарського контролю. Головною її функцією є забезпечення всіх рівнів управління інформацією для безперервного внутрішньогосподарського та внутрівідомчого контролю за різноманітними сторонами виробничої, господарської та фінансової діяльності керуючого об'єкту. Створення інформаційного банку планових, нормативних та фактичних даних дозволяє використовувати програмним шляхом у будь-який проміжок часу великі обсяги економічної інформації для контролю за виконанням плану та дотриманням нормативно-правової бази, а також за усуненням порушень та недоліків у витрачанні ресурсів [3].

Отже, успішне функціонування інформаційних систем управління підприємством позитивно впливає на економіку підприємства в цілому за рахунок удосконалювання організаційної структури й автоматизації управлінських процесів, підвищення якості роботи й полегшення праці управлінського персоналу.

Список використаних джерел:

1. Юрчук П.Н. Інформаційні системи в управлінні діяльністю підприємства // Агросвіт. – 2015. – № 19. – С. 53-58.
2. Нога І. М., Скриньковський Р.М. Діагностика ефективності застосування інформаційних технологій в управлінні підприємствами // Бізнесінформ. – 2016. – № 9. – С. 241-245.
3. Куценко Т.М., Попова О.М. Значення і особливості застосування сучасних інформаційних систем в управлінні підприємством підприємствами // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2016. – № 55. – С. 97-102.

СЕКЦІЯ 5

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Броніцька В., студентка,

Драгота К., студентка

Науковий керівник: **Чебан Ю.Ю.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ

Основне завдання внутрішнього контролю полягає у контролі за системою бухгалтерського обліку та фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання і виявленні резервів ефективного і раціонального використання ресурсів. Постійне зростання суми та питомої ваги адміністративних витрат у загальній сумі витрат підприємств обумовлює необхідність пошуку їх оптимізації, зокрема і через удосконалення внутрішнього контролю. Так, адміністративними витратами є загальногосподарські витрати, що спрямовуються на обслуговування та управління підприємством. Вони характеризують витрати, що були у звітному періоді і безпосередньо не пов'язані з виробництвом продукції. Питання обліку і контролю адміністративних витрат досліджували в своїх працях такі вітчизняні і зарубіжні вчені як С. Голов, Ф. Бутинець, В. Дерій, В. Калюга, Г. Партіон, К. Друри.

До основних завдань внутрішнього контролю адміністративних витрат підприємства можна віднести:

- формування ефективних інформаційних потоків, що задовольняють потреби керівництва підприємства та його структурних підрозділів у достатній інформації для прийняття необхідних стратегічних та оперативних рішень з питань управління адміністративними витратами;
- отримання необхідних для внутрішньогосподарських потреб управління і складання фінансової та управлінської звітності даних про адміністративні витрати за елементами витрат і за номенклатурними статтями в цілому по підприємству, а також у розрізі місць виникнення та центрів відповідальності за здійснені адміністративні витрати;
- забезпечення адекватного розподілу адміністративних витрат між конкретними видами продукції для потреб управлінського обліку (за необхідності);
- забезпечення достовірного відображення в оперативному, управлінському та фінансовому обліку, а також у внутрішньогосподарській звітності фактичної величини адміністративних витрат як в цілому по підприємству, так і за місцями виникнення та центрами відповідальності;

- формування інформації для вдосконалення процесу планування адміністративних витрат;

- контроль за непродуктивними і нераціональними адміністративними витратами з метою виявлення внутрішньогосподарських резервів їх зниження.

Контроль адміністративних витрат підприємства доцільно проводити поетапно у послідовності, наведеній нижче (рис. 1).

Рисунок 1 Схема процесу і послідовності внутрішнього контролю адміністративних витрат підприємства

Отже, у сучасних умовах господарювання постійний та періодичний внутрішній контроль адміністративних витрат є економічно обґрунтованим та повинен розвиватися, оскільки перевірені на практиці методи його роботи дають змогу удосконалити систему управління адміністративними витратами, та приймати адекватні заходи по впорядкуванню документообігу в цілому та значно покращити фінансову дисципліну на підприємстві.

Майданюк В., студентка
Науковий керівник: **Крот Ю.М.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

В активах підприємств значну частину займають необоротні матеріальні активи, вони впливають на відтворювальний процес і підвищують рівень результативності виробництва. Від них залежить економічна стійкість підприємств. Необоротні матеріальні активи мають такі складові, як основні засоби та інші необоротні матеріальні активи. Правильне здійснення аудиту необоротних матеріальних активів є важливим, оскільки, зазначені активи значно впливають на фінансові показники підприємства. А знання особливостей аудиту можуть полегшити та удосконалити процес перевірки.

Аудит необоротних матеріальних активів являє собою збір і накопичення аудитором даних про господарські операції з необоротними матеріальними активами, з метою висловлення думки про достовірність звітності та обліку, повноту і відповідність чинному законодавчим актам та нормативам.

Необоротні матеріальні активи характеризують поняття активів, що використовуються підприємством більше одного року та існують у матеріальній формі. Тому, аудиторська перевірка цих активів може проводитись через інвентаризацію яка підтверджує документальні дані про наявність, збереження та стан необоротних матеріальних активів [1].

Головним завданням аудиту необоротних матеріальних активів є підтвердження законності та правильності обліку необоротних матеріальних активів та відображення їх у звітності.

Перед здійсненням аудиту необхідно ознайомитися з законодавчо-нормативними документами та внутрішніми регламентуючими документами з обліку і використання необоротних матеріальних активів підприємством.

Сам аудит можна проводити через інвентаризацію (за умови невеликої кількості активів та договору присутності аудитора на інвентаризації) чи документально.

При документальній перевірці проводять аудит наявності та руху необоротних матеріальних активів, аудит правильності нарахування зносу необоротних матеріальних активів, аудит необоротних матеріальних активів в оренді.

Наявність та рух необоротних матеріальних активів можна прослідкувати за допомогою [2]:

- порівняння статей Балансу чи Звіту про фінансовий стан з Примітками до річної фінансової звітності та даними статистичної звітності;
- порівняння інформації Балансу чи Звіту про фінансовий стан з даними Оборотної відомості за рахунками 10, 11, 131, 132, 152, 153;

- вивчення записів Головної книги і Оборотної відомості, дати та суми та кореспонденції здійснених операцій з необоротними матеріальними активами;
- перевірки правильного зберігання паспортних та технічних документів на необоротні матеріальні активи;
- перевірки результатів річної інвентаризації;
- перевірки всіх договорів з придбання чи продажу необоротних матеріальних активів, наявності і правильності оформлення за ними первинної документації;
- перевірки правильності формування первісної вартості, організації аналітичного обліку, закріпленні активу за МВО та ін.;
- перевірки наявності поділу необоротних матеріальних активів за групами амортизації, правильності ведення інвентарних карток;
- з'ясування потреби ліквідації чи реалізації необоротних матеріальних активів та наявність пов'язаних з даними операціями документів;
- ретельної перевірки обліку інших необоротних матеріальних активів відповідно до податкових законодавчих актів та П(С)БО 7 «Основні засоби».

Правильність нарахування зносу необоротних матеріальних активів перевіряють на своєчасність і правильність розрахунку та віднесення на рахунки витрат.

Здійснюючи аудит необоротних матеріальних активів варто перевірити умови договорів. Щомісячна орендна плата не може бути меншою за місячну суму амортизації (з ПДВ). Потрібно проглянути також вартість переданих в оренду активів, наявність послуг з оренди та їх вартість, наявність активів в суборенді. Перевірити необхідно і візуалізацію витрат та доходів в обліку від оперативної оренди, вартість ремонтів орендованих необоротних матеріальних активів і відображення їх на рахунках обліку витрат.

Виконуючи аудит необоротних матеріальних активів аудитор доцільно фіксувати відхилення у робочих документах.

Отже, аудиторська перевірка необоротних матеріальних активів має деякі особливості, пов'язані з встановленими правилами обліку цих активів. Це включає і матеріальність активу, схильність до зносу, застосування певних методів амортизації, безпосередню участь у виробництві тощо.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 року № 92 /Україна. М-во фінансів // [Електронний ресурс]. — Режим доступу:[http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Подолянчук О. А. Методика і аналіз аудиту основних засобів /О. А. Подолянчук, Г. М. Химич // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. — 2012. — № 4 (70). — С. 76–80.

Прокопенко А., студентка
Науковий керівник: **Гнилицька Л.В.**, д-р екон. наук,
професор кафедри бухгалтерського обліку
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

МІФИ ТА РЕАЛІЇ МЕХАНІЗМУ РЕЗЕРВУВАННЯ ПРИ ОЦІНЮВАННІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні підприємства функціонують в умовах різноманітних ризиків, що значно ускладнює досягнення їх цілей. З метою зниження впливу ризиків на стан безпеки їх бізнесу виникає необхідність їх оцінки та нейтралізації. Одним зі способів нівелювання підприємницьких ризиків є резервування. Формування резервів та забезпечень є одним з інструментів управління ризиками та відіграє важливу роль в упередженні настання несприятливих наслідків для підприємства.

Дослідженню механізмів резервування у контексті ризик-менеджменту приділяли увагу численні дослідники, зокрема Пилипенко Л.М., Яремко І.Й., Кірсанова В.В., Мосійчук І.Б., Зубілевич С. Я., Гнилицька Л.В., однак потребує більш детального дослідження резервів не лише як елементів ризик-менеджменту, але і складової інформаційного ризику.

Інформаційний ризик пов'язаний з веденням бухгалтерського обліку та недостовірним відображенням інформації у фінансовій звітності, що вводить користувачів в оману при прийнятті рішення щодо співпраці з підприємством.

З метою нівелювання недостовірності в оцінках щодо обліку окремих активів та зобов'язань та дотримання принципу обачності в системі бухгалтерського обліку використовують такий інструмент як резервування. Під резервуванням розуміють процес створення матеріальних чи грошових запасів з метою запобігання непередбачуваних витрат у зв'язку з виникненням в майбутньому зобов'язань. А резерви – це підставні об'єкти, що вводяться в облікову систему для уточнення вартості інших об'єктів [1, с. 160].

Однак сучасна практика підтверджує, що потреба у їх формуванні не завжди обґрунтована, а спосіб розрахунку необхідної суми може бути невірно обрано або здійснено без урахування специфіки певного виду резерву.

Усе це призводить до того, що резервування, з одного боку, приносить користь, а з іншого – завдає шкоду достовірності обліку та звітності.

Це пов'язано з тим, що резерви мають дуалістичний характер, з одного боку, вони виступають методом запобігання ризиків, але з іншого – способом управління витратами і прибутком та можуть використовуватися як інструменти креативного обліку з метою трансформації фінансової звітності для прикриття важливих фактів фінансово-господарської діяльності від користувачів.

Пилипенко Л. М. зазначає, що основне призначення резервів, полягає у страхуванні власного капіталу підприємства. Дійсно, якщо розглянути

класифікацію резервів за призначенням, то як статутні резерви, так і резерви майбутніх витрат і оціночні резерви перешкоджають передчасному визнанню прибутків чи їхньому виведенню у формі дивідендів [1, с. 160].

Частіше для регулювання звітнього прибутку використовується «професійне» судження в частині нарахування та списання резервів сумнівних боргів, забезпечень під гарантійні зобов'язання, забезпечень щодо обтяжливих контрактів. Нарухування резервів та їх сторнування, також, може використовуватися як механізм згладжування прибутків [2, с. 34].

Мосійчук І. Б. та Зубілевич С. Я. підкреслюють необхідність забезпечень майбутніх витрат і платежів як механізму відповіді на комерційні ризики для досягнення економічної безпеки. Відсутність забезпечень у балансі приводить до завищення показників ліквідності, ділової активності та веде до прийняття необґрунтованих рішень користувачами фінансової звітності [3, с. 146].

Думки с приводу резервування в системі ризик-менеджменту також є неоднозначними. Не можливо не погодитися з твердженням про корисність утворення резервів та забезпечень в контексті попередження неможливості сплати за майбутніми зобов'язаннями. Проте негативні аспекти також варто враховувати, зокрема, відтік фінансових ресурсів під час надмірного резервування, зловживання з метою змінити показники звітності у своїх інтересах.

Формуючи резерви, підприємство відокремлює фінансові ресурси, що використовуються в операційній діяльності від тих, які призначені для нагромадження, таким чином частина прибутку, що резервується не може бути спрямована на нарахування дивідендів а також не використовується при викупі акцій. Існує думка, що резерви на сьогоднішній день не обов'язково забезпечуються грошовими коштами, хоча вони і створені на підприємстві. В такому разі не цілком зрозуміло, чи є сенс їх формувати, не підкріпивши реальними активами, адже саме це суть резервування – мати певний запас коштів для покриття непередбачуваних витрат.

З іншого боку, потребує уточнення та закріплення на законодавчому рівні методика розрахунку операційних резервів та забезпечень майбутніх витрат і платежів та адекватні процедури визначення доцільності їх формування.

Вирішення цієї проблеми дозволить резервуванню насправді стати способом попередження ризиків для суб'єктів господарювання та призведе до підвищення фінансової стійкості та рівня економічної безпеки на підприємстві. Встановлення чітких керівництв стосовно допустимих лімітів нагромадження резервних коштів та визначення видів резервів, що мають використовуватися на підприємствах залежно від видів їх діяльності дозволить контролювати зловживання та сприятиме підвищенню довіри користувачів до даних, відображених у звітності та зменшить рівень інформаційного ризику.

Список використаних джерел:

1. МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» від 1 січня 2012 р. // IASB – П. 42 / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_051

2. Пилипенко Л. М. Бухгалтерський облік і звітність в управлінні ризиками підприємства / Л. М. Пилипенко // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. - 2015. - № 1. - С. 153-160. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2015_1\(14\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2015_1(14)_22).

3. Кірсанова В. В. Резервування як обліковий інструмент управління фінансово-економічною безпекою / В. В. Кірсанова // Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті : VII Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф., 5-9 груд. 2016 р. - Одеса, 2016. - С. 34-36.

4. Мосійчук, І. Б. Облік забезпечень суб'єктами малого підприємництва [Текст] / І. Б. Мосійчук, С. Я. Зубілевич // Облік, оподаткування і контроль : теорія та методологія : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [м. Тернопіль, 30 черв. 2017 р.] / редкол. : Bartosiewicz Sławomir, Henning Dräger, Korzeb Zbigniew [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2017. - С. 145-147.

Сагайдак В., студентка

Науковий керівник: **Сирцева С.В.**, канд. екон., наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ВИЯВЛЕННЯ АУДИТОРОМ КОРПОРАТИВНИХ СХЕМ ШАХРАЙСТВА З ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

Ефективне функціонування реального сектора багато в чому залежить від старанності і частоти проведення перевірок фінансових і бухгалтерських документів. Зокрема, зовнішній аудит дозволяє не тільки виявляти недоліки ведення обліку на підприємстві, а й сприяє поліпшенню систем внутрішнього контролю і бізнес-процесів.

Актуальність обраної тематики зумовлена тим, що в певних галузях економіки оборотні активи займають велику питому вагу в структурі активів балансу. Постійний рух і істотність сум можуть привести до помилок і неточностей в обліковій документації підприємства, а також спонукати керівників і фінансових працівників до здійснення різних махінацій. Для виявлення і запобігання цих процесів можливим є проведення незалежної аудиторської перевірки.

Оборотні активи, зокрема грошові кошти та дебіторська заборгованість, що розглядаються зазвичай в роботі аудиторів, є найбільш ліквідними активами підприємства, саме ці активи мають найбільшу питому вагу в структурі балансу.

У науці і практиці широко описується перелік аудиторських процедур правильності відображення, обліку та наявності оборотних активів. При проведенні даних процедур дії аудитора спрямовані на виявлення випадкових або систематичних помилок в обліково-фінансовій структурі підприємства, а також тестування систем внутрішнього контролю. Однак у великих

виробничих структурах облікові помилки і інші спотворення фінансової інформації часто носять навмисний характер. В даному випадку слід говорити про корпоративне шахрайство.

На сьогоднішній день Міністерство фінансів України виділяє три категорії корпоративного шахрайства: корупція, шахрайство зі звітністю і привласнення активів.

Індикаторами того, що підприємство здійснює будь-які махінації з наданої фінансової інформацією та фінансовою звітністю, є: недостатній контроль за керівництвом з боку власників бізнесу; угоди з пов'язаними сторонами та спеціально створеними фірмами; часта зміна основних контрагентів; специфічні умови укладених договорів, які не характерні для даної галузі; часта зміна зовнішніх аудиторів; відсутність систем внутрішнього контролю і внутрішніх аудиторів; істотна величина непокритого збитку.

Основними способами, пов'язаними з присвоєнням активів, є [1]:

- 1) шахрайські операції з активами: списання активів з балансу компанії, зниження вартості активів, заміна активів на менш цінні;
- 2) прибуток в спеціально створені організації: зменшення виручки, збільшення витрат, зниження прибутку і поява збитків;
- 3) обтяження зобов'язаннями: збільшення сум зобов'язань і поява нових зобов'язань.

Основні схеми маніпуляцій з грошовими коштами та дебіторською заборгованістю, які найбільш популярні в нашій країні, пов'язані з дебіторською заборгованістю, зокрема. Шахрайство з дебіторською заборгованістю призводить не тільки до зниження виручки і зменшення грошових потоків, а й позначається на ефективності роботи підприємства. Виділяють наступні схеми маніпулювання дебіторською заборгованістю [1]:

- 1) формування фіктивної дебіторської заборгованості в результаті здійснення не декларованих (неврахованих) продажів;
- 2) присвоєння менеджментом платежів в рахунок погашення списаної дебіторської заборгованості;
- 3) особисті запозичення під заставу дебіторської заборгованості;
- 4) прощення боргу, укладення угоди про відступне, відступлення права вимоги третій особі, укладення угоди про надання відстрочки / розстрочки платежу;
- 5) продаж простроченої дебіторської заборгованості на не вигідних для підприємства умовах і т.д.

Висока ліквідність, безліч форм, а також легкість здійснення маніпуляцій перетворюють грошові кошти в найбільш схильний до фінансових махінацій актив. Основними схемами шахрайства є:

- крадіжка готівки; не декларований (неврахована) продаж, реєстрація в обліку продажу на меншу суму і подальше привласнення грошових коштів;
- відправка на оплату фіктивних рахунків постачальникам; схеми оплати продукції та її повернення, коли присвоюються фіктивні повернення;
- помилкові платіжні доручення з підробленими підписами;

- завищення суми при виставленні рахунку клієнта;
- запис помилкових кредитів, знижок і повернень сум клієнтам;
- крадіжка паролів до платіжних систем і переказ грошових коштів;
- неправомірне використання корпоративних кредитних карток;
- надсилання на оплату фіктивних рахунків-фактур від фальшивих постачальників і т.д.

Для виявлення маніпуляцій з оборотними активами аудиторами можуть бути застосовані два методи: аналіз і контроль. Однак їх проведення повинно бути більш ретельним, необхідний огляд відомостей про Раду директорів, проведенні засідань і нарад. Також важливою складовою є пряма комунікація з власниками підприємства - запит певних відомостей, підтвердження наданої менеджментів інформації і т.д.

Таким чином, після проведення всіх заходів з виявлення маніпуляцій з присвоєнням оборотних активів, рекомендованих аудиторськими стандартами, а також розробленими самими аудиторами, можна робити висновок про достовірність фінансової звітності та фінансових документів щодо даних облікових статей балансу. Загальні аудиторські процедури дозволяють переконатися у відсутності помилок ведення обліку, проте вони не дають повної впевненості в тому, що на підприємстві не практикується корпоративне шахрайство.

Список використаних джерел:

1. Когденко В. Корпоративне шахрайство: аналіз схем привласнення активів і маніпулювання звітністю / В. Когденко // Економічний аналіз: теорія і практика. - 2015. - № 4 (403).- С. 2-13.
2. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс]: закон України, затверджений ВРУ від 14.09.2006 №140-V. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.

Сахно Л., канд. екон. наук,
доцент кафедри «Облік і оподаткування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Передумовою ефективного розвитку будь-якого вітчизняного підприємства в АПК, незалежно від форми власності є функціонування системи внутрішнього контролю. Однак на практиці виникає багато питань та проблем, які пов'язані не тільки з відсутністю практичного досвіду, а й теоретичних і законодавчих розробок і рекомендацій.

Значний внесок у розвиток питань теорії внутрішньогосподарського контролю та аудиту, як елементу системи управління на підприємствах зробили відомі вітчизняні вчені: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, Н.І. Дорош, Г.Г. Кірейцев, М.Ф. Кропивко, В.Г. Лінник, П.Т. Саблук, В.К. Савчук, Л.О. Сухарева, М.Г. Чумаченко та інші. Певних результатів у

вирішенні вказаних проблем досягли зарубіжні вчені: Я.В. Соколов, А.П. Костюк, Ван Бреда, А.Бабо, К. Друрі та інші.

Враховуючи характер сільськогосподарських підприємств та особливості організації виробничих процесів, особливе значення в системі управління набувають контрольні функції, завданнями яких є попереджувати втрати і розкрадання, псування та неповного отримання продукції, причини зниження урожайності і продуктивності. Це забезпечить підвищення якості, суттєво знизить собівартість та ріст рентабельності виробництва, тобто забезпечить конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств [1]. Не дарма ж відомий французький економіст та основоположник школи фізіократів Франсуа Кене, у своїй роботі "Фізіократія" підкреслив що: «Земля – єдине джерело багатства, і лише сільське господарство його примножує».

Основним завданням внутрішнього аудиту є переконання керівництва в тому, що система його управління має функціонувати на рівні, який максимально знижує ризик шахрайства, марнотратства, помилок чи нерентабельності [1].

Рекомендується створити підрозділ внутрішнього аудиту на підприємствах АПК. Доцільність створення відділу внутрішнього аудиту на підприємствах може бути доведена тим, що це дозволить керівництву здійснювати ефективний контроль за окремими підрозділами, виявити резерви виробництва і найбільш перспективні напрямки розвитку, а також давати рекомендації фінансово-економічним та бухгалтерським відділам стосовно покращення результатів їх роботи. Основним принципом організації внутрішнього аудиту є незалежність, яка обумовлюється чітким встановленням прав, обов'язків і відповідальності, підзвітністю і підлеглистю тільки вищому керівництву. Але, потрібно відмітити, що на практиці надзвичайно складно досягнути повної незалежності аудитора. Служба внутрішнього аудиту підзвітна керівництву підприємства, тому в більшості випадків порушується об'єктивність аудитора при перевірці діяльності осіб, яким він підпорядковується.

Також внутрішній аудитор не повинен брати участь і нести відповідальність за коригування виявлених ним відхилень. Інакше не буде об'єктивним подальший контроль, оскільки аудитору доведеться перевіряти результати своєї ж праці або результати здійснення своїх рекомендацій. Крім того передбачається послаблення об'єктивності, коли фахівці, тимчасово працюючі у підрозділі внутрішнього аудиту, призначаються на перевірку тієї діяльності, якою вони займалися. Внутрішньому аудитору повинно надаватися право доступу до будь-якої необхідної для контролю інформації; до службових приміщень, каси, складів, та інших приміщень. Аудитор має право у разі потреби вимагати проведення інвентаризації, а також письмових чи усних пояснень від співробітників з будь-яких питань, що мають відношення до його безпосередньої роботи [2].

Контроль якості включає також нагляд за дотриманням внутрішніми аудиторами своїх посадових обов'язків, кодексу етики і стандартів

внутрішнього аудиту. Отже, при вище перелічених умовах буде підвищена ефективність проведення внутрішнього аудиту та зменшуватись ризик не виявлення помилок та шахрайства внутрішніми аудиторами.

Досягнення дієвості внутрішнього аудиту в аграрних підприємствах є можливим при встановленні стандартів контролю (загальних вимог до очікуваних результатів, термінів, регламентів, видів, форм, засобів і методик проведення, форм і термінів звітності тощо) як найважливішого засобу оцінювання результатів виконання завдань і доручень, запровадження електронної системи контролю з використанням сучасних інформаційних технологій з метою зведення до можливого мінімуму операцій з паперами та скорочення часу і обміну звітною інформацією. Але найголовнішим є наявність реальної відповідальності посадових осіб не тільки за належне виконання завдань і доручень, але й, в першу чергу, за подання невірних даних, приховування дійсного стану справ з їх виконанням.

Отже, внутрішній аудит, на сьогодні, набуває особливого значення і як першого ступеня економічного контролю, і як гаранта зовнішнього зв'язку між суб'єктом і об'єктом. Важливим завданням для спеціалістів з бухгалтерського обліку та аудиту є формування концептуальних основ для побудови системи внутрішнього аудиту на вітчизняних підприємствах через призму стандартів та положень світових організацій контролю та аудиту.

Список використаних джерел:

1. Приходченко Л. Підвищення дієвості системи контролю в контексті забезпечення ефективності державного управління [Електронний ресурс] / Л. Приходченко // - Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ardu_o/2009_1/R_1/Prihodchenko.pdf.

2. Дем'яненко М.Я. Фінансові проблеми формування і розвитку аграрного ринку (доповідь) / М.Я. Дем'яненко // Фінансові проблеми формування і розвитку аграрного ринку: матеріали Дев'ятих річних зборів Всеукр. Конгресу вчених економістів-аграрників 26-27 квітня 2007 року. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – С. 5-21.

Чабаненко О., студентка,

Коєв О., студент

Науковий керівник: **Бобровська Н.В.**, канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

На сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин характерним явищем є домінування процесів глобалізації, демонструючи зростання взаємозалежності національних економік. У більшості наукових працях загрози економічній безпеці країни розглядаються стосовно різних

сфер економіки, особливо спричинених саме впливом глобалізаційних змін і тенденцій.

Глобалізація світової економіки є складною, багатовимірною і неоднозначною проблемою, тому з приводу визначення її суті існує багато розбіжностей. Учені сходяться на думці, що глобалізація означає не лише новий кількісний вимір міри інтенсивності взаємозв'язків окремих країн та їх економік, а головним чином – нову якість таких зв'язків, коли формується фактично новий, глобальний рівень економічної глобалізації [1].

Отже, під глобалізацією розуміють нову стадію транснаціоналізації економічного життя планети, що виражається у посиленні взаємозалежності національних економік. Сутність глобалізації полягає у зміні економічної влади у національну, з державного рівня на глобальний, а найпотужніший чинник глобалізаційних процесів є економічний, що проявляється у наявності транснаціональних корпорацій, які діють одночасно у багатьох країнах і використовують нові історичні умови, з врахуванням власних інтересів.

Глобалізація економіки виступає домінантною складовою глобалізації, закономірною тенденцією інтеграції світового господарства у єдиний економічний простір. Таким чином загрозами економічній безпеці країни, що виникли в умовах глобалізаційних змін і тенденцій, слід вважати реальні або потенційні явища та події, що загрожують функціонуванню і розвитку економічної, соціальної та політичної системи, а також життєво необхідним потребам та інтересам людини, суспільства і держави. При цьому загрози економічній безпеці прийнято поділяти на зовнішні та внутрішні.

До внутрішніх загроз економічній безпеці України слід віднести: низький технологічний рівень більшості галузей, високі витрати виробництва, низьку якість продукції і, як наслідок, низьку конкурентоспроможність національної економіки; втрату значної частини науково-технічного потенціалу, позицій на важливих напрямках науково-технічного прогресу; деформовану структуру виробництва; зруйнування системи відтворення виробничого потенціалу; неефективність державного управління соціально-економічними процесами та інші. До головних зовнішніх загроз належать: імпортна залежність України з багатьох видів продукції, включаючи стратегічні товари, енергоносії, комплектуючі вироби для машинобудування, продовольчі товари; нераціональна структура експорту; перебування в зародковому стані фінансової, організаційної та інформаційної інфраструктури підтримки конкурентоспроможності українського експорту; некерований відтік за кордон інтелектуальних і трудових ресурсів; недостатній експортний та валютний контроль і недосконалість митної політики; слабка розвиненість транспортної інфраструктури зовнішньоекономічних стосунків [2, с. 69].

Підводячи підсумки зазначимо, що економічна безпека і глобалізація економіки перебувають у стійкій взаємодії і взаємозалежності, тому пріоритетним є дослідження глобалізаційних процесів гарантування економічної безпеки держави. Адже, досліджуючи глобалізаційні зміни і тенденції в країні надає можливості визначити чинники формування

позитивних або негативних явищ на державному і міжнародному рівні, а також систему відповідних заходів реагування і адаптування.

Список використаних джерел:

1. Поважний С. Ф. Державне управління національною економікою в умовах глобалізації / С. Ф. Поважний, Г. О. Єпішенкова, А. А. Нікітіна // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління (Серія «Державне управління»). – 2010. – № 151. – С. 3–14.

2. Економічна безпека : навч. посіб. / [З. С. Варналій, П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул та ін.] ; за ред. З. С. Варналія. – К. : Знання, 2009. – 647 с.

СЕКЦІЯ 6

ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА І АУДИТОРА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Галкін В.,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПРАВА ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Державна аудиторська служба України для виконання покладених на неї завдань має право залучати в установленому порядку вчених і фахівців, працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, державних фондів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій за погодженням з їх керівниками до виконання окремих робіт, а також для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок.

Також має право отримувати безоплатно від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, фізичних осіб - підприємців, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань, у тому числі відомості, необхідні для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підконтрольних установ.

Отримувати інформацію про стан та рух коштів державного бюджету від Державної казначейської служби України.

Нормативно – правовими актами передбачено безперешкодний доступ в ході державного фінансового контролю на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать підприємствам, установам та організаціям, що контролюються.

Державна аудиторська служба України в праві вилучати під час проведення ревізій у підприємств, установ і організацій копії фінансово-господарських та бухгалтерських документів, які свідчать про порушення, а на підставі рішення суду - вилучати до закінчення ревізії оригінали первинних фінансово-господарських та бухгалтерських документів із складенням опису, який засвідчується підписами представника органу Державної аудиторської служби України та керівника відповідного підприємства, відповідної установи, організації, та залишенням копій зазначених документів таким підприємствам, установам, організаціям;

Крім того, отримувати від Національного банку і його установ, банків та інших кредитних установ необхідні відомості, копії документів, довідки про банківські операції та залишки коштів на рахунках об'єктів, що

контролюються, а від інших підприємств і організацій, в тому числі недержавної форми власності, що мали правові відносини із зазначеними об'єктами, довідки і копії документів про операції та розрахунки з підприємствами, установами, організаціями. Отримання від банків інформації, що становить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених законом.

До того ж, має право призупиняти в межах повноважень, передбачених законом, бюджетні асигнування, зупиняти операції з бюджетними коштами в установленому законодавством порядку, а також застосовувати та ініціювати застосування відповідно до закону інших заходів впливу в разі виявлення порушень законодавства.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами» від 20.04.2006 № 550.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 03.02.2016 № 43.

Lisok H., student
Supervisor: **Lemesh Valentina**, cand. of ec. sc., associate professor
Belarusian State Economic University, Minsk

DIGITALIZATION AND AUTOMATION OF AUDIT

As a result of continuous changes in the economy, mankind has come to the point when digitalization has repeatedly increased in relevance, as technological development is on the verge of reality and fiction. Digital transformation is just one of these structural changes. Thus, we can say with confidence that the predominant trend in the business of the 21st century was digitalization. Every industry, organization and person were affected by it in one way or another.

A review of publications on this topic made it possible to identify a number of problems. Many authors see the word "digital" and immediately believe that this is an IT thing. However, it is important to understand that digital transformation is based on the realization that technology is at the heart of almost everything and that business strategies need to evolve to take advantage of the opportunities provided by technological advances. So, for example, 20 years ago the Internet was "IT", which was not initially properly accepted. Today, everything is tied to the use of the Internet and all professionals must have the expertise to work.

Digitalization (otherwise digitization) means the use of technology to change the business model and provide new opportunities for revenue generation; this is the

process of transition to digital business. This concept has the same meaning among auditors.

Because of the transition to a digital society, where the use of IT is constantly growing, it is important to understand how digitalization affects audit. Audit organizations, like no other, must adapt to digital change. It is clear that digitization entails both opportunities and problems for the profession of the auditor, and since digitalization is a constant change, the consequences of digitization are also continuous.

The digitalization effect is the emergence and development of digital tools and programs for both phones and other devices that, above all, will make auditing more efficient and organized, facilitate the work of auditors, in part thanks to the ability to analyze more data, take a larger sample, and due to the simplification of communication and information exchange. This is most favorable for auditing, since digitalization provides better security than manual sampling. The collection, use, processing and storage of information have changed the most. Digital information helps to easily obtain, organize and summarize information and communicate with the client, and also helps to save time. That allows to pay more attention to the analysis of information, which is compared, standardized and organized by digital tools. Also, the audit profession is gradually becoming completely paperless. Providing information in digital form on electronic media facilitates the work, since the documents on the server entail availability and, therefore, flexibility, which in turn means freedom of choice, i.e. auditors can choose where and when to work. Also a positive effect is the digital evidence. Imagine images, video and audio, as well as geolocation markers to confirm the auditor's output. Authenticity of the auditor's report is repeatedly increased with the help of such an instrument.

As noted earlier, there are also negative consequences of digitization. First of all, this is the emergence of new requirements for auditors, i.e. the need to improve IT skills, which is not needed to improve the quality of the audit, but because of progress (digitization). Digitalization is a continuous process, which means that the audit organizations must constantly develop their tools and adapt the training of auditors for this. Competence has always been a fundamental element in the profession of the auditor, but now a new type of competence is required. Therefore, an additional effect is the increased demand for preparedness, which leads to an increase in the need for education. And it is extremely important that the development of education corresponds to the development of digital processing.

Also, the negative side of efficiency is that digital development can lead to job losses. However, many auditors disagree, arguing that this is a positive phenomenon and part of the labor market will develop, not disappear. It should be noted, in spite of the fact that audit becomes easier, some specialists negatively look at the reduction of personal contact with the client. As a result, we can assume that the relationship becomes even more important and relevant for their maintenance, the earlier, because of paperless methods of work. [2]

As we move towards 2020, the society passes to the next level of digitization. Now what has already been digitized will be increasingly automated - whether it's

how we work, trade or connect with each other. Automation is becoming more common, as computers receive processing speed and power, and the amount of data available for calculations continues to grow geometrically. Thus, its main task is to release auditors so that they can focus on more creative audit tasks, such as strategy and planning.

Let's consider automation of processes in one of the big four companies Ernst & Young, which includes three main elements: EY Canvas, EY Helix, EY Atlas.

The global online audit platform EY Canvas, underlies the audit. Mobile applications EY Canvas connect professionals around the world and allow them to support their customers on the go.

Pict. 1. Interface of the EY Canvas platform (source: [1])

The advantages of this platform include:

- A single global audit conducted by teams related to one global methodology and audit platform;
- Improved identification and response to risks, allowing rapid reporting of results;
- Centralized planning and monitoring of global audit;
- Rapidly making appropriate changes in all geographic regions and quickly responding to the constantly changing regulatory environment;
- Monitoring the audit in real time;
- Optimization of client communications through the built-in online portal;
- Improved project management and ability to track key audit phases.

The client portal EY Canvas is integrated into the platform and directly connects customers with auditors. The EY Canvas client portal simplifies communication between clients and offers them access to the status of requests for audit.

Pict. 2. The interface of the client portal EY Canvas (source: [1])

Advantages include:

- Reducing e-mail requests and improving communication with customers, saving time with the support of auditing;
- Potential visibility of the status of requests for audit, improvement of project management;
- Reducing the risk of query duplication by integrating them directly into EY Canvas;
- Increased security of customer data;
- Multilingual support - the online portal is available in 10 languages.

The EY Helix data analytics suite is built into the audit process and helps provide deeper advice to customers.

Pict. 3. EY Helix database interface (source: [1])

Advantages include:

- Increase confidence in financial reporting by identifying hidden patterns and trends in customer financial data;
- A clear definition of trends and anomalies in business processes and controls is necessary to accurately direct the auditors' efforts to investigate in the right areas;
- Relevant feedback and ideas provided during the audit help clients improve their business processes and controls.

The company can extract and analyze the activities of customers. For example, using analytics, you can see the activity of billing for sales during the year, the impact of credit advice notes and, ultimately, the methods of calculation. In turn, the library EY Helix contains data from around the world, covering various industries and areas of audit.

EY Atlas provides auditors and customers with the latest accounting and auditing content. EY Atlas is a new cloud platform for access to accounting and auditing, including external standards, EY interpretations and leadership in thinking. It also allows you to implement the capabilities of artificial intelligence and speech recognition, offering the experience of leading experts and customers of EY.

Pict. 4. The interface of the EY Atlas cloud platform (source: [1])

Advantages include:

- Faster and better research results;
  - Integration with EY Canvas, which carries the most current up-to-date accounting, auditing and industry information;
  - Direct customer access to technical information EY relating to accounting, financial reporting and regulatory matters, with EY AtlasClientEdition.
- [1]

While digital developments are progressing, there is a high level of uncertainty as to which technologies will actually be successful in the next ten years. However, it is clear that digitalization will have its impact, and auditors will have to reconsider their approaches to auditing and, possibly, their profession as a whole. For auditors, it will be absolutely necessary to keep up with the digital changes, understand the impact and have the technological competence to solve this problem. Therefore, auditors must define a digital strategy, explore experiments, collaborate with others, or even acquire start-ups, and educate their people and stimulate a culture of innovation, for example, as the Big Four audit companies do.

Proceeding from all the positive and negative effects of digital transformation listed in this paper, it can be assumed that the automation and digitalization of the accounting area will lead to structural changes that will have a profound impact on the entire audit industry. And yet, what will ultimately result in the digitalization of the audit is still unknown, since this is a relatively new and still unfolding event. However, it should be noted that there are more advantages from this phenomenon than minuses.

Literature:

1. Felice Persico, Leading-edge digital technology powering the EY audit [Electronic resource]. – 2017. – Mode of access: <http://www.ey.com/gl/en/services/assurance/digital-innovation-audit>. – Date of access: 04.03.2018.

2. Anna-Carin Karlsen, Maria Wallberg The effects of digitalization on auditors' tools and working methods [Electronic resource]. – 2017. – Mode of access: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1115922/FULLTEXT01.pdf>. – Date of access: 04.03.2018.

3. FAR. Nyckelntillframtiden. [Electronic resource]. – 2016. – Mode of access: https://www.far.se/globalassets/trycksaker-pdf/nyckeln-till-framtiden_uppslag.pdf. – Date of access: 03.03.2018.

4. Lemesh, V. Digitalization and automation in auditing in the Republic of Belarus. Scientific activity as a way of forming professional competences of the future specialist (NPK-2017): materials of the International scientific and practical conference, December 7-8, 2017, Sumy; in 2 parts. - Sumy: FOP Tsyoma SP, 2017. - Ch. 2. - 140 p. (pp. 96-97).

Соболєва В., студентка
 Науковий керівник: Бучик Т.А.,
 Поліський державний університет,
 Республіка Білорусь

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ КАТЕГОРІЙ ОПЛАТА ПРАЦІ ТА ЗАРОБІТНА ПЛАТА

На сьогоднішній день терміни «оплата праці» і «заробітна плата» часто застосовуються як синоніми. У науковій літературі навколо даних категорій ведуться справжнісінькі дискусії, що ставить перед аналітиком ряд загальних проблем методологічного характеру.

У науковій літературі не склалося єдиної точки зору щодо того, яке з понять ширше. Було нами проведено дослідження, в ході якого були відібрані літературні джерела (навчальні посібники, видання періодичної преси, інтернет-джерела) для того, щоб розглянути економічні категорії «оплата праці» і «заробітна плата».

Таблиця 1 - Підходи до сутності категорій "оплата праці" і "заробітна плата" з позиції вітчизняних і зарубіжних авторів

Автор, джерело	Визначення
Оплата праці	
Ю.А. Коваленко, [1, с.115]	Система відносин, пов'язаних із забезпеченням роботодавцем виплат працівникам за їх працю відповідно до законів, іншими нормативними правовими актами, колективними договорами, угодами, локальними нормативними актами
Т.А. Беркович, [2]	Всі виплати прямого і непрямого характеру, а також моральні заохочення, що забезпечують компенсацію витрачених зусиль на виконання посадових обов'язків та мотивуючі подальшу ефективну роботу відповідно до трудового внеску працівника і отриманим економічним ефектом
Енциклопедичний словник, [3]	Система оцінки трудового вкладу в матеріальних формах, що враховує кількість і якість праці, необхідні витрати на відтворення робочої сили
Заробітна плата	
Трудовий кодекс РБ, [4]	Винагорода за працю, яке наймач зобов'язаний виплатити працівникові за виконану роботу в залежності від її складності, кількості, якості, умов праці та кваліфікації працівника з урахуванням фактично відпрацьованого часу, а також за періоди, що включаються в робочий час
Я В. Кузнецова, [5]	Ціна, яка виплачується працівникові за використання його праці, величина, якої визначається ринком праці, т. е. попитом на робочу силу та її пропозицією
А.І. Рофе, [5]	Плата за працю, виконану роботу або виконання обумовлених трудовим договором умов оплати праці
Н.М. Саликова, [5]	Винагорода, що сплачується роботодавцем працівникові за його працю відповідно до кваліфікації, кількістю, якістю, умовами і результатами праці в розмірах, встановлених за угодою сторін
IAS 19, [5]	«Виплати працівникам» передбачаються всі форми відшкодування, які

	організація надає працівникам в обмін на надані ними послуги
А.В. Баранашнік, [5]	Незалежно від назви і методу обчислення, всяке винагороду або заробіток, що обчислюються в грошах і встановлювані угодою або національним законодавством, які в силу письмового або усного договору про наймання підприємств сплачує працівникові за працю, який або виконаний, або повинен бути виконаний, або за послуги, які або надані, або мають бути надані
Н.Н. Авсеєнко, [5]	Винагороди за працю, яке визначається вмістом, включаючи вартість праці на робочому місці, і відповідними вимогами, що пред'являються до працівника, що мають певне значення для даного виду діяльності і впливають на результати праці

Критичний огляд літературних джерел щодо сутності категорій «оплата праці» і «заробітна плата» показав, що існують безліч відмінностей, які роблять їх в строгому сенсі нерівноцінними. Оплата праці залежить не тільки від результатів праці окремого працівника, але також від результатів праці цілого колективу, тобто прибутковості організації.

У науковій літературі підкреслювалося, що заробітна плата має бути заробленою. Заробітна плата обмежується виплатами з фонду заробітної плати. Але, крім того, існують заохочувальні виплати, що не мають відношення до зарплати, наприклад, премії за створення і впровадження нової техніки, висока якість продукції, яких виступає не фонд заробітної плати, а прибуток організації або засоби спеціального призначення і цільові надходження. Чим більше розмір цих коштів у працівників організації, тим відчутніше буде різниця між заробітною платою і оплатою праці.

Список використаних джерел:

1. Коваленко А.Ю. Соціально-економічна сутність оплати праці та основи її організації / А.Ю. Коваленко // Terra Economicus - 2011 - Том 9. № 4. Частина 3 - с. 115-117.
2. Беркович Т.А. Аудит і контролінг персоналу / Т.А. Беркович. - Іркутськ: Изд-во БГУЕП, 2011. - 305 с.
3. Управління організацією [Текст]: енциклопедичний словник. - 822с.- М., 2013.
4. Трудовий кодекс від 26 липня 1999 № 296-3, текст станом на 14.11.2016. - Мінськ, 2018. - 135с.
5. Соболева В.І. Світовий досвід системи оплати праці як передумова розвитку парадигми бухгалтерського обліку в Республіці Білорусь // Економіка і право: становлення, розвиток, трансформація - 2017 - с. 259-263.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Агібалова А. ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ПОРІВНЯННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ І МІЖНАРОДНОЇ ПРАКТИКИ	3
Блудова О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК КЛЮЧОВА ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ	5
Бразілій Н. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	7
Брік С. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	9
Буйвід А. МЕТОДИКА НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ З ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ВАРТОСТІ	12
Бурак М. ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ МІСЦЕВИХ РАД РАНІШЕ НЕ ОПРИБУТКОВАНОГО ВУЛИЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ: ВИБІР АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВАРІАНТУ	14
Васильєв С. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІКІ КРАЇНИ	15
Веретюк В., Яновська Г. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ДОПОМОГИ З ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	16
Viktorovich К. ANALYSIS OF INVENTORY WORK AS AN INSTRUMENT OF ECONOMIC SAFETY	18
Гик В. СТРУКТУРА ДОГОВОРУ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ: ОБЛІКОВО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД	20
Денисова А. ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	22
Дубініна М., Чебан Ю., Трум О. СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ	24
Жеребило Н. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	25

Колесніченко А. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ В ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ	27
Костирко А., Васильєва О. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ	29
Кощєєва М. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	32
Luhova O. FAIR VALUE ACCOUNTING: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES	34
Мардус Н. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	36
Пономаренко Т. ПІДГОТОВКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ	38
Пузик О. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ НА БУДІВНИЦТВО У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	40
Рись Ю. ПОНЯТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ПОДІБНОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ	42
Сезоненко А. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ОСНОВІ БЕНЧМАРКІНГУ	44
Сидоріна І. РИЗИКИ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ	46
Сирцева С. КОНСЕРВАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: МЕХАНІЗМ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК	48
Шкурат А. РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	50
Шпатаковська К. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	52

СЕКЦІЯ 2 СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Гуцаленко Л., Марчук У. ЕВОЛЮЦІЯ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ СВІТУ	54
Makotkina O. CRITICAL ANALYSIS OF UKRAINIAN TAX LEGISLATION UPDATES IN 2018 YEAR	56

СЕКЦІЯ 3
РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Бобровська Н. АКТУАЛЬНІСТЬ АНАЛІТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ	59
Галенда О., Жосан О. ІНФОРМАЦІЯ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	61
Іваськевич М., Гурова А. РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	62
Пальчик Ю. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	64
Пісоченко Т. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ЗАКУПІВЛІ	66
Самбірська О. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	68
Терентій Х. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ	69
Трачук С. ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМИ	71
Тютюнник С., Тютюнник І. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ТА РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	73
Чистоколяний Б. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	75

СЕКЦІЯ 4
РОЗБУДОВА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В
УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СФЕРІ ОБЛІКУ ТА
АНАЛІЗУ

Єршова Н. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СТРУКТУР	78
Заєц С. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	80
Кирпичова О. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	82

Кручкєвич І. ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОБХІДНОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ	84
Невміріч Д. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БІЗНЕС-СТРУКТУР	87
Олійник К. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	89

**СЕКЦІЯ 5
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

Броніцька В., Драгота К. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ	91
Майданюк В. ОСОБЛИВОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	93
Прокопенко А. МІФИ ТА РЕАЛІЇ МЕХАНІЗМУ РЕЗЕРВУВАННЯ ПРИ ОЦІНЮВАННІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	95
Сагайдак В. ВИЯВЛЕННЯ АУДИТОРОМ КОРПОРАТИВНИХ СХЕМ ШАХРАЙСТВА З ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ	97
Сахно Л. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	99
Чабаненко О., Коєв О. НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	101

**СЕКЦІЯ 6
ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА І АУДИТОРА У СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

Галкін В. ПРАВА ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	104
Lisok H. DIGITALIZATION AND AUTOMATION OF AUDIT	105
Соболєва В. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ КАТЕГОРІЙ ОПЛАТА ПРАЦІ ТА ЗАРОБІТНА ПЛАТА	110

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й ОПОДАТКУВАННЯ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

**Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції
м. Миколаїв, 18 травня 2018 року**

Технічний редактор: С.В. Сирцева

Комп'ютерна верстка: С.В. Сирцева

Формат 60 x 84 1/16. Ум. друк. арк. 24,7

Тираж 300 прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Г. Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.